

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εφαρμοσμένα Οικονομικά & Περιφερειακή Ανάπτυξη»

Κατεύθυνση «Αστικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης»

Ειδίκευση «Περιφερειακού & Τοπικού Αναπτυξιακού Προγραμματισμού»

«Το Πράσινο Ταμείο ως χρηματοδοτικό εργαλείο των Ο.Τ.Α. και η συμβολή του στην άσκηση πολιτικής για το αστικό περιβάλλον»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Δημήτριος Καρβελάς

ΑΜ: 01520821Μ056

Επιβλέπων Καθηγητής: Ιωάννης Ψυχάρης

Αθήνα, 2023

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ECONOMIC & REGIONAL DEVELOPMENT

Postgraduate Studies “Applied Economic and Regional Development”

Direction: “Urban and Regional Development”

Area of Specialization: “Regional and Local Development Planning”

«The Green Fund as a financial tool of local authorities and its
contribution to the implementation of policy for the urban environment»

MSc Thesis

Dimitrios Karvelas

ID: 01520821M056

Supervisor: Ioannis Psycharis

Athens, 2023

Τριμελής Επιτροπή:

Ιωάννης Ψυχάρης, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Αντώνιος Ροβολής, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Βασίλειος Τσέλιος, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Δημήτριος Καρβελάς, 2023

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας πτυχιακής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της πτυχιακής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση πτυχιακής εργασίας από το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

Στη Γιούλη και στη μικρή.-

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω πραγματικά για την υπομονή και την επιμονή του, τον επιβλέποντα της παρούσας διπλωματικής Καθηγητή του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, κ. Ιωάννη Ψυχάρη, με τον οποίο είχα την τιμή να συνεργαστώ και να με κατευθύνει σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τους κ. Κωνσταντίνο Σερράο, Ευστάθιο Σταθόπουλο και Γιώργο Πατρίκιο, τ. προέδρους του Πράσινου Ταμείου, για τις πολύτιμες συμβουλές και καθοδηγήσεις τους στο πλαίσιο σύνταξη της παρούσας.

Περιεχόμενα

1.	Σκοπός – Θεωρητικό Υπόβαθρο.....	11
1.1.	Εισαγωγή – Σκοπός.....	11
1.2.	Θεωρητικό Υπόβαθρο	11
1.3.	Πηγές Χρηματοδότησης	13
2.	Το Πράσινο Ταμείο.....	17
2.1.	Νομοθετικό Πλαίσιο	17
2.2.	Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων.....	17
2.3.	Έδρα.....	17
2.4.	Σκοπός.....	18
2.5.	Λειτουργία – Δομή – Διοίκηση	18
2.6.	Αρμοδιότητες	20
2.7.	Πόροι.....	22
2.8.	Χρηματοδοτικά Προγράμματα	25
2.8.1.	Χ.Π.1 «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού»	26
2.8.2.	Χ.Π.2 «Αστική Αναζωογόνηση»	27
2.8.3.	Χ.Π.3 «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων/Κοινόχρηστων Χώρων και Διατηρητέων Κτιρίων στις Πόλεις»	28
2.8.4.	Χ.Π.4 «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου»	28
2.8.5.	Χ.Π. 5 «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Περιβαλλοντικές Δράσεις»	33
2.8.6.	Χ.Π.6 «Περιβαλλοντική Έρευνα, Καινοτομία, Επιδεικτικές Δράσεις, Διεθνής Συνεργασία»	33
2.8.7.	Χ.Π.7 «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και πρόληψη/αντιμετώπιση θαλάσσιας ρύπανσης».....	34
2.8.8.	Χ.Π.8 «Προστασία και αναβάθμιση Δασών».....	34
2.8.9.	Χ.Π.9 «Στήριξη Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών»	35
2.8.10.	Χ.Π.10 «Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Life»	37
2.8.11.	Χ.Π.11 «Δράσεις Απολιγνητοποίησης»	37
3.	Οικονομικά Στοιχεία Πράσινου Ταμείου	39
3.1.	Έσοδα Πράσινου Ταμείου από το 2010-2022.....	39
3.2.	Προϋπολογισμοί Πράσινου Ταμείου.....	44
3.3.	Προϋπολογισμοί Πράσινου Ταμείου ανά Περίοδο	49
3.3.1.	Περίοδος 1	51
3.3.2.	Περίοδος 2	52
3.3.3.	Περίοδος 3	52

3.3.4.	Περίοδος 4	54
3.4.	Πληρωμές Πράσινου Ταμείου ανά Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα	55
3.5.	Πληρωμές Πράσινου Ταμείου ανά Περίοδο	60
3.6.	Απορρόφηση Πληρωμών	65
4.	Έργα Αστικής Ανάπτυξης	68
4.1.	Ομαδοποίηση Έργων	68
4.2.	Έργα Αστικής Ανάπτυξης ανά Περίοδο Διοίκησης	70
4.2.1.	Περίοδος 1	71
4.2.2.	Περίοδος 2	72
4.2.3.	Περίοδος 3	73
4.2.4.	Περίοδος 4	75
4.3.	Απορρόφηση βάσει δεσμευμένων χρημάτων	76
4.4.	Χαρτογραφική ανάλυση.....	77
	Συμπεράσματα	116
	Πηγές - Βιβλιογραφία	118

Πίνακες

Πίνακας 1.1	Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027	13
Πίνακας 2.1	Θέσεις προσωπικού Πράσινου Ταμείου	20
Πίνακας 2.2	Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών	36
Πίνακας 3.1	Έσοδα ανά χρονιά και ανά ομάδα πόρου	40
Πίνακας 3.2	Συνολικά έσοδα ανά ομάδα πόρου	41
Πίνακας 3.3	Προϋπολογισμοί ανά χρονιά και ανά Χ.Π.	45
Πίνακας 3.4	Προϋπολογισμοί ανά χρονιά και ανά Χ.Π.	46
Πίνακας 3.5	Συνολικός προϋπολογισμός Χ.Π. ανά περίοδο	50
Πίνακας 3.6	Πληρωμές ανά χρονιά και ανά Χ.Π.	56
Πίνακας 3.7	Πληρωμές ανά χρονιά και ανά Χ.Π.	57
Πίνακας 3.8	Συνολικές πληρωμές Χ.Π. ανά περίοδο	61

Σχήματα

Σχήμα 2.1	Εξωτερική όψη Βίλας Καζούλη	18
Σχήμα 4.1	Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)	79
Σχήμα 4.2	Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	80
Σχήμα 4.3	Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)	81

Σχήμα 4.4 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	82
Σχήμα 4.5 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 1: «Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	85
Σχήμα 4.6 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 1: «Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	86
Σχήμα 4.7 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 2: «Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	87
Σχήμα 4.8 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 2: «Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	88
Σχήμα 4.9 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 3: «Διαχείριση Απορριμμάτων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	89
Σχήμα 4.10 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 3: «Διαχείριση Απορριμμάτων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	90
Σχήμα 4.11 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 4: «Μελέτες» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	91
Σχήμα 4.12 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 4: «Μελέτες» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	92
Σχήμα 4.13 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	95
Σχήμα 4.14 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	96
Σχήμα 4.15 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	97
Σχήμα 4.16 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	98
Σχήμα 4.17 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	99
Σχήμα 4.18 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	100
Σχήμα 4.19 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	101
Σχήμα 4.20 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	102
Σχήμα 4.21 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	103
Σχήμα 4.22 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	104
Σχήμα 4.23 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	105
Σχήμα 4.24 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	106
Σχήμα 4.25 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού).....	107

Σχήμα 4.26 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)	108
Σχήμα 4.27 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)	109
Σχήμα 4.28 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	110
Σχήμα 4.29 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά κάτοικο κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)	112
Σχήμα 4.30 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά 1.000 κατοίκους κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)	113
Σχήμα 4.31 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά τ.χλμ. κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)	114
Σχήμα 4.32 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά τ.χλμ. κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού).....	115

Γραφήματα

Γράφημα 3.1 Συνολικά έσοδα ανά έτος.....	41
Γράφημα 3.2 Ποσοστό συνολικών εσόδων ανά ομάδα πόρου	43
Γράφημα 3.3 Συνολικός προϋπολογισμός ανά έτος	46
Γράφημα 3.4 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού..	48
Γράφημα 3.5 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού κατά την περίοδο 2011-2012	51
Γράφημα 3.6 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού κατά την περίοδο 2013-2015	52
Γράφημα 3.7 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού κατά την περίοδο 2015-2019	54
Γράφημα 3.8 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού κατά την περίοδο 2019-2023	55
Γράφημα 3.9 Συνολικές πληρωμές ανά Χ.Π. ανά έτος	57
Γράφημα 3.10 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών	59
Γράφημα 3.11 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών κατά την περίοδο 2011-2012.....	61
Γράφημα 3.12 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών κατά την περίοδο 2013-2015.....	62
Γράφημα 3.13 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών κατά την περίοδο 2015-2019.....	63
Γράφημα 3.14 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών κατά την περίοδο 2019-2023.....	64
Γράφημα 3.15 Ποσό πληρωμών ανά μήνα ανά περίοδο	65
Γράφημα 3.16 Ποσοστό απορρόφησης χρημάτων ανά Χ.Π.	67
Γράφημα 4.1 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης Περιόδου 2011-2023.....	70
Γράφημα 4.2 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 2011-2023	70
Γράφημα 4.3 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 .	71
Γράφημα 4.4 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 1: 2011-2012.....	72

Γράφημα 4.5 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015.	73
Γράφημα 4.6 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 2: 2013-2015.....	73
Γράφημα 4.7 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019.	74
Γράφημα 4.8 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 3: 2015-2019.....	74
Γράφημα 4.9 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023.	75
Γράφημα 4.10 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 4: 2019-2023.....	76
Γράφημα 4.11 Ποσοστό απορρόφησης χρημάτων έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά περίοδο	77

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία παρουσιάζει και αναλύει τη λειτουργία του Πράσινου Ταμείου και τη συμβολή του ως αναπτυξιακό εργαλείο των ΟΤΑ σε ζητήματα αστικών αναπλάσεων, παρεμβάσεων και γενικότερα αστικής ανάπτυξης.

Αρχικά, προσεγγίζεται το θεωρητικό υπόβαθρο των αποκεντρωμένων διοικήσεων και της νομοθετικής πρωτοβουλίας ώστε αυτές να μετατραπούν σε πλήρως λειτουργικές και οικονομικά αυτοτελείς. Η προσπάθεια όμως προς την οικονομική αυτοτέλεια, σε μια εποχή κανονικοποίησης των κρίσεων, αποτελεί μια δύσκολη εξίσωση τόσο για το Κεντρικό Κράτος, όσο και για τους ΟΤΑ και για το λόγο αυτό στη συνέχεια καταγράφονται τα βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία που διαθέτουν σήμερα οι ΟΤΑ, ανάμεσα τους και το Πράσινο Ταμείο, ώστε να επιτύχουν την αναπτυξιακή πολιτική τους και τη γενικότερη αυτοτέλεια τους.

Εν συνεχεία, γίνεται μία λεπτομερής καταγραφή του σκοπού, της λειτουργίας και των αρμοδιοτήτων του Πράσινου Ταμείου, αλλά και των πόρων που αυτό συλλέγει και διαχειρίζεται. Ακόμη παρουσιάζονται, όλα τα χρηματοδοτικά προγράμματα του και εξηγούνται οι στόχοι που καλείται το κάθε ένα από αυτά να επιτύχει.

Αμέσως μετά, παρουσιάζονται όλα τα οικονομικά στοιχεία του Πράσινου Ταμείου, σε επίπεδο εσόδων, προϋπολογισμών, απορροφήσεων αλλά και πληρωμών από την έναρξη λειτουργίας του μέχρι και σήμερα, με στοιχεία που συλλέχθηκαν από τους δημοσιευμένους απολογισμούς, εκθέσεις και ισολογισμούς. Η οικονομική ανάλυση και καταγραφή γίνεται τόσο συνολικά, όσο και συγκριτικά ανά ξεχωριστή περίοδο διοίκησης του Ταμείου.

Ακολουθεί, η καταγραφή όλων των έργων αστικής ανάπτυξης που σχετίζονται με τους ΟΤΑ από το 2011 έως και σήμερα και η ομαδοποίηση τους σε 4 μεγάλες κατηγορίες ανάλογα με το σκοπό τους: 1) Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων, 2) Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων, 3) Διαχείριση Απορριμμάτων και 4) Μελέτες. Η ομαδοποίηση συνοδεύτηκε από στατιστική επεξεργασία και χωρική απεικόνιση με θεματικούς χάρτες.

Τέλος, παρουσιάζονται τα σχετικά συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση του θεσμού του Πράσινου Ταμείου, θέτοντας και ορισμένες προτάσεις πολιτικής.

Λέξεις-κλειδιά: Πράσινο Ταμείο, Χρηματοδοτικά Προγράμματα, Οργανισμοί Τοπικοί Αυτοδιοίκησης, Αστικές Παρεμβάσεις, Αστική Ανάπτυξη

Abstract

The scope of the present postgraduate thesis is the presentation and the analysis of the Green Fund and its impact as a development tool for local authorities with respect to urban regeneration, intervention and urban development.

Initially, the theoretical background of decentralized administrations, including the various legislative initiatives is approached, in order for the decentralized administrations to become fully functional and financially independent. In an era of crises (e.g., environmental, political, etc.) the effort towards financial independence for the decentralized administrations constitutes a rather difficult and/or challenging task for both the Central Government and the local authorities. As a result, in order to achieve the policy development and the general independence of the decentralized administrations the main financial tools, currently available for the local authorities, are listed, Green Fund also included.

In the next chapter of this thesis, a detailed analysis of the overarching goal, the operation and of the responsibilities of the Green Fund is presented. In addition, the resources the Green Fund collects and manages are presented followed by a detailed presentation of the various financial programs and the associated goals.

In Chapter 3, the Green Fund financial data, from the beginning of its operation till today, are presented, in terms of: (i) revenues; (ii) budget; (iii) systematic absorption; and (iv) payments. All the aforementioned data were collected from published accounts, reports and balance sheets. The economic analysis and notation took place for both the entire period of operation of the Green Fund and per the different administration periods.

In Chapter 4, all the urban development projects, from 2011 till present, financed from the Green Fund and related to local authorities are registered and grouped in four main categories according to their purpose. These categories were: (i) public space release; (ii) public space renovation; (iii) waste management; and (iv) plans and studies. Furthermore, the following studies and the four groups were further assessed by means of statistical analysis and spatial visualization (i.e., thematic maps) using a Geographic Information System (GIS).

Finally, in the last chapter the concluding remarks obtained from the holistic analysis of the Green Fund are presented followed by some policy recommendations.

Keywords: Green Fund, Financial Programs, Local Authorities, Urban Intervention, Urban Development

1. Σκοπός – Θεωρητικό Υπόβαθρο

1.1. Εισαγωγή – Σκοπός

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδείξει τη σημασία, τις ευκαιρίες και τα προβλήματα που παρουσιάζουν τα χρηματοδοτικά εργαλεία στην προσπάθεια των ΟΤΑ για οικονομική αυτοτέλεια και ανάπτυξη, με μελέτη περίπτωσης το Πράσινο Ταμείο. Στη συνέχεια της εργασίας, θα γίνει μια ανάλυση του σκοπού του, της δομής του, της λειτουργίας του, των πόρων του αλλά και των χρηματοδοτικών ευκαιριών που παρουσιάζει. Επίσης, θα πραγματοποιηθεί μία οικονομική και χωρική προσέγγιση της συμβολής του στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τα διαθέσιμα στοιχεία που συλλέχθηκαν.

Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκαν ξεχωριστές ελεύθερες συζητήσεις με τους τρεις εκ των τεσσάρων πρώην προέδρους του Πράσινου Ταμείου, τον κο Σερράο Κωνσταντίνο, τον κο Σταθόπουλο Ευστάθιο και τον κο Πατρίκιο Γεώργιο. Η σειρά με την οποία αναφέρονται αφορά τη σειρά με την οποία πραγματοποιήθηκαν οι συζητήσεις.

Κατά τις συναντήσεις, συζητήθηκαν και αναπτύχθηκαν ο τρόπος λειτουργίας του Πράσινου Ταμείου, η εμπειρία τους από την διοίκηση του οργανισμού, τα προβλήματα που αντιμετώπισαν, αλλά και η άποψη τους για το μέλλον του θεσμού. Επίσης, για την πλήρη κατανόηση του τρόπου χρηματοδότησης των έργων έγιναν συνεντεύξεις με φορείς και αιρετούς των ΟΤΑ, ώστε να εξεταστεί και από αυτή τη σκοπιά η λειτουργία του Ταμείου.

1.2. Θεωρητικό Υπόβαθρο

Η διεθνής οικονομική κρίση, αλλά και η πρόσφατη υγειονομική κρίση, έχουν επιδράσει αρνητικά στην δομή και την λειτουργία των πόλεων, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και εθνικό επίπεδο, θέτοντας τις ηγεσίες τους προ ιδιαίτερων συνθηκών. Η αύξηση του πληθυσμού των πόλεων, η συγκέντρωση οικονομικών δραστηριοτήτων, η αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων, αλλά και η ταυτόχρονη συνεχόμενη μείωση της συνολικής επικουρίας της κεντρικής κυβέρνησης προς τις τοπικές κυβερνήσεις για την αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων, οδηγεί στην ανάγκη για εφαρμογή νέων στρατηγικών και πολιτικών για αναπτυξιακή πολιτική.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (OECD, 2013), δύο από τους βασικούς παράγοντες της τοπικής ανάπτυξης είναι, πρώτον η αποκέντρωση της διοίκησης του κράτους και δεύτερον ο περιφερειακός-τοπικός σχεδιασμός, με ταυτόχρονη ενίσχυση της τοπικής διοίκησης με πόρους και αρμοδιότητες, στο πλαίσιο της αρχής της επικουρικότητας και της εγγύτητας. Η μεταβίβαση λοιπόν των κεντρικών εξουσιών σε υποεθνικά επίπεδα διακυβέρνησης αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς παράγοντες στην μείωση των εισοδηματικών και γενικότερα περιφερειακών ανισοτήτων (Tselios, 2023).

Στην Ελλάδα, με βάση το Σύνταγμά της (άρθρα 101 και 102) κατοχυρώνεται η σύσταση δύο αποκεντρωμένων βαθμίδων διοίκησης, οι ΟΤΑ Α' βαθμού και οι ΟΤΑ Β' βαθμού, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και την αρμοδιότητα άσκησης των τοπικών υποθέσεων. Σύμφωνα με τον Χλέπα, η τοπική αυτοδιοίκηση είναι μία μορφή αποκέντρωσης, με την κατοχύρωση της διοικητικής αυτοτέλειας και της ελεύθερης δράσης της και την έλλειψη ιεραρχικής σχέσης με το κράτος (Χλέπας, 1994). Ακόμα, σύμφωνα με τον «Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδυναμίας», οριοθετείται η έννοια της τοπικής αυτονομίας, δηλαδή το δικαίωμα και η πραγματική ικανότητα των ΟΤΑ να ρυθμίζουν και να διευθύνουν ένα σημαντικό μέρος των δημοσίων υποθέσεων, και

καθιερώνεται η αρχή της επικουρικότητας, δηλαδή η υποχρέωση στην άσκηση των δημοσίων υποθέσεων σε αρχές που είναι πλησιέστερες στους πολίτες.

Η αυτοτέλεια των ΟΤΑ σημαίνει στην πραγματικότητα ανεξαρτησία, και όταν αυτή επιτυγχάνεται μπορεί να έχει αρκετά συγκριτικά πλεονεκτήματα, δημιουργώντας μακροπρόθεσμους και τεκμηριωμένους προγραμματισμούς, ώστε να επιλύσουν τα πραγματικά προβλήματα της τοπικής κοινωνίας.

Οι τοπικές επενδύσεις έχουν ένα βασικό πλεονέκτημα σύμφωνα με τη μελέτη του ΙΤΑ «Φορολογική Αποκέντρωση & ενίσχυση της Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ Α βαθμού στην Ελλάδα»: Λόγω του μεγέθους τους είναι ευέλικτες, παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό απορροφητικότητας, έχουν άμεσα αποτελέσματα στην αύξηση της απασχόλησης και συμβάλλουν στην άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων. Οι επενδύσεις σε υποδομές και υπηρεσίες, όχι μόνο αυξάνουν την παραγωγικότητα και την απασχόληση, αλλά παράλληλα ενισχύουν την ελκυστικότητα και την εμπιστοσύνη της περιοχής, συμβάλλοντας σε μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς και χωρικές ασυνέχειες.

Στο πλαίσιο αυτό, έγιναν σημαντικές νομοθετικές ρυθμίσεις για την αποκέντρωση της διοίκησης, την απόδοση πόρων και αρμοδιοτήτων στην τοπική αυτοδιοίκηση αλλά και την ανάδειξη του αναπτυξιακού της ρόλου. Οι πιο σημαντικές κατά το χρόνο μελέτης της εργασίας είναι:

- ο ν. 2539/1997 (Πρόγραμμα Ι Καποδίστριας), όπου επιχειρείται η πρώτη ουσιαστική ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης και
- ο ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) που επιχειρείται εκ νέου συνένωση των δήμων αλλά και η δημιουργία αιρετών περιφερειών.

Μια από τις κοινές βασικές επιδιώξεις των μεταρρυθμίσεων αυτών ήταν η δημιουργία κατάλληλων χωρικών μονάδων για την αποτελεσματική εφαρμογή των τοπικών πολιτικών και την υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων. Με τον ν. 3852/2010, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα Κλεισθένης), θεσπίζεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους δήμους με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων.

Τα επιχειρησιακά προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συνιστούν εργαλεία για τον προγραμματισμό των αναπτυξιακών τους δράσεων αλλά και για την οργανωτική ενδυνάμωσή τους. Αποτελεί λοιπόν ζητούμενο η υιοθέτηση ενός μοντέλου ενίσχυσης του αναπτυξιακού ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του δημοκρατικού προγραμματισμού και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Συμφωνά και με τη μελέτη του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης «Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση», οι ΟΤΑ πρέπει να λειτουργήσουν ως ανοικτές οικονομικές δομές, αποκτώντας το ρόλο του ρυθμιστή του τοπικού οικονομικού συστήματος, με συνεργασίες σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής.

Οι βασικές πηγές πόρων προς υλοποίηση τοπικών επενδύσεων είναι το Κεντρικό Κράτος και η Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω των δομών και των θεσμών τους. Η εξάρτηση αυτή όμως δημιουργεί αρκετές φορές σημαντικά προβλήματα αφού, αντί να καταφέρει να δημιουργήσει τις συνθήκες αύξησης της ελκυστικότητας της πόλης (Ο' Sullivan, 2011), σε ένα πλαίσιο πολιτικών αντιμετώπισης της υπερσυγκέντρωσης σε αυτές, οδηγεί σε εφαρμογή παρωχημένων στρατηγικών που δεν αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά τοπικά προβλήματα. Το θεωρητικό αυτό ζήτημα είναι υπαρκτό και θα μπορούσε να αποτελέσει το ερευνητικό υπόβαθρο μιας μελλοντικής επιστημονικής μελέτης.

Στην επόμενη ενότητα, γίνεται μία απόπειρα επιγραμματικής καταγραφής των βασικών χρηματοδοτικών εργαλείων των ΟΤΑ, με σκοπό την υλοποίηση του αναπτυξιακού προγραμματισμού τους.

1.3. Πηγές Χρηματοδότησης

Τα έσοδα που χρηματοδοτούν το επενδυτικό πρόγραμμα ενός ΟΤΑ μπορεί να προέρχονται από μέρος ή το σύνολο των παρακάτω κατηγοριών:

- Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Το ΠΔΕ διακρίνεται σε εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα. Το μεγαλύτερο μέρος του συγχρηματοδοτούμενο σκέλους του ΠΔΕ καταλαμβάνει κυρίως το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) της περιόδου 2021-2027, καθώς και η δαπάνη ολοκλήρωσης των έργων του ΕΣΠΑ 2014-2020, ενώ το εθνικό σκέλος αποτελείται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους και επιμερίζεται στις πιστώσεις και τα επιμέρους προγράμματα του κάθε Υπουργείου.

Οι ΟΤΑ έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν προτάσεις για υλοποίηση έργων τόσο στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) όσο και στα Τομεακά Προγράμματα (ΤΠ). Τα Περιφερειακά Προγράμματα είναι 13, ενώ τα Τομεακά είναι 9, όπως παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί. Ακόμη, στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ περιλαμβάνονται και κάποια εργαλεία του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF), του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας και του προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής, όπως επίσης και 5 Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας (ΙΤΑ, 2021).

Στο σκέλος του ΠΔΕ που χρηματοδοτείται αμιγώς από εθνικούς πόρους, όσον αφορά στην χρηματοδότηση των ΟΤΑ, ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα προγράμματα του Υπουργείου Εσωτερικών τα οποία είναι τα ακόλουθα:

- ο Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης
- ο Φιλόδημος 1 & 2
- ο Πρόγραμμα Αντιμετώπιση Λειψυδρίας
- ο Πρόγραμμα Πρόληψης Πυρκαγιών
- ο Πρόγραμμα Φυσικών Καταστροφών

Πίνακας 1.1 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027

Περιφερειακά Προγράμματα	Τομεακά Προγράμματα	Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας
1. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	1. Ανταγωνιστικότητα	1. Ελλάδα - Αλβανία
2. Κεντρικής Μακεδονίας	2. Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή	2. Ελλάδα - Βουλγαρία
3. Δυτικής Μακεδονίας	3. Ψηφιακός Μετασχηματισμός	3. Ελλάδα - Κύπρος
4. Ηπείρου	4. Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή	4. Ελλάδα - Ιταλία
5. Θεσσαλίας	5. Μεταφορές	5. Ελλάδα - Βόρεια Μακεδονία
6. Ιονίων Νήσων	6. Πολιτική Προστασία	

7. Δυτικής Ελλάδας	7. Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση	
8. Στερεάς Ελλάδας	8. Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων	
9. Αττικής	9. Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα	
10. Πελοποννήσου		
11. Βορείου Αιγαίου		
12. Νοτίου Αιγαίου		
13. Κρήτης		

- Επιχορηγήσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό

Πρόκειται για τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), δηλαδή για έσοδα των ΟΤΑ από τον Κρατικό Προϋπολογισμό που κατευθύνονται τόσο στην κάλυψη των λειτουργικών τους αναγκών, όσο και για την υλοποίηση του επενδυτικού προγράμματος τους. Το τμήμα των ΚΑΠ που προορίζεται για επενδυτικούς σκοπούς ονομάζεται Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ).

- Σχέδιο Ελλάδα 2.0 – Ταμείο Ανάκαμψης

Με οικονομικούς όρους, ο πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου είναι να καλύψει το μεγάλο κενό σε επενδύσεις, εθνικό προϊόν και απασχόληση, κενό ενδημικό των επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας κατά την τελευταία δεκαετία, που επιδεινώθηκε λόγω της πανδημίας COVID-19. Σε αυτό το πλαίσιο, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποσκοπεί στο να κινητοποιήσει και σημαντικές δυνάμεις από τον ιδιωτικό τομέα, ενισχύοντας ιδιωτικές επενδύσεις και χρησιμοποιώντας Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα και Εταιρείες Παροχής Ενεργειακών Υπηρεσιών για την πραγματοποίηση δημοσίων επενδύσεων. Σε επίπεδο ΟΤΑ, ενδιαφέρον παρουσιάζει το πρόγραμμα «Βελτίωση Οδικής Ασφάλειας», το οποίο έχει ως στόχο τη βελτίωση της παρεχόμενης οδικής ασφάλειας και τη μείωση των ατυχημάτων στο υφιστάμενο αστικό, υπεραστικό και περιαστικό οδικό δίκτυο καλύπτοντας παρεμβάσεις σε περισσότερα από 7.000 επικίνδυνα σημεία έκτασης 2.500 χλμ. του δικτύου.

- Πράσινο Ταμείο

Το Πράσινο Ταμείο αποτελεί ένα Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Ο σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η θέσπιση και η καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου συστήματος χρηματοδότησης περιβαλλοντικών, αστικών και ενεργειακών παρεμβάσεων, με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης, μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η αξιοποίηση των πόρων από το Πράσινο Ταμείο γίνεται, είτε με απευθείας χρηματοδότηση περιβαλλοντικών δράσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, είτε μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την υλοποίηση από τρίτους (φορείς υλοποίησης) δράσεων προστασίας, αναβάθμισης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος.

Τα προγράμματα του Πράσινου Ταμείου, στο πλαίσιο διασφάλισης της διαφάνειας των χρηματοδοτήσεων και της εξυπηρέτησης των θεσμοθετημένων στόχων των αντίστοιχων περιβαλλοντικών πολιτικών, διαρθρώνονται σε άξονες

προτεραιότητας και αυτοί σε μέτρα και δράσεις. Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Πράσινο Ταμείο επιτρέπεται ταυτόχρονα να συγχρηματοδοτούνται ή να ενισχύονται και από άλλες δημόσιες ή ευρωπαϊκές πηγές ή και ιδιωτικούς πόρους που δανειοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή άλλους φορείς.

- Έσοδα από διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς ή προγράμματα

Πρόκειται για έσοδα που μπορεί να αντλήσει ένας ΟΤΑ απευθείας από ένα διεθνές ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα ή οργανισμό. Ενδεικτικά, αναφέρονται τα εξής προγράμματα:

- ✓ Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» (Horizon 2020) είναι το πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ για έρευνα και καινοτομία.
- ✓ Η «Ευρωπαϊκή Διευκόλυνση» (Connecting Europe Facility) χρηματοδοτεί έργα που συμπληρώνουν τους δεσμούς που λείπουν από τον ευρωπαϊκό ενεργειακό, μεταφορικό και ψηφιακό κορμό.
- ✓ Το πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων COSME (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises) που στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).
- ✓ Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» στηρίζει τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς.
- ✓ Το πρόγραμμα Erasmus+ στηρίζει πρωτοβουλίες εκπαίδευσης, κατάρτισης, νέων και αθλητισμού για την περίοδο 2014-2020.

- Δανεισμός

Οι ΟΤΑ, για την υλοποίηση των επενδυτικών τους έργων, έχουν τη δυνατότητα να προβαίνουν σε δανεισμό μέσω εγχώριων και αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων. Τα βασικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για τα επενδυτικά προγράμματα των ΟΤΑ, που μπορούν να τους χρηματοδοτήσουν μέσω δανεισμού, είναι το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Συγκριτικά, οι όροι του δανείου είναι πολύ ευνοϊκοί, και μπορούν να χρηματοδοτήσουν την πρωτοβουλία, είτε τμηματικά, είτε συνολικά. Οι επιλέξιμοι τομείς δανειοδότησης μετά από έγκριση του επενδυτικού σχεδίου, είναι οι ακόλουθοι:

- ✓ Οδικό Δίκτυο – Μεταφορές
- ✓ Αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων και εγκαταστάσεων – Εκσυγχρονισμός κτιρίων Δημόσιας Διοίκησης
- ✓ Αναβάθμιση Οδοφωτισμού
- ✓ Μελέτες
- ✓ Χώροι πρασίνου και αποκατάσταση ανοιχτών δημοσίων χώρων
- ✓ Υγεία / Κοινωνική Υποδομή
- ✓ Στέγαση
- ✓ Βελτίωση Περιβάλλοντος

- Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα-ΣΔΙΤ

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) είναι συμβάσεις συνήθως μακροχρόνιες που συνάπτονται μεταξύ ενός δημόσιου φορέα και ενός ιδιωτικού, με σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών. Το σκεπτικό εφαρμογής των είναι να δώσουν τη δυνατότητα και στον ιδιωτικό τομέα να υλοποιήσει έργα ή να παρέχει υπηρεσίες προς τους πολίτες. Τα βασικά πλεονεκτήματα εφαρμογής τους είναι:

1. Δυνατότητα χρηματοδότησης πρόσθετων έργων και υπηρεσιών
2. Μεταβίβαση κινδύνων στους ιδιωτικούς φορείς
3. Βελτίωση του επενδυτικού κλίματος

Οι συμβάσεις ΣΔΙΤ χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό για την υλοποίηση έργων αστικής ανάπτυξης, όπως έγινε και στο πρόσφατο παρελθόν με επιτυχία, υλοποιώντας τις πρωτοβουλίες του προγράμματος JESSICA.

2. Το Πράσινο Ταμείο

2.1. Νομοθετικό Πλαίσιο

Το Πράσινο Ταμείο αποτελεί ένα Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου το οποίο ιδρύθηκε με το ν. 3889/2010 «Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων, Πράσινο Ταμείο, Κύρωση Δασικών Χαρτών και άλλες διατάξεις» και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Αποτελεί τη συνέχεια του «Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων» ΕΤΕΡΠΣ και είναι υπεύθυνο για την είσπραξη και τη διαχείριση όλων των πόρων που είχαν θεσπιστεί υπέρ αυτού, καθώς και λοιπών πράσινων πόρων που προβλέπονται στον ιδρυτικό νόμο του και θα εξηγηθούν στη συνέχεια του κεφαλαίου. Το Πράσινο Ταμείο είναι ένα οργανωμένο, δομημένο και πλήρες σύστημα άσκησης πολεοδομικής, περιβαλλοντικής, δασικής και ενεργειακής πολιτικής, σε κρίσιμους τομείς όπως η αστική αναζωογόνηση, η προστασία και ρύθμιση του χωρικού σχεδιασμού, η προστασία των δασικών εκτάσεων, η προστασία των υδάτων, του εδάφους και του υπεδάφους, η εξοικονόμηση ενέργειας και γενικότερα όλα τα ζητήματα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης αλλά και κλιματικής αλλαγής.

2.2. Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων

Ο προκάτοχος του Πράσινου Ταμείου ήταν το ΕΤΕΡΠΣ «Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων», ένα Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου το οποίο ιδρύθηκε το έτος 1972, σύμφωνα με το ΦΕΚ 194Α/1972, και υπαγόταν στο Υπουργείο Δημοσίων έργων και μετέπειτα στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Στο ΕΤΕΡΠΣ κατέληγαν μια σειρά από τέλη και πρόστιμα οικοδομικών αδειών, αυθαιρέτων και δραστηριοτήτων ρύπανσης ατμόσφαιρας και θαλασσών. Σύμφωνα με τον ιδρυτικό του πράξη, σκοπός του ήταν η χρηματοδότηση της εφαρμογής πολεοδομικών σχεδίων και η επιδότηση ΟΤΑ «δι' εκτέλεσιν έργων σχετιζομένων με την εφαρμογή των εν λόγω σχεδίων. Παρ' ολ' αυτά, ο αδιαφανής τρόπος λειτουργίας και χρηματοδότησης των έργων οδήγησε στην κατάργηση του και στην επανίδρυση του με νέο καταστατικό και με την ονομασία Πράσινο Ταμείο.

2.3. Έδρα

Η φυσική έδρα του Πράσινου Ταμείου είναι επί της Λεωφ. Κηφισίας 241 στο Δ. Κηφισιάς, στη Βίλα Καζούλη. Πρόκειται για ένα ακίνητο εξαιρετικού ιστορικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, το οποίο κτίστηκε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα από τον Αιγυπτιώτη επιχειρηματία Νίκο Καζούλη. Πρόκειται για ένα ακίνητο συνολικού εμβαδού 2500 τ.μ., ιδιοκτησίας Πράσινου Ταμείου, στο οποίο έχουν μετακομίσει τα γραφεία του από το έτος 2010.

Σχήμα 2.1 Εξωτερική όψη Βίλας Καζούλη

(<https://prasinotameio.gr/>)

2.4. Σκοπός

Ο σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η θέσπιση και η καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου συστήματος χρηματοδότησης περιβαλλοντικών, αστικών και ενεργειακών παρεμβάσεων, με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος. Επίσης, είναι υπεύθυνο για την αποτελεσματική και χρηστή διαχείριση των πόρων και των αποθεματικών, στοχεύοντας στην συνολική αναβάθμιση του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής εν γένει.

Όπως αναφέρεται και στην ιδρυτική του διακήρυξη είναι αρμόδιο για την *διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, τη στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας και την εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος μέσω της διοίκησης, διαχείρισης και αξιοποίησης των πόρων του*. Οι στόχοι του κατηγοριοποιούνται στις παρακάτω κατηγορίες:

- ✓ Η καταγραφή των Πράσινων Πόρων, η συστηματοποίηση και ταξινόμησή τους, ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο έχουν προβλεφθεί, ο προγραμματικός και λογιστικός διαχωρισμός τους.
- ✓ Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων για δράσεις υπέρ του περιβάλλοντος.
- ✓ Η διαχείριση των Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων με κριτήρια αξιολόγησης, διαδικασίες παρακολούθησης και ελέγχου εφαρμογής, όρους πλήρους διαφάνειας και αξιοκρατίας καθώς και τήρηση κανόνων δημοσιότητας.
- ✓ Η αξιοποίηση σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων.

2.5. Λειτουργία – Δομή – Διοίκηση

Η οργανωτική του δομή και ο κανονισμός λειτουργίας ορίστηκε σύμφωνα με το υπ. αριθμ. 26 Προεδρικό Διάταγμα-ΦΕΚ 42Α/2019 «Οργανισμός Λειτουργίας Πράσινου Ταμείου». Ένα παράδοξο που αμέσως προκύπτει είναι το γεγονός ότι, ενώ το Πράσινο

Ταμείο ιδρύθηκε το έτος 2010, ο κανονισμός λειτουργίας δημοσιεύθηκε εννιά χρόνια μετά, το έτος 2019.

Σύμφωνα με τον κανονισμό, το ανώτερο διοικητικό όργανο του Ταμείου είναι το διοικητικό συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από επτά (7) μέλη, στους οποίους προΐσταται ο Πρόεδρος του Ταμείου. Χρέη εισηγητή στις συνεδριάσεις εκτελεί ο Διευθυντής του Ταμείου και σε περίπτωση απουσίας του κάποιος νόμιμος εκπρόσωπος του. Στις συνεδριάσεις που συζητούνται ζητήματα του Γαλάζιου Ταμείου, συμμετέχει εκπρόσωπος του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, άρα το ΔΣ γίνεται 8-μελές. Το διοικητικό συμβούλιο συγκαλείται από τον Πρόεδρο τακτικά μία φορά το μήνα και εκτάκτως όταν κριθεί αναγκαίο. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία του αριθμού των παρόντων και των εκπροσωπούμενων, ενώ σε περίπτωση ισοψηφίας υπερिσχύει η ψήφος του Προέδρου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο διοικεί το Ταμείο και ελέγχει τη λειτουργία των υπηρεσιών του, διαχειρίζεται την περιουσία του, τους πόρους, αποφασίζει για κάθε υπόθεση που αφορά στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων και την εκπλήρωση των σκοπών του, αποφασίζει και εντέλλεται την είσπραξη των πόρων και την ενέργεια δαπανών, εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό, ισολογισμό και απολογισμό του, τους οποίους εν συνεχεία υποβάλλει για έγκριση στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Επίσης, το ΔΣ έχει τη δυνατότητα με απόφασή του να αναθέτει ή να μεταβιβάζει ορισμένες αρμοδιότητές του σε μέλος ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου, στον Διευθυντή του Ταμείου ή σε προϊσταμένους των υπηρεσιών του Ταμείου. Σύμφωνα με το καταστατικό, η θητεία του ΔΣ είναι τετραετής, στην πράξη όμως ο πρόεδρος και τα διοριζόμενα μέλη του ΔΣ, ανανεώνονται ακολουθώντας τις εναλλαγές των εθνικών κυβερνήσεων.

Οι διατελέσαντες πρόεδροι του Ταμείου από την ίδρυση του έως και σήμερα είναι οι εξής:

- 03/2011-07/2013 Κωνσταντίνος Σερράος ΦΕΚ 94/2011-ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1
- 07/2013-11/2015 Παναγιώτης Βασιλείου ΦΕΚ 311/2013-ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2
- 11/2015-10/2019 Γεώργιος Πατρίκιος ΦΕΚ 867/2015-ΠΕΡΙΟΔΟΣ 3
- 10/2019-07/2023 Ευστάθιος Σταθόπουλος ΦΕΚ 879/2019-ΠΕΡΙΟΔΟΣ 4
- 07/2023 μέχρι σήμερα Ιωάννης Ανδρουλάκης ΦΕΚ-αναμονή έκδοσης-ΠΕΡΙΟΔΟΣ 5

Κάθε ξεχωριστή διοίκηση έχει αντιστοιχιστεί με τον τίτλο ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1 έως ΠΕΡΙΟΔΟΣ 5, καθώς στα επόμενα κεφάλαια της παρούσας θα παρουσιαστούν και θα σχολιαστούν ορισμένα στοιχεία και τεκταινόμενα για κάθε χρονική περίοδο.

Σε επίπεδο οργανωτικής διάρθρωσης, οι διοικητικές υπηρεσίες του Πράσινου Ταμείου αποτελούνται από Αυτοτελή Τμήματα και Αυτοτελή Γραφεία. Η διάρθρωση των υπηρεσιών έχει ως εξής:

- ✓ Τμήμα Διοικητικού
- ✓ Τμήμα Οικονομικού
- ✓ Τμήμα Σχεδιασμού και Διαχείρισης τομέα Φυσικού Περιβάλλοντος
- ✓ Τμήμα Σχεδιασμού και Διαχείρισης τομέα Αστικού Περιβάλλοντος
- ✓ Τμήμα Χωρικού – Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού και Διαχείρισης Ψηφιακών Εφαρμογών και Δεδομένων
- ✓ Γραφείο Νομικής Υποστήριξης
- ✓ Γραφείο Συντονισμού και Υποστήριξης Οργάνων Διοίκησης

Όλα τα τμήματα και τα γραφεία υπάγονται απευθείας στον Διευθυντή του Πράσινου Ταμείου, ο οποίος συντονίζει και εποπτεύει τη διοικητική λειτουργία του Οργανισμού.

Οι οργανικές θέσεις του τακτικού προσωπικού, συμπεριλαμβανομένης της θέσης του Διευθυντή, ανέρχονται σε σαράντα πέντε (45), ενώ διατηρεί και σχέση έμμισθης εντολής με τρεις (3) Δικηγόρους, οι οποίοι στελεγχώνουν το Γραφείο Νομικής Υποστήριξης. Ακολουθεί Πίνακας με τις ειδικότητες και τις κατηγορίες των θέσεων του προσωπικού.

Πίνακας 2.1 Θέσεις προσωπικού Πράσινου Ταμείου

α) ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΜΜΙΣΘΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ		
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΜΜΙΣΘΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ		3
Σύνολο:		3
β) ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ (ΜΟΝΙΜΟΙ)		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ - ΚΛΑΔΟΣ		ΜΟΝΙΜΟΙ
Κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ)		
ΠΕ	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	12
ΠΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	10
ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	2
ΠΕ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2
ΠΕ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	1
Κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ)		
ΤΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	8
ΤΕ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	1
Κατηγορία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ)		
ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	2
ΔΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ	1
Σύνολο:		39
γ) ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ (ΙΔΑΧ)		
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ - ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ		ΙΔΑΧ
Βαθμίδα Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ)		
ΠΕ	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
ΠΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	2
Βαθμίδα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ)		
ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	2
Σύνολο:		5

(ΦΕΚ 42Α/2019)

2.6. Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες του Πράσινου Ταμείου ορίζονται στο άρθρο 5 του ν. 3889/2010, όπως αυτό τροποποιήθηκε από τον ν. 4964/2022 και παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω:

- Η παρακολούθηση της είσπραξης, ο έλεγχος και η διασφάλιση της απόδοσης των Πράσινων Πόρων, σύμφωνα με τις οικείες σχετικές διατάξεις.
- Η διαμόρφωση προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση μέτρων και δράσεων προστασίας, αναβάθμισης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος μέσα στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής και ενεργειακής πολιτικής.

- γ. Η αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεων και των προς χρηματοδότηση προγραμμάτων, η παρακολούθηση και η διασφάλιση της υλοποίησής τους.
- δ. Η επεξεργασία, κατάρτιση και εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας των γενικών κριτηρίων ένταξης και επιλογής προγραμμάτων.
- ε. Η εισήγηση των μέτρων, δράσεων και προγραμμάτων στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- στ. Η διενέργεια των απαραίτητων διαδικασιών για την επιλογή των επί μέρους φορέων υλοποίησης των παραπάνω δράσεων και η συμφωνία με αυτούς για τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των δράσεων αυτών από τους Πράσινους Πόρους.
- ζ. Η παρακολούθηση υλοποίησης των παραπάνω συμφωνιών από τους φορείς υλοποίησης και της χρηματοδότησής τους από τους Πράσινους Πόρους, η σχετική ενημέρωση της Στρατηγικής Επιτροπής Περιβαλλοντικής Πολιτικής και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- η. Η διαμόρφωση προτάσεων και η εισήγηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στη Στρατηγική Επιτροπή Περιβαλλοντικής Πολιτικής σχετικά με την καλύτερη δυνατή επίτευξη των στόχων πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
- θ. Η τήρηση δημόσιας βάσης δεδομένων με τη νομοθεσία που διέπει τους Πράσινους Πόρους.
- ι. Η οργάνωση και παρακολούθηση των προγραμμάτων και των δράσεων και η δημοσιότητά τους, καθώς και η σύνταξη ετήσιων εκθέσεων για την εκτέλεσή τους.
- ια. Η εξεύρεση συμπληρωματικών πηγών χρηματοδότησης από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς και η διενέργεια κάθε πράξης που είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση χρηματικών πόρων από οποιαδήποτε πηγή, όπως αποδοχή των δωρεών, επιχορηγήσεων και εισφορών τρίτων.
- ιβ. Η κατάρτιση και δημοσίευση ετήσιου οικονομικού απολογισμού των Πράσινων Πόρων.
- ιγ. Η ανάθεση σε τρίτους κάθε είδους υποστηρικτικών μελετών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, για τη βέλτιστη προετοιμασία και διαχείριση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων και ειδικότερα για τον σχεδιασμό, την αξιολόγηση και την ένταξη δράσεων, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής των δράσεων και των προγραμμάτων συνολικά, καθώς και για την υποστήριξη της Στρατηγικής Επιτροπής Περιβαλλοντικής Πολιτικής ύστερα από αίτημα αυτής.
- ιδ. Η επιδότηση, επιχορήγηση, χρηματοδότηση και δανειοδότηση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, οργανισμών κοινής ωφέλειας ή άλλων οργανισμών ή υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), για την εφαρμογή προγραμμάτων και την εν γένει υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα. Αν δικαιούχος της χρηματοδότησης είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η πληρωμή διενεργείται απευθείας από το Πράσινο Ταμείο προς τους αναδόχους του δικαιούχου ή έτερο αντισυμβαλλόμενο μέρος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- ιε. Η με οποιονδήποτε τρόπο χρηματοδότηση νομικών προσώπων τα οποία εποπτεύονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή άλλα Υπουργεία και έχουν ως ειδικότερο σκοπό την υλοποίηση δράσεων και παρεμβάσεων που αποβλέπουν στην ανάδειξη και την προστασία του φυσικού ή του οικιστικού περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

ιστ. Η εξειδίκευση της δομής και των προδιαγραφών σχεδιασμού των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής, καθώς και των διαδικασιών διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου της εφαρμογής τους.

2.7. Πόροι

Το Πράσινο Ταμείο είναι υπεύθυνο για την είσπραξη, την καταγραφή και την ορθή αξιοποίηση των λεγόμενων «Πράσινων Πόρων». Με τον όρο «Πράσινο Πόροι» νοείται το σύνολο των εσόδων και πόρων που αναφέρονται στο άρθρο 3 του ν. 3889/2010 και ενδεικτικά καταγράφονται παρακάτω:

- ❖ Πόροι υπέρ του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΤΕΡΠΣ)
- ❖ Πόροι του «Ειδικού Φορέα Δασών»
- ❖ Οι πόροι του ειδικού κωδικού «Ταμείο Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου»
- ❖ Πόροι από τις εισφορές των διανομέων ενέργειας, των διαχειριστών δικτύων διανομής και των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης ενέργειας
- ❖ Κάθε φύσεως εισφορές, δωρεές, χορηγίες, κληρονομίες, κληροδοσίες
- ❖ Ποσά των εσόδων από τον εκπλειστηριασμό δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Οι παραπάνω πόροι, σύμφωνα με την Υ.Α. 4503/2012 περί «Καταγραφής, Συστηματοποίησης και Ταξινόμησης Πράσινων Πόρων», και με σκοπό την ορθολογική καταγραφή και ανταποδοτική κατανομή τους, κατατάσσονται σε 10 Ομάδες, με βάση τα κοινά τους χαρακτηριστικά και το σκοπό που καλούνται να εξυπηρετήσουν. Ακολουθούν οι ομάδες:

1^η) Πόροι Γαλάζιου Ταμείου, που κατευθύνονται εν γένει σε προγράμματα και δράσεις για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

2^η) Πόροι Ειδικού Φορέα Δασών, που κατευθύνονται εν γένει σε προγράμματα και δράσεις για την ανάπτυξη, προστασία και διαχείριση του δασικού και θηραματικού πλούτου.

3^η) Πόροι Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας, που κατευθύνονται εν γένει σε προγράμματα και δράσεις για την προστασία και την ολοκληρωμένη διαχείριση του περιβάλλοντος, τη βελτιστοποίηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης και περιβαλλοντικών ελέγχων, καθώς και διαχείρισης απορριμμάτων.

4^η) Πόροι αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, που κατευθύνονται εν γένει σε προγράμματα και δράσεις σχετικά με την εξυπηρέτηση των στόχων προώθησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και εν γένει βιώσιμης χρήσης της ενέργειας, είτε σε δράσεις τοπικής εμβέλειας στις περιοχές εγκατάστασης ή διέλευσης δικτύων ενεργειακών υποδομών, είτε σε συνολικότερες δράσεις μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (εκπλειστηριασμός δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου).

5^η) Πόροι Ταμείου Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου (νομοθεσίας διατήρησης ημιυπαίθριων), που κατευθύνονται σε προγράμματα, δράσεις και έργα για την εξισορρόπηση του ελλείμματος γης και την αύξηση των κοινοχρήστων χώρων στις περιοχές των δηλούμενων χώρων.

6^η) Πόροι Νομοθεσίας Αυθαίρετης Δόμησης, που κατευθύνονται σε προγράμματα, δράσεις και έργα είτε κατεδάφισης αυθαιρέτων, είτε

πολεοδομικής εξυγίανσης, περιβαλλοντικής αποκατάστασης και εν γένει αντιστάθμισης των δυσμενών συνεπειών στις περιοχές των δηλούμενων χώρων.

7^η) Πόροι Σταθμών Αυτοκινήτων, που κατευθύνονται σε προγράμματα ολοκληρωμένης πολιτικής στάθμευσης και έργα δημιουργίας χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων.

8^η) Πόροι Πολεοδόμησης, που κατευθύνονται στην χρηματοδότηση προγραμμάτων και έργων πολεοδομίας, διαμόρφωσης κοινοχρήστων χώρων, αναβάθμισης οικιστικών περιοχών, προστασίας αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

9^η) Πόροι Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης Βενζίνης, που κατευθύνονται σε προγράμματα, έργα και δράσεις που καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των πεδίων του Πράσινου Ταμείου.

10^η) Άλλοι Ειδικοί Πόροι, στους οποίους εντάσσονται πόροι υπέρ Πράσινου Ταμείου, οι οποίοι δεν παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά με τις ανωτέρω Ομάδες ή/και δεν έχουν θεσμοθετηθεί για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένου σκοπού.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των πόρων του Πράσινου Ταμείου πιστώνεται σε τρεις μεγάλους λογαριασμούς, το «Ταμείο Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου», το «Γαλάζιο Ταμείο», και τον λογαριασμό του Ειδικού Φορέα Δασών.

Το «Ταμείο Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» συλλέγει κυρίως τα πρόστιμα των νομιμοποιήσεων των ημιυπαιθρίων χώρων και των αυθαίρετων κατασκευών και τα έσοδα διατίθενται αποκλειστικά για την εξισορρόπηση του ελλείμματος γης, την αύξηση των κοινοχρήστων χώρων, καθώς και για προγράμματα και δράσεις περιβαλλοντικής και πολεοδομικής αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 3843/2010.

Ο Ειδικός Λογαριασμός «Γαλάζιο Ταμείο» συστάθηκε με το ν. 2242/94. Τα έσοδα του προέρχονται από τα πρόστιμα που επιβάλλονται για παραβάσεις των διατάξεων του ν.743/77 «περί προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος», του ν. 2344/1940 «περί αιγιαλού και παραλίας», από τα πρόστιμα ή από το τίμημα της εκποίησης ναυαγίου ή πλοίου ή από κατάπτωση των εγγυήσεων και από τους καταλογισμούς των δαπανών που προβαίνει το Δημόσιο για την αποτροπή και εξουδετέρωση ρυπάνσεων. Τα έσοδα του διατίθενται αποκλειστικά για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ρύπανσης της θάλασσας.

Ο λογαριασμός του Ειδικού Φορέα Δασών χρηματοδοτεί δράσεις για την προστασία των δασών, ενώ μέχρι το 2021 είχε την αρμοδιότητα για την καταβολή της μισθοδοσίας των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, η οποία μεταβιβάστηκε στον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής.

Πέρα των Πράσινων Πόρων, το Πράσινο Ταμείο δύναται να συγκεντρώνει πόρους και από άλλες πηγές, οι οποίες περιλαμβάνουν:

α. Χρηματοδοτήσεις από προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάθε άλλο πόρο που προέρχεται από διεθνείς οργανισμούς και ταμεία περιβαλλοντικής ενίσχυσης.

β. Κέρδη, τόκους ή άλλα έσοδα που προέρχονται από τη συμμετοχή του Πράσινου Ταμείου σε άλλα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, σύμφωνα και με αυτά που ορίζονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 5, του ν. 3889/2010, όπως ισχύει.

γ. Χορηγίες και δωρεές από φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

δ. Έσοδα από τη διαχείριση, εκμετάλλευση και αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του.

ε. Επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και χρηματοδοτήσεις από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

Η κάλυψη των πάγιων και λειτουργικών αναγκών του Ταμείου γίνεται αποκλειστικά από τις κατηγορίες α-ε και μόνο σε περίπτωση ανεπάρκειας, οι ανάγκες καλύπτονται από τους «Πράσινους Πόρους», ύστερα από αιτιολογημένη έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Όλοι οι παραπάνω πόροι μπορούν να διακριθούν σε 16 κατηγορίες ανάλογα με τη φύση και τον τρόπο είσπραξης τους, οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

1. Πρόστιμα	10. Τίμημα δημοπρασίας
2. Φόροι	11. Μισθώματα
3. Τέλη	12. Αποζημιώσεις χρήσης
4. Καταλογισμοί δαπανών	13. Κατάπτωση εγγυήσεων
5. Αποζημιώσεις
απαλλοτριώσεων	14. Έσοδα από διαχείριση και
εκμετάλλευση
6. Αντισταθμιστικά μέτρα	15. Ποσοστά εσόδων νομικών
προσώπων
7. Εισφορές	16. Λοιπά έσοδα
(επιχορηγήσεις, χορηγίες,
δωρεές)
8. Παράβολα	
9. Τίμημα εκποίησης	

Η είσπραξη των εσόδων των κατηγοριών 1 έως 6, πόρων που αφορούν πρόστιμα, φόρους, τέλη, καταλογισμούς δαπανών, αποζημιώσεις απαλλοτριώσεων και αντισταθμιστικά μέτρα, ενεργείται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, με τίτλους είσπραξης που συντάσσονται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες για την επιβολή τους υπηρεσίες. Οι τίτλοι είσπραξης διαβιβάζονται προς βεβαίωση στις αρμόδιες ΔΟΥ φορολογίας των υπόχρεων. Τα έσοδα με βάση τους παραπάνω τίτλους είσπραξης βεβαιώνονται στην αντίστοιχη κατηγορία εσόδου και εισπράττονται κατά τις διατάξεις για την είσπραξη δημοσίων εσόδων. Εν συνεχεία, τα εισπραττόμενα ποσά με βάση τους παραπάνω τίτλους είσπραξης αποδίδονται με εντολή του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους στο Πράσινο Ταμείο, σε λογαριασμό που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος ή σε άλλη αναγνωρισμένη Τράπεζα που υποδεικνύεται από το Πράσινο Ταμείο ή στο δεσμευμένο τομέα του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

Η είσπραξη των κατηγοριών 7 έως 16, καθώς και σε κάθε περίπτωση οικειοθελούς καταβολής της οφειλής εκ μέρους του υπόχρεου, η είσπραξη της σχετικής οφειλής διενεργείται από τις αναγνωρισμένες τράπεζες. Ειδικότερα, ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει το αποδεικτικό της οφειλής, θεωρημένο από την αρμόδια εκδούσα αρχή, με υπολογισμό του ύψους της οφειλής κατά το χρόνο πληρωμής. Οι Τράπεζες αποδίδουν τα εισπραττόμενα ποσά στην Τράπεζα της Ελλάδος, όπου πιστώνονται υπέρ Πράσινου Ταμείου, στον αντίστοιχο κωδικό και λογαριασμό του κάθε πόρου.

Τέλος, η απόδοση στο Πράσινο Ταμείο πόρων που έχουν εισπραχθεί για λογαριασμό του από το Δημόσιο ή άλλο φορέα, διενεργείται από την αντίστοιχη υπηρεσία που ορίζεται ως αρμόδια για την είσπραξή τους ανά ημερολογιακό τρίμηνο.

Η αξιοποίηση των πόρων από το Πράσινο Ταμείο γίνεται, είτε με απευθείας χρηματοδότηση περιβαλλοντικών δράσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, είτε μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την υλοποίηση από τρίτους (φορείς υλοποίησης) δράσεων προστασίας, αναβάθμισης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος. Η ανωτέρω χρηματοδότηση μπορεί να έχει τη μορφή επιχορηγήσεων,

δανείων, κεφαλαιακής συμμετοχής ή άλλης ισοδύναμης μορφής κεφαλαιακής ενίσχυσης. Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Πράσινο Ταμείο επιτρέπεται ταυτόχρονα να συγχρηματοδοτούνται ή να ενισχύονται και από άλλες δημόσιες ή ευρωπαϊκές πηγές ή και ιδιωτικούς πόρους που δανειοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή άλλους φορείς.

2.8. Χρηματοδοτικά Προγράμματα

Το Πράσινο Ταμείο, για την επίτευξη των στόχων του, σχεδιάζει και υποστηρίζει Χρηματοδοτικά Προγράμματα (Χ.Π.) για την υλοποίηση έργων, δράσεων και λοιπών παρεμβάσεων προς όφελος του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος. Τα προγράμματα στο πλαίσιο διασφάλισης της διαφάνειας των χρηματοδοτήσεων και της εξυπηρέτησης των θεσμοθετημένων στόχων των αντίστοιχων περιβαλλοντικών πολιτικών, διαρθρώνονται σε άξονες προτεραιότητας και αυτοί σε μέτρα και δράσεις. Επίσης, καθορίζουν τους δικαιούχους φορείς, το χρονικό ορίζοντα υλοποίησης, το ύψος της χρηματοδότησης καθώς επίσης και τα κριτήρια αξιολόγησης των υπό εξέταση προτάσεων. Η βασική δομή των χρηματοδοτικών προγραμμάτων ακολουθεί την εξής ενδεικτική διάρθρωση:

- Άξονες προτεραιότητας που εναρμονίζονται με την εθνική και κοινοτική περιβαλλοντική στρατηγική και νομοθεσία
- Μέτρα τα οποία εξειδικεύουν τους άξονες προτεραιότητας
- Δράσεις που εξειδικεύουν τα μέτρα και στις οποίες εντάσσονται οι πράξεις και τα έργα που υλοποιούν οι δυνητικοί δικαιούχοι.

Τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων και έργων μπορεί να διαφέρουν ως προς τη φύση και το είδος των δράσεων ανά πρόγραμμα. Παρ' όλ' αυτά, περιλαμβάνονται υποχρεωτικά η επιλεξιμότητα, η ωριμότητα, η πληρότητα, η σκοπιμότητα του προγράμματος, η συνεκτικότητά του με τις εκάστοτε εθνικές και κοινοτικές υποχρεώσεις, καθώς και η διαχειριστική ικανότητα του φορέα υλοποίησης.

Κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), ποσού μεγαλύτερου ή ίσου των 50.000 € εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου, ενώ κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς ΦΠΑ, ποσού μικρότερου των 50.000 € εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου. Επίσης, το ΔΣ μέσω των αποφάσεων, καθορίζει το ύψος και τον τρόπο καταβολής των επιχορηγήσεων ή δανείων, τις διαδικασίες και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των προγραμμάτων.

Σε μία προσπάθεια ορθολογικής κατανομής των ποσών χρηματοδότησης προς τους δυνητικούς δικαιούχους, το Πράσινο Ταμείο έχει ορίσει πληθυσμιακά κριτήρια στον υπολογισμό του ανώτατου ποσού χρηματοδότησης για κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα. Τα κύρια κριτήρια είναι ο πληθυσμός του και η πυκνότητα του.

Στη συνέχεια του κεφαλαίου θα γίνει μία ανάλυση όλων των χρηματοδοτικών προγραμμάτων του Πράσινου Ταμείου από την αρχή λειτουργίας του μέχρι σήμερα. Τα βασικά χρηματοδοτικά προγράμματα που έχουν τρέξει μέχρι σήμερα είναι έντεκα και είναι τα εξής:

1. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού»
2. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Αστική Αναζωογόνηση»
3. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων/Κοινόχρηστων Χώρων και Διατηρητέων Κτιρίων στις Πόλεις»

4. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου»
5. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Περιβαλλοντικές Δράσεις»
6. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Περιβαλλοντική Έρευνα, Καινοτομία, Επιδεικτικές Δράσεις, Διεθνής Συνεργασία»
7. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και πρόληψη/αντιμετώπιση θαλάσσιας ρύπανσης»
8. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Προστασία και αναβάθμιση Δασών»
9. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Στήριξη Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών»
10. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Life»
11. Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Χρηματοδότηση έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος στις Π.Ε. Κοζάνης, Φλώρινας και στον Δήμο Μεγαλόπολης της Π.Ε Αρκαδίας» ή εν συντομία στη παρούσα εργασία «Δράσεις Απολιγνητοποίησης

Τα ενεργά χρηματοδοτικά προγράμματα (Χ.Π) για το έτος 2023 είναι το Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου», το Χ.Π. «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Περιβαλλοντικές Δράσεις», το Χ.Π. «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και πρόληψη/αντιμετώπιση θαλάσσιας ρύπανσης», το Χ.Π. «Προστασία και αναβάθμιση Δασών», το Χ.Π. «Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Life» και το Χ.Π. «Χρηματοδότηση έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος στις Π.Ε. Κοζάνης, Φλώρινας και στον Δήμο Μεγαλόπολης της Π.Ε Αρκαδίας».

Τα Χ.Π. «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού», «Αστική Αναζωογόνηση», «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων Χώρων και Διατηρητέων Κτιρίων στις Πόλεις» λειτούργησαν αυτόνομα ως προγράμματα έως το 2019, ενώ από το 2020 έχουν ενσωματωθεί στο Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» ως άξονες προτεραιότητας ή μέτρα δράσεων. Τα τέσσερα αυτά προγράμματα αποτελούν στην ουσία μια κοινή ομπρέλα δράσεων και μέτρων με κοινές επιδιώξεις για αστική και οικιστική ανάπτυξη, τα οποία συνυπάρχουν, αλληλοκαλύπτονται και διαδέχονται το ένα το άλλο. Αντλούν τη χρηματοδότηση τους από τους πόρους υπέρ Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου και αποτελούν ένα βασικό εργαλείο αστικής ανάπτυξης των ΟΤΑ Α' βαθμού. Οι δράσεις και τα μέτρα τους, καθώς και το μέγεθος συμβολής τους στην αστική ανάπτυξη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελούν το κύριο αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής, το οποίο θα αναλυθεί στη συνέχεια της παρούσας. Ακολουθεί μία σύντομη περιγραφή όλων των χρηματοδοτικών προγραμμάτων του Πράσινου Ταμείου, δίνοντας περισσότερη έμφαση στα χρηματοδοτικά προγράμματα του Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου.

2.8.1. Χ.Π.1 «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού»

Το χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού» έχει ως σκοπό τη χρηματοδότηση εκκρεμών μελετών πολεοδομικού σχεδιασμού πρώτου και δεύτερου επιπέδου, καθώς επίσης και τη συμπλήρωση του πολεοδομικού σχεδιασμού με αναγκαίες μελέτες, με στόχο την εφαρμογή των ρυμοτομικών και πολεοδομικών σχεδίων για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των πόλεων και την αισθητική και πολεοδομική αναβάθμισή τους. Το πρόγραμμα εξειδικεύεται σε 3 άξονες προτεραιότητας οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

- Άξονας προτεραιότητας 1: Ολοκλήρωση εκκρεμών μελετών πολεοδομικού σχεδιασμού
- Άξονας προτεραιότητας 2: Σύνταξη και ολοκλήρωση Πράξεων Αναλογισμού
- Άξονας προτεραιότητας 3: Σύνθεση χωρικών και περιβαλλοντικών ρυθμίσεων και πολιτικών

Οι προς χρηματοδότηση μελέτες στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος είναι κυρίως τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ), τα Σχέδια Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ), οι πολεοδομικές μελέτες για την ένταξη περιοχών στο σχέδιο και οι πράξεις εφαρμογής τους, καθώς επίσης και λοιπές υποστηρικτικές μελέτες για την ολοκλήρωση του πολεοδομικού σχεδιασμού, όπως οριοθετήσεις ρεμάτων, μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, γεωλογικές μελέτες, κλπ. Οι δυνητικοί Δικαιούχοι του προγράμματος είναι οι ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού.

Το πρόγραμμα «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού», ο προϋπολογισμός του, τα μέτρα του και οι δράσεις του, έχουν πλέον ενταχθεί στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» ως ξεχωριστός άξονας προτεραιότητας, το οποίο αναλύεται στη συνέχεια του κεφαλαίου.

2.8.2. Χ.Π.2 «Αστική Αναζωογόνηση»

Το πρόγραμμα «Αστική Αναζωογόνηση» έχει ως στόχο τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων και μέτρων με σκοπό την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και αναβάθμιση των πόλεων, με ταυτόχρονη επίτευξη οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων. Σκοπός του προγράμματος είναι να συμβάλει στην αστική ανάπτυξη.

Το πρόγραμμα χωρίζεται σε 7 βασικούς άξονες προτεραιότητας με τα μέτρα και τις δράσεις τους, οι οποίοι περιγράφονται παρακάτω:

- Άξονας προτεραιότητας 1: Συμβολή στις αστικές παρεμβάσεις
 - Μέτρο 1.1: Ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις
 - Μέτρο 1.2: Εξαγορά και ανάπτυξη ανενεργών εκτάσεων στον ιστό των πόλεων
- Άξονας προτεραιότητας 2: Αναβάθμιση αστικών υποδομών
 - Μέτρο 2.1: Υποστήριξη της βιώσιμης κινητικότητας
 - Μέτρο 2.2: Βελτίωση αστικού εξοπλισμού
- Άξονας προτεραιότητας 3: Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος
 - Μέτρο 3.1: Διαχείριση περιστατικών ακτών, υγροτόπων και υδατικών πόρων
 - Μέτρο 3.2: Διαχείριση αστικών απορριμμάτων και ανακύκλωση
- Άξονας προτεραιότητας 4: Ενίσχυση ελκυστικότητας των πόλεων
 - Μέτρο 4.1: Βιοκλιματικός σχεδιασμός αστικού χώρου
 - Μέτρο 4.2: Βελτίωση κτιριακού αποθέματος
- Άξονας προτεραιότητας 5: Χώροι στάθμευσης στον αστικό χώρο
 - Μέτρο 5.1: Νέοι χώροι στάθμευσης σε πυκνοδομημένες περιοχές πόλεων
 - Μέτρο 5.2: Βελτίωση υφιστάμενων χώρων στάθμευσης πυκνοδομημένων περιοχών πόλεων
- Άξονας προτεραιότητας 6: Παρεμβάσεις σε ακριτικές και νησιωτικές περιοχές
 - Μέτρο 6.1: Πολεοδομική ανάπτυξη
 - Μέτρο 6.2: Βελτίωση αστικού εξοπλισμού
- Άξονας προτεραιότητας 7: Αντιμετώπιση αυθαιρεσίας στο οικιστικό περιβάλλον

- Μέτρο 7.1: Κατεδαφίσεις αυθαίρετων κατασκευών στον αστικό και περιαστικό χώρο
- Μέτρο 7.2: Άρση λοιπών αυθαιρεσιών και παρανομιών στον αστικό χώρο

Οι δυννητικοί Δικαιούχοι του προγράμματος είναι οι ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού.

Το πρόγραμμα «Αστική Αναζωογόνηση», ο προϋπολογισμός του, τα μέτρα του και οι δράσεις του έχουν πλέον ενταχθεί στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Περιβαλλοντικό Ισοζύγιο» ως ξεχωριστός άξονας προτεραιότητας, το οποίο αναλύεται στη συνέχεια του κεφαλαίου.

2.8.3. Χ.Π.3 «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων/Κοινόχρηστων Χώρων και Διατηρητέων Κτιρίων στις Πόλεις»

Το πρόγραμμα «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων/Κοινόχρηστων Χώρων και Διατηρητέων Κτιρίων στις Πόλεις» έχει ως στόχους, αφενός τη διασφάλιση όσο το δυνατόν περισσότερων ελεύθερων χώρων χαρακτηρισμένων ως κοινόχρηστοι, εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, μέσω της ολοκλήρωσης απαλλοτριώσεων που δεν έχουν συντελεστεί, και αφετέρου στην απόκτηση, αποκατάσταση και απόδοση σε κοινή χρήση διατηρητέων κτισμάτων με ιδιαίτερη πολεοδομική και ιστορική σημασία. Οι στόχοι αυτού, θα συμβάλουν τόσο στην βελτίωση της αναλογίας του δομημένου προς τον αδόμητο χώρο, αλλά και στην ανάδειξη ιστορικών τοπόσημων εντός μιας πόλης. Το πρόγραμμα χωρίζεται σε 4 άξονες προτεραιότητας οι οποίοι ακολουθούν:

- Άξονας προτεραιότητας 1: Ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις κατά τις ισχύουσες διατάξεις σύμφωνα με νδ 17 Ιουλίου/16 Αυγούστου 1923 «Περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών», ν. 1337/1983 και Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων.
- Άξονας προτεραιότητας 2: Αγορά Κοινοχρήστων Χώρων κατά τις ισχύουσες διατάξεις σύμφωνα με τα άρθρα 186 και 191 του ν. 3463/2006.
- Άξονας προτεραιότητας 3: Εξασφάλιση οικονομικών πόρων για την επανεπιβολή απαλλοτριώσεων οι οποίες έχουν αρθεί.
- Άξονας προτεραιότητας 4: Απόκτηση διατηρητέων κτιρίων κατά τις ισχύουσες διατάξεις σύμφωνα με το άρθρο 110 του από 14.7.1999 π.δ. «Κώδικας Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας» και του ν. 3028/2002.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα επικουρείται και ελέγχεται από την Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας του ΥΠΕΝ, η οποία είναι αρμόδια για την εκτίμηση της πολεοδομικής σημασίας και του βαθμού ωριμότητας των προς απαλλοτρίωση χώρων.

Οι δυννητικοί δικαιούχοι του προγράμματος είναι οι ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού, τα Υπουργεία που πληρούν τις προϋποθέσεις του προγράμματος και ορισμένες κατηγορίες Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Το παρόν πρόγραμμα, ο προϋπολογισμός του, τα μέτρα του και οι δράσεις του έχουν πλέον ενταχθεί στο Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» ως ξεχωριστός άξονας προτεραιότητας, το οποίο αναλύεται στη συνέχεια του κεφαλαίου.

2.8.4. Χ.Π.4 «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου»

Το Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» ενισχύει έργα, δράσεις και άλλες παρεμβάσεις που στοχεύουν στην περιβαλλοντική αναβάθμιση των πόλεων, στην οικιστική και αστική ανάπτυξη καθώς και στην πολεοδομική αποκατάσταση και εξισορρόπηση της επιβάρυνσης που προκαλείται από τη διατήρηση αυθαίρετων κατασκευών, επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα κοινωνικοοικονομικούς στόχους. Χρηματοδοτεί δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου οι οποίες επιλέγονται από

τις προβλεπόμενες στο άρθρο 77 του ν. 4495/2017 «Έλεγχος και προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις, όπως αυτό έχει τροποποιηθεί. Οι γενικές δράσεις όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 77 είναι οι εξής:

- Οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπλασης σε περιβαλλοντικά και πολεοδομικά υποβαθμισμένες ή κορεσμένες περιοχές, καθώς και σε περιοχές που χρήζουν ειδικής προστασίας.
- Η διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων για την εξασφάλιση μέγιστης περιβαλλοντικής και αισθητικής ποιότητας και χρηστικότητας από τους πολίτες. Στη δράση αυτή περιλαμβάνονται ιδίως:
 - η διαμόρφωση νέων και η αναδιαμόρφωση, βελτίωση και αναβάθμιση υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων στον αστικό ιστό, περιλαμβανομένης και της δυνατότητας εξοπλισμού τους με υπόγειους χώρους στάθμευσης οχημάτων,
 - η δημιουργία, συμπλήρωση, διαμόρφωση και βελτίωση δικτύων κοινόχρηστων χώρων και δικτύων πράσινων παρεμβάσεων στον αστικό ιστό,
 - η δημιουργία και αναβάθμιση δικτύων ασφαλών διαδρομών πεζών, με την αισθητική, λειτουργική, περιβαλλοντική και βιοκλιματική αναβάθμιση πεζοδρομίων, πεζοδρόμων και νησίδων γειτονιάς, περιλαμβανομένων των διατάξεων πρασίνου και επιμέρους υποδομών και εξοπλισμού,
 - η αναβάθμιση του αστικού εξοπλισμού κάθε είδους στο δημόσιο χώρο των πόλεων, περιλαμβανομένων παιδότοπων και πλατειών,
 - η βελτίωση και αναβάθμιση της προσβασιμότητας των κοινόχρηστων χώρων, των παιδότοπων, των πλατειών, των χώρων πρασίνου και του αστικού εξοπλισμού από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα,
 - η εκπόνηση πρότυπων αρχιτεκτονικών μελετών διαμόρφωσης των κοινόχρηστων χώρων στους οποίους εγκαθίστανται προσωρινές κατασκευές, της παρ. 74 του άρθρου 2 και του άρθρου 21 του ν. 4067/2012, ύστερα από νόμιμη παραχώρησή τους για συγκεκριμένη εμπορική εκμετάλλευση ή την τοποθέτηση τραπεζοκαθισμάτων από φορείς του Δημοσίου και δήμους, με τις οποίες αντιμετωπίζονται ενιαία τα μορφολογικά στοιχεία, το μέγεθος, τα υλικά κατασκευής και η αρμονική ένταξη των προσωρινών κατασκευών στο χώρο με ευθύνη του οικείου δήμου.
- Η κατεδάφιση αυθαίρετων ή και επικίνδυνων κτισμάτων. Στη δράση αυτή περιλαμβάνονται ιδίως:
 - η κατεδάφιση αυθαίρετων κτισμάτων εντός δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων, αρχαιολογικών χώρων, αιγιαλών, καθώς και σε ποτάμια, λίμνες και ρέματα, για τα οποία έχει δημοσιευτεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση,
 - η κατεδάφιση επικινδύνως ετοιμόρροπων κτισμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. της 13.4.1929 (Α'153).
- Η αποκατάσταση, ανακαίνιση, αισθητική αναβάθμιση και διαμόρφωση κτιρίων που ανήκουν στην ιδιοκτησία των ΟΤΑ και φορέων Ν.Π.Δ.Δ. και ΔΕΚΟ. Στη δράση αυτή περιλαμβάνονται ιδίως:
 - η αποκατάσταση δημόσιων διατηρητέων κτιρίων και μνημείων,
 - η ανακαίνιση και διαμόρφωση κτιρίων με στόχο την επανάχρησή τους για την κάλυψη αναγκών εγκατάστασης κοινωνικών, πολιτιστικών ή εν γένει αναπτυξιακών δραστηριοτήτων,

- η αισθητική αναβάθμιση όψεων κτιρίων σε αξιόλογα τουριστικά, κοινωνικά ή πολιτιστικά σημεία της πόλης ή του δήμου, όπως σε κεντρικές πλατείες, καθώς και κτιρίων κεντρικών αξόνων και παραλιακών μετώπων,
- η ενεργειακή, αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση σχολικών κτιρίων και των υπαίθριων χώρων τους,
- ο καθαρισμός και οριοθέτηση ρεμάτων, καθώς και την εκτέλεση έργων αποκατάστασης και ανάδειξής τους,
- η αποκομιδή και ασφαλή διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων και μπαζών με έμφαση σε περιβαλλοντικά και πολεοδομικά ευαίσθητες περιοχές.
- Η ολοκλήρωση ή αναθεώρηση του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και η εκπόνηση μελετών περιβαλλοντικής και πολεοδομικής διαχείρισης. Στην δράση αυτή περιλαμβάνεται και η εκπόνηση μελετών δημόσιου ενδιαφέροντος για την ανάδειξη και προστασία περιοχών εντός και σε οπτική επαφή με τις ζώνες Α αρχαιολογικών χώρων, προστατευόμενων περιοχών (εντός ζώνης 500 μ. από ακτή / όχθη λιμνών και ποταμών, εντός ζώνης 20 μ. από οριογραμμές ρεμάτων, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, Natura κ.λπ.), διατηρητέων μνημείων, καθώς και αναδάσωσης αναδασωτέων εκτάσεων στις υπόψη περιοχές.
- Η χρηματοδότηση για την απόκτηση μέσω απαλλοτρίωσης ακινήτων, τα οποία δεν ανήκουν στο Δημόσιο ή τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα και τα οποία είναι χαρακτηρισμένα ως Κοινόχρηστοι Χώροι.
- Η χρηματοδότηση για την προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, περιλαμβανομένων των οικοτόπων και των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου υφίστανται πιέσεις αστικοποίησης ή/και πλήττονται από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές.

Πλέον, στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται όλα τα μέτρα και οι δράσεις των Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού», «Αστική Αναζωογόνηση» και «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων/Κοινόχρηστων Χώρων και Διατηρητέων Κτιρίων στις Πόλεις». Για τα έργα τα οποία χρηματοδοτούνται μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος, βαρύτητα έχει η απόδοση στον πολίτη όσο το δυνατόν μεγαλύτερων επιφανειών δημόσιου χώρου, ο οποίος θα καθίσταται ελκυστικός στο χρήστη και φιλικός στο περιβάλλον. Για το σκοπό αυτό, η μεθοδολογία και ο τρόπος σχεδιασμού των παρεμβάσεων θα πρέπει να οδηγούν στη βελτίωση του μικροκλίματος της περιοχής παρέμβασης, με την ενσωμάτωση βιοκλιματικών χαρακτηριστικών, αύξηση του πρασίνου και επίτευξη της μέγιστης δυνατής ποιότητας και ασφάλειας. Επίσης, με την ολοκλήρωση των μελετών του πολεοδομικού σχεδιασμού, προωθείται ο σχεδιασμός των ΟΤΑ και ολοκληρώνεται η εφαρμογή του σχεδίου πόλης. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει δράσεις όπως:

- ✓ Απόκτηση και Διαμόρφωση Κοινόχρηστων Χώρων και Διατηρητέων Κτιρίων
- ✓ Αστική Αναζωογόνηση
- ✓ Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού
- ✓ Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ)
- ✓ Κατεδάφιση τελεσίδικων αυθαίρετων κατασκευών σε ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές (δάση, δασικές, αναδασωτέες εκτάσεις, αιγιαλό παραλία, ρέματα και εν γένει σε προστατευόμενες περιοχές)
- ✓ Συλλογή και διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων (περιπτώσεις στις οποίες διαπιστώνεται πρόκληση περιβαλλοντικής ζημιάς από αποθέσεις αποβλήτων

για τα οποία δεν μπορεί να εντοπιστεί ο υπεύθυνος φορέας εκμετάλλευσης που προκάλεσε τη ζημιά)

Το Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα χωρίζεται σε 2 κύριους άξονες προτεραιότητας:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: «Συνεχιζόμενα έργα Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου»
- Άξονας Προτεραιότητας 2: «Αστική Αναζωογόνηση & Λοιπές δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου»

Ο Άξονας Προτεραιότητας 1 περιλαμβάνει όλα τα μέτρα και τις δράσεις από τα προηγούμενα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα, τα οποία βρίσκονται σε εξέλιξη και χρειάζονται επιπλέον χρηματοδότηση.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 2 «Αστική Αναζωογόνηση & Λοιπές δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» περιλαμβάνει τρία μέτρα, σε αντιστοιχία με τις επιλέξιμες κατηγορίες δράσεων, ως εξής:

- Μέτρο 1. Σύνθετες αστικές αναπλάσεις
- Μέτρο 2. Παρεμβάσεις στον αστικό χώρο
- Μέτρο 3. Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού

Ακολουθεί ανάλυση των επιλέξιμων δράσεων ανά Μέτρο:

Μέτρο 1. Σύνθετες αστικές αναπλάσεις

Στο μέτρο 1, ως επιλέξιμες δράσεις προς χρηματοδότηση περιλαμβάνονται:

1.1. Ολοκληρωμένα έργα αναπλάσεων κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου ή δίκτυο αυτών

Τα προτεινόμενα έργα αναπλάσεων πρέπει υποχρεωτικά να διέπονται από τις αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού και να έχουν ως στόχο την αύξηση της βιωσιμότητας των κοινόχρηστων χώρων του οικισμού ή της ευρύτερης οικιστικής ενότητας στην οποία εντάσσονται, αυξάνοντας παράλληλα τις αστικές ροές χωρίς να περιορίζουν τις δυνατότητες ελεύθερης πρόσβασης και αναψυχής. Βασική προτεραιότητα είναι η διατήρηση και η ενίσχυση της φύτευσης και του πρασίνου.

Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας των αναπλάσεων περιλαμβάνει:

- ✓ μεμονωμένους κοινόχρηστους χώρους σημαντικού μεγέθους ή με αυξημένη σημασία για το σύνολο του οικιστικού συνόλου
- ✓ σημαντικά ενιαία δίκτυα παρεμβάσεων με στόχο την απόδοση στο κοινό του ελεύθερου δημόσιου χώρου, αυξάνοντας την ελκυστικότητα, προσβασιμότητα και λειτουργικότητά του. Περιλαμβάνονται δίκτυα πεζοδρόμων που συνθέτουν ένα ενιαίο σύνολο
- ✓ έργα διευθέτησης ρεμάτων με σεβασμό στην χλωρίδα και την πανίδα του τοπικού οικοσυστήματος κατόπιν σχετικής απόφασης οριοθέτησης
- ✓ έργα αποκάλυψης (stream daylighting) και αποκατάστασης ρεμάτων
- ✓ ενίσχυση της φύτευσης γραμμικά, σε συνδυασμό με φύτευση σε χώρους πρασίνου, για τη βελτίωση της θερμικής άνεσης και του δροσισμού των αστικών παραγγιών

Στα ολοκληρωμένα έργα αναπλάσεων κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου μπορούν να εντάσσονται και επιμέρους δράσεις και έργα υπό την προϋπόθεση ότι θα αποτελούν μέρος ευρύτερων έργων αστικής ανάπτυξης. Επίσης, είναι δυνατόν να εντάσσονται και επιμέρους δράσεις βελτίωσης αστικού εξοπλισμού, δημιουργία υπαίθριων παιδότοπων, τοποθέτηση συστημάτων υπόγειων βυθιζόμενων κάδων απορριμμάτων ή ανακύκλωσης ή και συνδυασμός των ανωτέρω.

1.2. Αποκατάσταση και επανάχρηση δημόσιων κτιρίων χαρακτηρισμένων ως διατηρητέα ή μνημεία

Τα έργα αποκατάστασης εγκαταλειμμένων κτιρίων με στόχο την επανάχρησή τους αφορούν στην αποκατάσταση κτιρίων που, είτε τα ίδια, είτε η χρήση τους, έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα ή μνημεία και ανήκουν στην ιδιοκτησία φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Στόχος είναι η διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και η κάλυψη αναγκών εγκατάστασης κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, χωρίς να αποκλείεται η περιορισμένη ένταξη δραστηριοτήτων ανταποδοτικού χαρακτήρα (π.χ. μικρό κυλικείο σε μουσείο ή πολιτιστικό κέντρο).

Τα έργα αποκατάστασης δημόσιων κτιρίων που, είτε τα ίδια, είτε η χρήση τους, έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα ή μνημεία, είναι δυνατόν να αφορούν και μόνο αποκαταστάσεις όψεων των κτιρίων, στο βαθμό που τα υπόψη κτίρια στην υφιστάμενη κατάσταση είναι λειτουργικά και δεν απαιτούν μείζονες στατικές επεμβάσεις. Στην περίπτωση αυτή, είναι επιθυμητό τα έργα αποκατάστασης όψεων να αποτελούν μέρος ευρύτερων σύνθετων αναπλάσεων με στόχο την τόνωση της τοπικής ταυτότητας και την αισθητική αναβάθμιση του αστικού χώρου.

Όλες οι προτεινόμενες παρεμβάσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν φυτεύσεις νέων δέντρων και να εξασφαλίζουν την πρόσβαση σε εμποδιζόμενα άτομα. Τα στοιχεία αυτά θα τεκμηριώνονται στην έκθεση τεκμηρίωσης σκοπιμότητας και θα απεικονίζονται στα σχέδια διαμόρφωσης χώρων.

Μέτρο 2. Παρεμβάσεις στον αστικό χώρο

Στο μέτρο 2, ως επιλέξιμες δράσεις προς χρηματοδότηση περιλαμβάνονται:

2.1. Διαμόρφωση νέων κοινόχρηστων χώρων και αναδιαμόρφωση υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων, χώρων πρασίνου και υφιστάμενων δικτύων κοινόχρηστων χώρων πρασίνου, με έμφαση στη συμπλήρωση των φυτεύσεων.

2.2. Αναβάθμιση του αστικού εξοπλισμού κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου.

2.3. Δημιουργία νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων παιδικών χαρών και πάρκων δραστηριοτήτων (π.χ. πάρκα σκύλων και άλλα θεματικά πάρκα).

2.4. Αισθητική, λειτουργική, περιβαλλοντική αναβάθμιση, διεύρυνση, ανακατασκευή, πεζοδρόμων και πεζοδρομίων ή και δημιουργία νέων, με πρόνοια και για τα εμποδιζόμενα άτομα.

2.5. Ανακαίνιση και διαμόρφωση κτιρίων που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ΟΤΑ/ Δικαιούχου, ή έχουν εκμισθωθεί/παραχωρηθεί σε ΟΤΑ/ Δικαιούχο από φορείς που συγκαταλέγονται στους εν δυνάμει δικαιούχους του Πράσινου Ταμείου για χρονική διάρκεια τουλάχιστον 15 ετών.

2.6. Αποκατάσταση όψεων κτιρίων που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ΟΤΑ/ Δικαιούχου ή έχουν εκμισθωθεί/παραχωρηθεί σε ΟΤΑ/Δικαιούχο από φορείς που συγκαταλέγονται στους εν δυνάμει δικαιούχους του Πράσινου Ταμείου για χρονική διάρκεια τουλάχιστον 15 ετών, σε αξιολόγα τουριστικά, κοινωνικά ή πολιτιστικά σημεία της πόλης ή του δήμου, όπως σε κεντρικές πλατείες, καθώς και κτιρίων κεντρικών αξόνων και παραλιακών μετώπων.

2.7. Διαμόρφωση θεσμοθετημένων χώρων στάθμευσης οχημάτων, υπέργειων και υπαίθριων με βιοκλιματικά υλικά, όπως και υπόγειων.

2.8. Ενεργειακή και λειτουργική αναβάθμιση σχολικών κτιρίων καθώς και αναβάθμιση των υπαίθριων χώρων αυτών, με ενίσχυση της φύτευσης και της διαπερατότητας των εδαφών για τη δημιουργία χώρων πρασίνου στα σχολεία.

Τα έργα παρεμβάσεων στον αστικό χώρο θα πρέπει υποχρεωτικά να διέπονται από τις αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού και να έχουν ως στόχο την αύξηση της βιωσιμότητας των κοινόχρηστων χώρων. Βασικές προτεραιότητες είναι η διατήρηση και η ενίσχυση της φύτευσης και του πρασίνου, όπως επίσης και η πρόνοια για τη διευκόλυνση χρήσης του αστικού εξοπλισμού από εμποδιζόμενα άτομα.

Μέτρο 3. Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού

Στο Μέτρο 3, ως επιλέξιμες δράσεις περιλαμβάνονται:

3.1. Τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) του άρθρου 7 του ν. 4447/2016, τα οποία ρυθμίζουν τη βιώσιμη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της εδαφικής περιφέρειας μιας ή περισσότερων Δημοτικών Ενοτήτων, ή Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) ή Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ).

3.2. Τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΕΠΣ) του άρθρου 8 του ν. 4447/2016, τα οποία αποτελούν υποδοχείς σχεδίων, έργων και προγραμμάτων ανεξαρτήτως διοικητικών ορίων.

3.3. Τα Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής του άρθρου 10 του ν. 4447/2016, τα οποία αποτελούν την εξειδίκευση και εφαρμογή των σχεδίων του πρώτου επιπέδου σχεδιασμού και περιλαμβάνουν το Ρυμοτομικό Σχέδιο και την Πράξη Εφαρμογής.

3.4. Οι συνοδές μελέτες των προαναφερόμενων περιπτώσεων 3.1, 3.2 και 3.3 όπως ΣΜΠΕ, μελέτες γεωλογικής καταλληλότητας, μελέτες οριοθέτησης ρεμάτων, πράξεις αναλογισμού.

2.8.5. Χ.Π. 5 «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Περιβαλλοντικές Δράσεις»

Σκοπός του συγκεκριμένου χρηματοδοτικού εργαλείου είναι η ενίσχυση έργων και δράσεων σε θέματα περιβάλλοντος, και ειδικότερα σε αντικείμενα που αφορούν στην κλιματική αλλαγή, στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, στην αναβάθμιση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας. Το πρόγραμμα χωρίζεται σε 4 άξονες προτεραιοτήτων οι οποίοι είναι οι εξής:

Άξονας προτεραιότητας 1: Συνεχιζόμενα έργα

Άξονας προτεραιότητας 2: Δράσεις Διατήρησης της βιοποικιλότητας-καινοτόμες δράσεις-έξυπνες πόλεις-λοιπές δράσεις

Άξονας προτεραιότητας 3: Έρευνα και εφαρμογή

Άξονας προτεραιότητας 4 : Καινοτόμες δράσεις με τους πολίτες

Δυνητικοί δικαιούχοι του Χρηματοδοτικού Προγράμματος είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, λοιπά Υπουργεία, ΟΤΑ Α΄ & Β΄ βαθμού, Δημοτικές επιχειρήσεις, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), Σύλλογοι με συναφές αντικείμενο, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και Ερευνητικά Κέντρα.

2.8.6. Χ.Π.6 «Περιβαλλοντική Έρευνα, Καινοτομία, Επιδεικτικές Δράσεις, Διεθνής Συνεργασία»

Το Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Περιβαλλοντική Έρευνα – Καινοτομία – Επιδεικτικές Δράσεις» έχει ως στόχο τη χρηματοδότηση επιλεγμένων προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας, καινοτόμων παρεμβάσεων σε θέματα περιβάλλοντος, και ειδικότερα σε θέματα που αφορούν την κλιματική αλλαγή, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, την αναβάθμιση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και την προστασία και βελτίωση της βιοποικιλότητας, και τη γενικότερη προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η βασική δομή του προγράμματος αναπτύσσεται με τους εξής άξονες προτεραιοτήτων:

- ✓ Άξονας προτεραιότητας 1: Κλιματική Αλλαγή
- ✓ Άξονας προτεραιότητας 2: Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος
- ✓ Άξονας προτεραιότητας 3: Αναβάθμιση Ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- ✓ Άξονας προτεραιότητας 4: Βιοποικιλότητα

Στο Άξονα 1 «Κλιματική Αλλαγή» ανήκουν δράσεις που αφορούν την σταθεροποίηση της συγκέντρωσης αερίων του θερμοκηπίου και δράσεις για την προστασία των οικοτόπων. Στον Άξονα 2 «Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος» ανήκουν μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας του νερού και του εδάφους αλλά και δράσεις για την ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων. Στον Άξονα 3 περιλαμβάνονται πολιτικές για την ανάπτυξη δράσεων για τη βελτίωση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα, των περιβαλλοντικών επιδόσεων αστικών περιοχών, την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας αλλά και του πολιτιστικού περιβάλλοντος. Τέλος, στον Άξονα 4 «Βιοποικιλότητα» περιλαμβάνονται δράσεις για την καταγραφή και την παρακολούθηση της διατήρησης της βιοποικιλότητας και των φυσικών συστημάτων.

Δυνητικοί δικαιούχοι του προγράμματος είναι τα Ανώτατα & Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας, τα Ερευνητικά Ιδρύματα, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις με δραστηριοποίηση στα περιβαλλοντικά θέματα αλλά και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου.

2.8.7. Χ.Π.7 «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και πρόληψη/αντιμετώπιση θαλάσσιας ρύπανσης»

Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συνεργασία με το υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, με πόρους του Γαλάζιου Ταμείου του Πράσινου Ταμείου. Στόχος του προγράμματος είναι η χρηματοδότηση παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την πρόληψη και αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης.

Το πρόγραμμα «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και πρόληψη/αντιμετώπιση θαλάσσιας ρύπανσης» αποτελείται από έναν βασικό άξονα προτεραιότητας, ο οποίος αφορά στην ενίσχυση του μηχανισμού αντιμετώπισης περιστατικών ρύπανσης.

Δικαιούχοι του χρηματοδοτικού προγράμματος, στους οποίους ανατίθεται η υλοποίηση των σχετικών ενεργειών, είναι το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και η εκάστοτε δικαιούχος Λιμενική Αρχή.

2.8.8. Χ.Π.8 «Προστασία και αναβάθμιση Δασών»

Το πρόγραμμα πραγματοποιείται σε συνεργασία με την αρμόδια Γενική Διεύθυνση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με πόρους του Ειδικού Φορέα Δασών του Πράσινου Ταμείου. Σκοπός του προγράμματος είναι η χρηματοδότηση δράσεων που αποσκοπούν στα παρακάτω:

- Αντιπυρική προστασία, διαχείριση και αναβάθμιση δασών και δασικών εκτάσεων.
- Εκπόνηση δασοπονικών μελετών, ανάπτυξη δασοπονίας και σχετικά ερευνητικά προγράμματα.
- Αποκατάσταση και αντιδιαβρωτική προστασία καμένων εκτάσεων.
- Κατάρτιση, διόρθωση και διοικητικές διαδικασίες δασικών χαρτών.

- Διαχείριση και ενδυνάμωση των δασικών οικοσυστημάτων.
- Προστασία βιοτόπων άγριας πανίδας και χλωρίδας, βιοτόπων, καθώς και κάλυψη λειτουργικών αναγκών και προμηθειών όλων των δασαρχείων της.

Το πρόγραμμα διαρθρώνεται σε 5 άξονες προτεραιότητας, οι οποίοι ακολουθούν:

- Άξονας προτεραιότητας 1: Προστασία Δασικών Οικοσυστημάτων
- Άξονας προτεραιότητας 2: Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων
- Άξονας προτεραιότητας 3: Έργα Υποδομής στο πλαίσιο ανάπτυξης της Δασοπονίας
- Άξονας προτεραιότητας 4: Έργα και εργασίες της γενικής διεύθυνσης δασών και δασικού περιβάλλοντος-εφαρμοσμένη έρευνα και επιστημονικές επιτροπές
- Άξονας προτεραιότητας 5: Χρηματοδότηση συνεχιζόμενων έργων και ανειλημμένων υποχρεώσεων έργων προηγούμενων προγραμμάτων.

Δυνητικοί δικαιούχοι του προγράμματος είναι οι Δήμοι, Περιφέρειες, ΝΠΔΔ ΟΤΑ και Λοιποί Φορείς.

2.8.9. Χ.Π.9 «Στήριξη Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών»

Δικαιούχοι του Προγράμματος είναι οι 28 Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, σε ολόκληρη τη χώρα και ο σκοπός της χρηματοδότης είναι η κάλυψη της μισθοδοσίας και των λοιπών αναγκών συντήρησης των φορέων. Το τελευταίο πρόγραμμα το οποίο βγήκε ήταν το 2021 και ήταν προϋπολογισμού περίπου 7,5 εκατ. €. Οι 28 ΦΔΠΠ, οι οποίοι είναι και οι δικαιούχοι του προγράμματος, φαίνονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας 2.2 Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών

1. ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ ΚΑΙ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ
2. ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΔΑΔΙΑΣ-ΛΕΥΚΙΜΗΣ-ΣΟΥΦΛΙΟΥ
3. ΛΙΜΝΗΣ ΚΕΡΚΙΝΗΣ
4. ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ - ΑΚΑΡΝΑΝΙΚΩΝ ΟΡΕΩΝ
5. ΘΕΡΜΑΪΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
6. ΛΙΜΝΩΝ ΚΟΡΩΝΕΙΑΣ-ΒΟΛΒΗΣ-ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
7. ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ
8. ΔΕΛΤΑ ΝΕΣΤΟΥ ΒΙΣΤΩΝΙΔΑΣΙΣΜΑΡΙΔΑΣ & ΘΑΣΟΥ
9. ΠΑΡΝΩΝΑ, ΜΟΥΣΤΟΥ, ΜΑΙΝΑΛΟΥ & ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ
10. ΛΙΜΝΗΣ ΠΑΜΒΩΤΙΔΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
11. ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ -ΛΕΥΚΑΔΑΣ
12. ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ ΚΟΤΥΧΙΟΥ-ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ & ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
13. ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ
14. ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ 150.000,00
15. ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΑΙΝΟΥ 195.000,00
16. ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ
17. ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΣΑΜΑΡΙΑΣ – ΔΥΤΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
18. ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ
19. ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΠΑΡΝΗΘΑΣ
20. ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΟΙΤΗΣ, ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ & ΜΑΛΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
21. ΚΑΛΑΜΑ-ΑΧΕΡΟΝΤΑ-ΚΕΡΚΥΡΑΣ
22. ΧΕΛΜΟΥ - ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ
23. ΟΡΟΣΕΙΡΑΣ ΡΟΔΟΠΗΣ
24. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜ.ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
25. ΚΑΡΛΑΣ-ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ-ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ-ΔΕΛΤΑ ΠΗΝΕΙΟΥ
26. ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΣΧΙΝΙΑ ΜΑΡΑΘΩΝΑ ΥΜΗΤΤΟΥ & Ν.Α ΑΤΤΙΚΗΣ (ΦΟΔΕΠΑΣΜΥΝΑ)
27. ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
28. ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ, ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΑΓΡΑΦΩΝ & ΜΕΤΕΩΡΩΝ

(Πράσινο Ταμείο)

2.8.10. Χ.Π.10 «Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Life»

Το Πρόγραμμα Life αποτελεί χρηματοδοτικό μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο παρέχει ειδική στήριξη για την εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας για το περιβάλλον και το κλίμα. Ο γενικός σκοπός του προγράμματος Life είναι να συμβάλει στη στροφή προς μια οικονομία βιώσιμη, κυκλική, ενεργειακά αποδοτική, βασισμένη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, προκειμένου να προστατεύσει, να αποκαταστήσει και να βελτιώσει την ποιότητα του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων του αέρα, των υδάτων και του εδάφους, όπως και να ανακόψει και να αντιστρέψει την απώλεια βιοποικιλότητας και να αντιμετωπίσει την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη της εφαρμογής και της διαχείρισης του δικτύου Natura 2000, συνεισφέροντας με αυτόν τον τρόπο στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Το Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Life του Πράσινου Ταμείου καλύπτει δύο στόχους:

1. Τη συγχρηματοδότηση έργων στα οποία είναι δικαιούχος ή συνδικαιούχος και εντάσσονται στο χρηματοδοτικό μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Την κάλυψη ποσοστού της ίδιας συμμετοχής των δικαιούχων άλλων φορέων σε έργα Life, που αδυνατούν να καλύψουν το αντίστοιχο κόστος.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι του προγράμματος είναι οποιαδήποτε νομική οντότητα εγκατεστημένη στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε χώρες που σχετίζονται με το πρόγραμμα Life.

2.8.11. Χ.Π.11 «Δράσεις Απολιγνητοποίησης»

Στο πλαίσιο υλοποίησης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του Σχεδίου Βιώσιμη Ευρώπη, το Πράσινο Ταμείο έχει συντάξει το χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Χρηματοδότηση έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος στις Π.Ε. Κοζάνης, Φλώρινας και στον Δήμο Μεγαλόπολης της Π.Ε Αρκαδίας» με στόχο τη στήριξη των περιοχών που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από βιομηχανίες έντασης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, για την άμβλυνση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της μετάβασης τους στην κλιματική ουδετερότητα.

Το εν λόγω πρόγραμμα αφορά δικαιούχους στις υπό απολιγνιτοποίηση περιοχές, δηλαδή την Πτολεμαΐδα, το Αμύνταιο και τη Μεγαλόπολη των Π.Ε. Κοζάνης, Φλώρινας και Αρκαδίας αντίστοιχα.

Το πρόγραμμα έχει ξεκινήσει από το 2020 και οι δράσεις του χρηματοδοτούνται από τα έσοδα των πλειστηριασμών των δικαιωμάτων εκπομπών. Ακολουθούν οι άξονες προτεραιότητας του προγράμματος:

- Άξονας προτεραιότητας 1: Σχέδια Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και Κλίμα
- Άξονας προτεραιότητας 2: Σχέδια Δράση για την Κυκλική Οικονομία
- Άξονας προτεραιότητας 3: Προγράμματα για Ενεργειακές Κοινότητες
- Άξονας προτεραιότητας 4: Πρόγραμμα Στήριξης και Ενίσχυσης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων
- Άξονας προτεραιότητας 5: Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια
- Άξονας προτεραιότητας 6: Μείωση Ενεργειακού Αποτυπώματος

- Άξονας προτεραιότητας 7: Πράσινος Μετασχηματισμός περιοχών ΔΑΜ
- Άξονας προτεραιότητας 8: Προώθηση καινοτομίας και ενίσχυση παραγωγικού μετασχηματισμού επιχειρήσεων

Δυνητικοί δικαιούχοι του προγράμματος είναι οι Δήμοι, Περιφέρειες, ΝΠΔΔ ΟΤΑ, Λοιποί Φορείς και ορισμένες κατηγορίες Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.

3. Οικονομικά Στοιχεία Πράσινου Ταμείου

3.1. Έσοδα Πράσινου Ταμείου από το 2010-2022

Σύμφωνα με τους ετήσιους απολογισμούς, τα έσοδα του Πράσινου Ταμείου από την αρχή λειτουργίας του μέχρι και το έτος 2022 (τα έσοδα του έτους 2023 δεν έχουν δημοσιευθεί μέχρι τη συγγραφή της παρούσας), ανέρχονται στα 4,9 δις €, ενώ τα ταμειακά διαθέσιμα μέχρι την ίδια χρονιά αγγίζουν τα 4,3 δις €. Στον Πίνακα 3.1 που ακολουθεί, φαίνονται αναλυτικά τα έσοδα του ταμείου ανά χρονιά, και στον Πίνακα 3.2 συνολικά ανά ομάδα πόρου. Συγκεκριμένα, έχουν χωριστεί σε 10 κατηγορίες εσόδων και παρουσιάζονται αναλυτικά ανά έτος. Για το έτος 2010, εμφανίζονται μόνο τα συνολικά έσοδα, καθώς δεν υπάρχει δημοσιευμένη η πληροφορία του επιμερισμού τους.

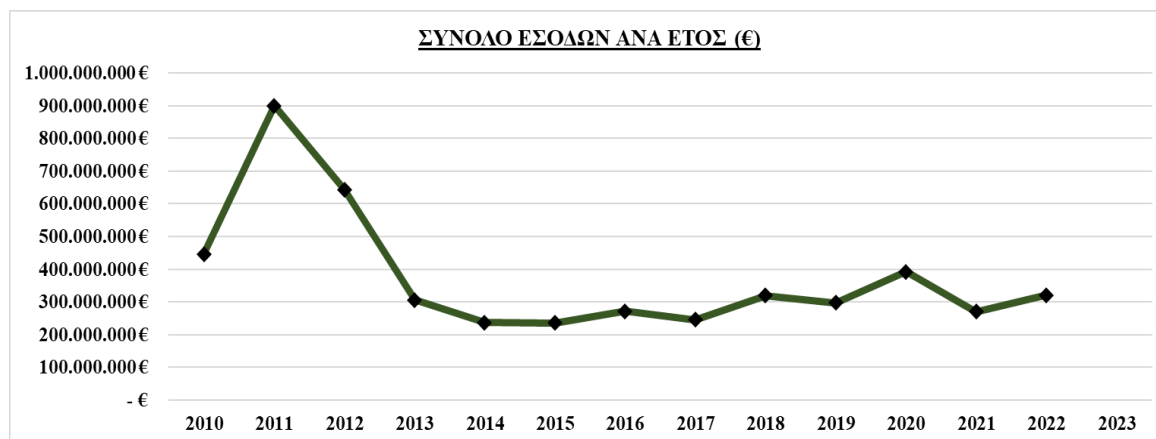
Πίνακας 3.1 Έσοδα ανά χρονιά και ανά ομάδα πόρου

ΠΟΡΟΙ	ΕΣΟΔΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Π.1 ΠΟΡΟΙ ΓΑΛΑΖΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ		688.700,00 €	7.361.315,02 €	13.901.311,20 €	3.902.607,38 €	332.390,10 €	178.666,99 €
Π.2 ΠΟΡΟΙ ΕΙΔΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΑΣΩΝ		19.768.672,30 €	19.634.967,43 €	15.589.294,00 €	14.973.836,17 €	14.775.542,34 €	15.679.834,19 €
Π.3 ΠΟΡΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ		- €	2.050.466,11 €	- €	- €	- €	- €
Π.4 ΠΟΡΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ		5.569.797,50 €	3.211.924,50 €	- €	- €	- €	- €
Π.5 ΠΟΡΟΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΗΜΙΓΥΠΑΙΘΡΙΩΝ)		753.191.720,57 €	158.559.892,47 €	18.568.318,38 €	- €	- €	- €
Π.6 ΠΟΡΟΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ)		92.481.528,52 €	418.929.875,82 €	221.532.723,89 €	191.665.533,52 €	161.902.771,48 €	182.892.896,82 €
Π.7 ΠΟΡΟΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ		- €	434.107,33 €	- €	- €	- €	- €
Π.8 ΠΟΡΟΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗΣ		74.732,81 €	503.729,12 €	194.170,97 €	165.189,35 €	261.436,44 €	41.798,58 €
ΠΟΡΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFE		- €	- €	- €	- €	286.080,00 €	53.100,00 €
ΠΟΡΟΙ ΤΟΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ & ΛΟΙΠΟΙ ΠΟΡΟΙ		27.857.469,88 €	32.971.217,55 €	35.451.779,68 €	26.046.133,46 €	57.918.408,88 €	72.744.333,99 €

ΠΟΡΟΙ	ΕΣΟΔΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Π.1 ΠΟΡΟΙ ΓΑΛΑΖΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ	300.771,30 €	1.047.660,64 €	- €	- €	- €	- €	
Π.2 ΠΟΡΟΙ ΕΙΔΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΑΣΩΝ	16.217.097,02 €	15.654.963,77 €	14.586.408,17 €	14.051.419,17 €	12.485.214,19 €	17.246.249,98 €	
Π.3 ΠΟΡΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ	- €	- €	963.061,05 €	31.541.343,20 €	6.232.167,51 €	5.256.216,73 €	
Π.4 ΠΟΡΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	- €	- €	31.585.394,70 €	31.412.033,10 €	- €	71.023.929,20 €	
Π.5 ΠΟΡΟΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΗΜΙΓΥΠΑΙΘΡΙΩΝ)	- €	- €	- €	- €	- €	- €	
Π.6 ΠΟΡΟΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ)	150.280.761,18 €	218.682.443,80 €	174.800.927,03 €	250.901.974,79 €	190.762.848,62 €	167.787.981,76 €	
Π.7 ΠΟΡΟΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	- €	- €	1.665,83 €	11.322,00 €	19.913,84 €	13.143,16 €	
Π.8 ΠΟΡΟΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗΣ	33.435,52 €	80.799,09 €	12.000,00 €	469.770,85 €	1.332.163,69 €	2.302.448,65 €	
ΠΟΡΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFE	30.435,92 €	532.833,14 €	119.268,00 €	306.565,47 €	594.035,48 €	669.138,99 €	
ΠΟΡΟΙ ΤΟΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ & ΛΟΙΠΟΙ ΠΟΡΟΙ	78.015.297,57 €	82.745.866,67 €	75.412.291,48 €	63.098.006,28 €	58.995.415,57 €	56.709.125,71 €	

(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 3.1 Συνολικά έσοδα ανά έτος

(Ιδία Επεξεργασία)

Πίνακας 3.2 Συνολικά έσοδα ανά ομάδα πόρου

ΠΟΡΟΙ ΕΣΟΔΩΝ	ΕΣΟΔΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2011-2022
Π.1 ΠΟΡΟΙ ΓΑΛΑΖΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ	27.713.422,63 €
Π.2 ΠΟΡΟΙ ΕΙΔΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΑΞΩΝ	190.663.498,73 €
Π.3 ΠΟΡΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ	46.043.254,60 €
Π.4 ΠΟΡΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	142.803.079,00 €
Π.5 ΠΟΡΟΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΗΜΙΓΥΠΑΙΘΡΙΩΝ)	930.319.931,42 €
Π.6 ΠΟΡΟΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ)	2.422.622.267,23 €
Π.7 ΠΟΡΟΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	480.152,16 €
Π.8 ΠΟΡΟΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗΣ	5.471.675,07 €
ΠΟΡΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFE	2.591.457,00 €
ΠΟΡΟΙ ΤΟΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ & ΛΟΙΠΟΙ ΠΟΡΟΙ	667.965.346,72 €
ΣΥΝΟΛΟ	4.436.674.084,56 €
ΣΥΝΟΛΟ (ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2010 (446.446.515,34€))	4.883.120.599,90 €

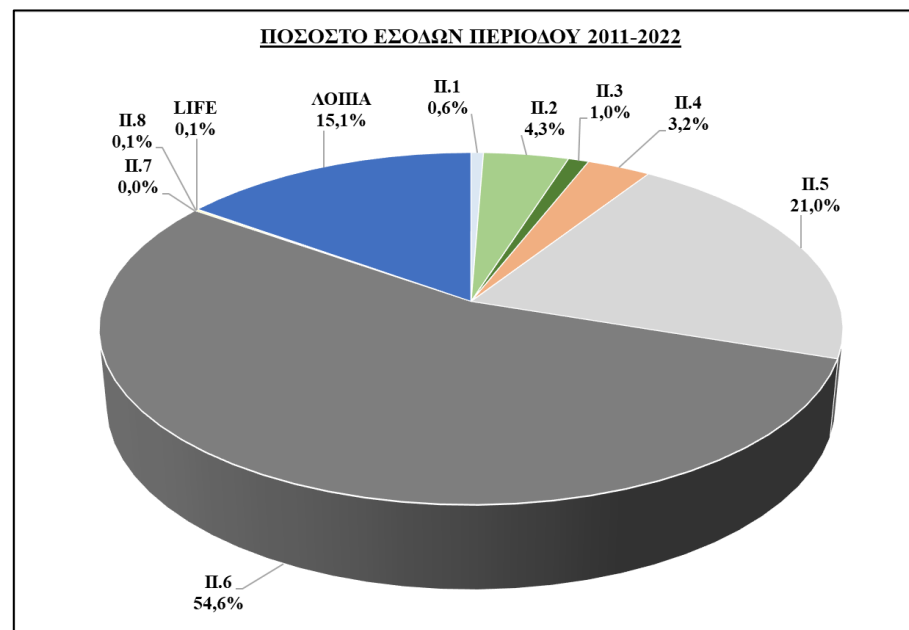
(Ιδία Επεξεργασία)

Όπως προκύπτει, το μεγαλύτερο έσοδο του ταμείου είναι οι πόροι του Ταμείου Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου, το οποίο αντιστοιχεί σε 3,35 δις € ή στο 75% των συνολικών εσόδων του. Τα περισσότερα έσοδα από την συγκεκριμένη ομάδα πόρων εμφανίζονται τα έτη 2011-2012 με ποσά 940 εκατ. € και 580 εκατ. € αντίστοιχα και ποσοστά επί του συνολικού προϋπολογισμού που ξεπερνούν το 90%. Οι συγκεκριμένες χρονιές αποτελούν και την αρχή της δυνατότητας ρύθμισης ημιυπαίθριων χώρων και αυθαίρετων κατασκευών με τους νόμους ν. 3843/2010 και ν. 4014/2011, οπότε δικαιολογούν και το μέγεθος των ποσών αυτών. Ο συγκεκριμένος πόρος για όλα τα χρόνια αποτελεί την μεγαλύτερη κατηγορία εσόδων από όλες τις υπόλοιπες

Η 2^η μεγαλύτερη κατηγορία εσόδων είναι τα έσοδα από τους τόκους καταθέσεων, τα οποία ξεπερνούν τα 650 εκατ. € και αντιστοιχούν στο 15% των συνολικών εσόδων του ταμείου. Τα έσοδα της συγκεκριμένης κατηγορίας προέρχονται από τους τοκισμούς των αποθεματικών, αλλά και από τις αποδόσεις των επενδυτικών λογαριασμών του Ταμείου. Στην συγκεκριμένη κατηγορία συμπεριλαμβάνονται και κάποια ποσά από την κατηγορία λοιποί πόροι (έσοδα από ρύπους, απόβλητα, κλπ.), καθώς με αυτόν τον τρόπο παρουσιάζονταν στους ετήσιους απολογισμούς του ταμείου.

Ακολουθούν οι πόροι του Ειδικού Φορέα Δασών, και αμέσως μετά οι πόροι Αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής. Τα έσοδα της συγκεκριμένης κατηγορίας, έχουν κυρίως εμφανιστεί από το 2019 και μετά, καθώς προέρχονται από τα έσοδα πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπών αερίου, στο πλαίσιο της απόφασης της παρούσας κυβέρνησης για απολιγνητοποίηση των περιοχών της Κοζάνης, της Φλώρινας και της Μεγαλόπολης. Τέλος, έπονται οι πόροι της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας, οι πόροι του Γαλάζιου Ταμείου, οι πόροι Πολεοδόμησης, οι πόροι Στάθμευσης Αυτοκινήτων και τελευταία η κατηγορία των επιχορηγήσεων του ευρωπαϊκού προγράμματος «Life». Τα ποσοστά όλων των κατηγοριών πόρων επί των συνολικών εσόδων εμφανίζονται στο Γράφημα που ακολουθεί.

Γράφημα 3.2 Ποσοστό συνολικών εσόδων ανά ομάδα πόρου

Π.1	ΠΟΡΟΙ ΓΑΛΑΖΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ
Π.2	ΠΟΡΟΙ ΕΙΔΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΑΣΩΝ
Π.3	ΠΟΡΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ
Π.4	ΠΟΡΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
Π.5	ΠΟΡΟΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΗΜΙΥΠΑΙΘΡΙΩΝ)
Π.6	ΠΟΡΟΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ)
Π.7	ΠΟΡΟΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
Π.8	ΠΟΡΟΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗΣ
	ΠΟΡΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFE
	ΠΟΡΟΙ ΤΟΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ & ΛΟΙΠΟΙ ΠΟΡΟΙ

(Ιδία Επεξεργασία)

Συμπερασματικά, θα μπορούσε να διαπιστωθεί ότι το Πράσινο Ταμείο δεν επηρεάστηκε ούτε από την οικονομική αλλά και ούτε από την υγειονομική κρίση, καθώς κατάφερε και έχτισε το αποθεματικό του εντός αυτών των περιόδων, και αδιαμφισβήτητα αποτελεί, και θα μπορούσε να αποτελέσει, ένα πολύ σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο για τους ΟΤΑ στο εγγύς μέλλον.

Στα επόμενα κεφάλαια της παρούσας διπλωματικής, θα αναλυθεί σε τι βαθμό έχει βοηθήσει μέχρι σήμερα τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πως έχουν αξιοποιηθεί όλα αυτά τα χρήματα, πως έχουν λειτουργήσει τα χρηματοδοτικά προγράμματα αλλά και τι περιθώρια αλλαγών και βελτίωσης υπάρχουν.

3.2. Προϋπολογισμοί Πράσινου Ταμείου

Ο προϋπολογισμός του Πράσινου Ταμείου είναι ετήσιος, καταρτίζεται από τις υπηρεσίες του και ψηφίζεται από το ΔΣ σε ξεχωριστή συνεδρίαση. Μετά την ψήφιση, υποβάλλεται για έγκριση από τον αρμόδιο Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Ο προϋπολογισμός εξόδων του Ταμείου από την έναρξη λειτουργίας του μέχρι και το 2012 αντιστοιχούσε στο 5% των διαθέσιμων πόρων. Από το 2013 και μετά, λόγω της οικονομικής κρίσης και της υιοθέτησης του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Σταθερότητας (ν. 4093/2012), η διάθεση των πόρων του Ταμείου για λειτουργικές δαπάνες και χρηματοδοτικά προγράμματα δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 2,5% των συνολικών διαθεσίμων κατά το τέλος του προηγούμενου έτους, με τη δυνατότητα όμως τα αναπορρόφητα κονδύλια εξόδων να μεταφέρονται στη χρήση του επόμενου έτους. Στον περιορισμό του 2,5% δεν περιλαμβάνονται τα εξής:

- α) τα ποσά που απαιτούνται για την καταβολή κάθε είδους φόρου για έσοδα που προέρχονται από τόκους καταθέσεων και ομολογιακά δάνεια ή έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου,
- β) τα ποσά που απαιτούνται για την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στους δικαιούχους, σύμφωνα με τη διαδικασία του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 7 ή κάθε άλλη προβλεπόμενη από τις ειδικές διατάξεις διαδικασία,
- γ) οι πόροι που λαμβάνει στο πλαίσιο προγραμμάτων του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) ή άλλων ευρωπαϊκών ή διεθνών προγραμμάτων,
- δ) τα ποσά των ιδιωτικών χορηγιών ή δωρεών και
- ε) τα ποσά των εσόδων από τον εκπλειστηριασμό δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, τα οποία διατίθενται στο Πράσινο Ταμείο, σύμφωνα με την παράγραφο Α.2. του άρθρου 25 του ν. 3468/2006 (Α'129), βάσει των διατάξεων του ν. 4599/2018 άρθρο 36 παρ.2 (κυρίως της περίπτωσης "α").

Επίσης, το Πράσινο Ταμείο έχει την υποχρέωση σε σύνταξη και δημοσιοποίηση δικού του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Σταθερότητας (ΜΠΔΣ) με ορίζοντα τριετίας, κατά το οποίο δίνει μια σαφή εικόνα των δημοσιονομικών ορίων και των δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται για την επόμενη περίοδο, των βασικών πολιτικών κατευθύνσεων, καθώς και των προτεραιοτήτων της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Κατά την συγγραφή της παρούσας εξελίσσεται το ΜΠΔΣ 2023-2026.

Στον Πίνακα που ακολουθεί, φαίνεται η διαχρονική εξέλιξη του προϋπολογισμού των χρηματοδοτικών προγραμμάτων από την έναρξη λειτουργίας του μέχρι και το έτος 2023.

Πίνακας 3.3 Προϋπολογισμοί ανά χρονιά και ανά Χ.Π.

ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑ Χ.Π. ΑΝΑ ΕΤΟΣ						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Χ.Π.1 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	- €	7.380.000,00 €	2.657.950,00 €	4.000.000,00 €	2.600.000,00 €	- €	- €
Χ.Π.2 ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ	- €	29.150.000,00 €	15.400.000,00 €	17.150.000,00 €	25.100.000,00 €	- €	- €
Χ.Π.3 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ/ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ	40.000.000,00 €	12.550.000,00 €	12.070.000,00 €	13.500.000,00 €	7.600.000,00 €	- €	- €
Χ.Π.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ	- €	- €	- €	- €	22.640.000,00 €	18.806.665,78 €	29.516.449,18 €
ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΕΣΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)	40.000.000,00 €	49.080.000,00 €	30.127.950,00 €	34.650.000,00 €	57.940.000,00 €	18.806.665,78 €	29.516.449,18 €
Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	- €	- €	2.500.000,00 €	4.500.000,00 €	9.200.000,00 €	1.641.012,89 €	4.500.000,00 €
Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	- €	1.440.000,00 €	500.000,00 €	1.000.000,00 €	130.000,00 €	- €	- €
Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	1.521.250,00 €	2.250.000,00 €	2.200.000,00 €	1.600.000,00 €	2.300.000,00 €	1.351.000,00 €	2.378.931,00 €
Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ	8.000.000,00 €	8.020.000,00 €	7.500.000,00 €	7.500.000,00 €	11.500.000,00 €	8.800.000,00 €	10.087.289,71 €
Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	963.464,45 €	990.000,00 €	- €	- €	- €	7.804.580,00 €	7.804.495,00 €
Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE	- €	620.000,00 €	- €	- €	- €	1.400.000,00 €	1.325.488,37 €
Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €

ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑ Χ.Π. ΑΝΑ ΕΤΟΣ					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Χ.Π.1 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Χ.Π.2 ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Χ.Π.3 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ/ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ	- €	15.000.000,00 €	- €	- €	- €	- €
Χ.Π.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ	24.951.859,34 €	40.514.026,06 €	61.377.368,91 €	13.484.015,61 €	10.553.066,93 €	17.720.282,29 €
ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΕΣΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)	24.951.859,34 €	55.514.026,06 €	61.377.368,91 €	13.484.015,61 €	10.553.066,93 €	17.720.282,29 €
Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	2.500.000,00 €	2.500.000,00 €	6.000.000,00 €	2.303.848,50 €	5.979.668,61 €	12.871.794,19 €
Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	2.800.000,00 €	3.000.000,00 €	3.000.000,00 €	2.534.174,93 €	2.532.491,88 €	2.425.055,80 €
Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ	10.000.000,00 €	10.000.000,00 €	10.000.000,00 €	10.000.000,00 €	10.000.000,00 €	12.000.000,00 €
Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	7.370.619,59 €	6.937.400,00 €	7.014.605,93 €	7.141.286,00 €	- €	- €
Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE	1.700.000,00 €	2.700.000,00 €	1.657.063,00 €	3.000.000,00 €	3.000.000,00 €	2.850.000,00 €
Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	- €	- €	21.526.807,84 €	30.567.018,30 €	41.384.181,00 €	20.390.204,32 €

(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 3.3 Συνολικός προϋπολογισμός ανά έτος

(Ιδία Επεξεργασία)

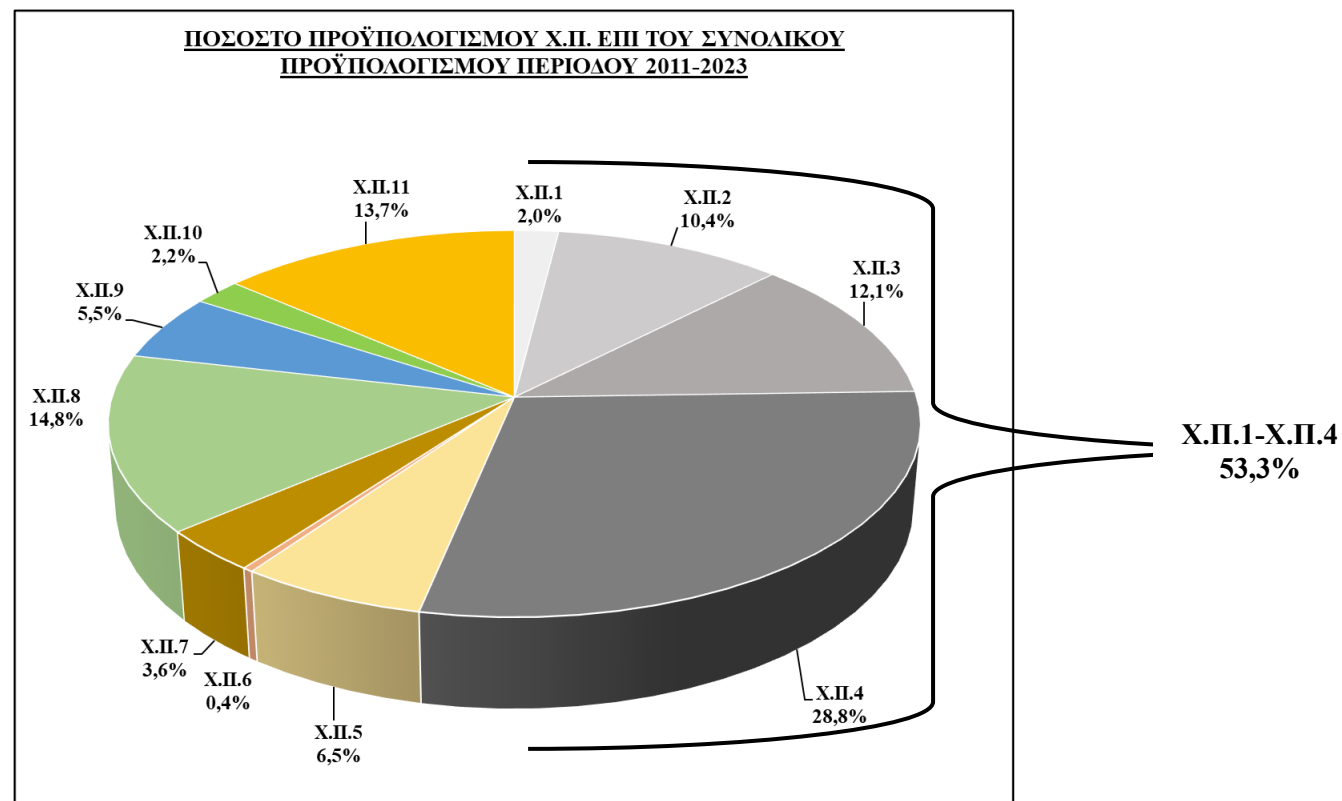
Πίνακας 3.4 Προϋπολογισμοί ανά χρονιά και ανά Χ.Π.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑ Χ.Π. ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2023
Χ.Π.1 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	16.637.950,00 €
Χ.Π.2 ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ	86.800.000,00 €
Χ.Π.3 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ/ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ	100.720.000,00 €
Χ.Π.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ	239.563.734,10 €
ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)	443.721.684,10 €
Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	54.496.324,19 €
Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	3.070.000,00 €
Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	29.892.903,61 €
Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ	123.407.289,71 €
Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	46.026.450,97 €
Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE	18.252.551,37 €
Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	113.868.211,46 €
ΣΥΝΟΛΟ	832.735.415,41 €

(Ιδία Επεξεργασία)

Όπως προκύπτει, ο συνολικός προϋπολογισμός όλων των χρηματοδοτικών προγραμμάτων για όλα τα χρόνια λειτουργίας του Ταμείου ξεπερνάει τα 830 εκατ. €. Από αυτά, τα 445 εκατ. €, δηλαδή πάνω από το 50%, σύμφωνα και με το Γράφημα που ακολουθεί, του συνολικού προϋπολογισμού, αντιστοιχούν στα Χ.Π. «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού», «Αστική Αναζωογόνηση», «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων χώρων στις πόλεις-Κοινόχρηστοι χώροι» και «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου», δηλαδή σε προγράμματα που αφορούν σε κατ' εξοχήν δράσεις αστικής ανάπτυξης από τους ΟΤΑ Α' βαθμού. Επίσης, ο συνολικός προϋπολογισμός των δράσεων Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου αποτελεί το πλειοψηφικό πακέτο των ετήσιων προϋπολογισμών για όλα τα χρόνια, πλην των τριών τελευταίων χρόνων, που τη σκυτάλη έχουν πάρει οι δράσεις απολιγνητοποίησης. Ακολουθεί το Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Προστασία και Αναβάθμιση Δασών» με ποσοστό 15% και αμέσως μετά το Χ.Π. «Δράσεις Απολιγνητοποίησης» με ποσοστό 14%, που όμως εμφανίστηκε πρώτη φορά σε προϋπολογισμό το 2020 και έκτοτε αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού. Ακολουθούν το ΧΠ «Φυσικό Περιβάλλον & Καινοτόμες Περιβαλλοντικές Δράσεις» με ποσοστό 6,5% και αμέσως μετά η «Στήριξη Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών» με 5,5%. Έπεται το πρόγραμμα του Γαλάζιου Ταμείου «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος & Πρόληψη Αντιμετώπιση Θαλάσσιας Ρύπανσης» με συνολικό προϋπολογισμό 30 εκατ. € και ποσοστό 3,5% επί του συνολικού. Τέλος, είναι τα προγράμματα «Life» και «Περιβαλλοντική Έρευνα και Καινοτομία» με ποσοστά 2% και 0,40% αντίστοιχα.

Γράφημα 3.4 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού

Χ.Π.1	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
Χ.Π.2	ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ
Χ.Π.3	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ/ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ
Χ.Π.4	ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ
Χ.Π.5	ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
Χ.Π.6	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
Χ.Π.7	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ
Χ.Π.8	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ
Χ.Π.9	ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
Χ.Π.10	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE
Χ.Π.11	ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

(Ιδία Επεξεργασία)

3.3. Προϋπολογισμοί Πράσινου Ταμείου ανά Περίοδο

Η κατάρτιση του προϋπολογισμού αποτελεί πρακτικά την έκφραση της πολιτικής βούλησης της κάθε διοίκησης του Ταμείου. Στην ενότητα αυτή θα γίνει μια ανάλυση των προϋπολογισμών του Ταμείου ανά Περίοδο Διοικήσεως, ώστε να εξεταστεί αν η κάθε διοίκηση προσπαθεί να υλοποιήσει μια συγκεκριμένη πολιτική, με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, ενταγμένη στην ευρύτερη κεντρική πολιτική της εκάστοτε περιόδου, ή αν εκφράζει αποκλειστικά τις καθολικές επιδιώξεις του Ταμείου, πέρα από ιδεολογία και πολιτικές. Πρέπει να τονιστεί ότι, ενώ δεν ήταν δυνατή η σύγκριση με ποσοτικούς όρους μεταξύ των περιόδων διοίκησης, καθώς οι χρονικές περίοδοι αναφοράς είναι διαφορετικές, γίνεται μία προσπάθεια ποιοτικής σύγκρισης και ανάλυσης της κάθε διοίκησης. Όπως έχει περιγράψει παραπάνω διακρίνονται τέσσερις Περίοδοι:

- ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1: 03/2011-07/2013
- ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2: 07/2013-11/2015
- ΠΕΡΙΟΔΟΣ 3: 11/2015-10/2019
- ΠΕΡΙΟΔΟΣ 4: 10/2019-07/2023

Στον Πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται ο συνολικός προϋπολογισμός ανά Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα και ανά περίοδο.

Πίνακας 3.5 Συνολικός προϋπολογισμός Χ.Π. ανά περίοδο

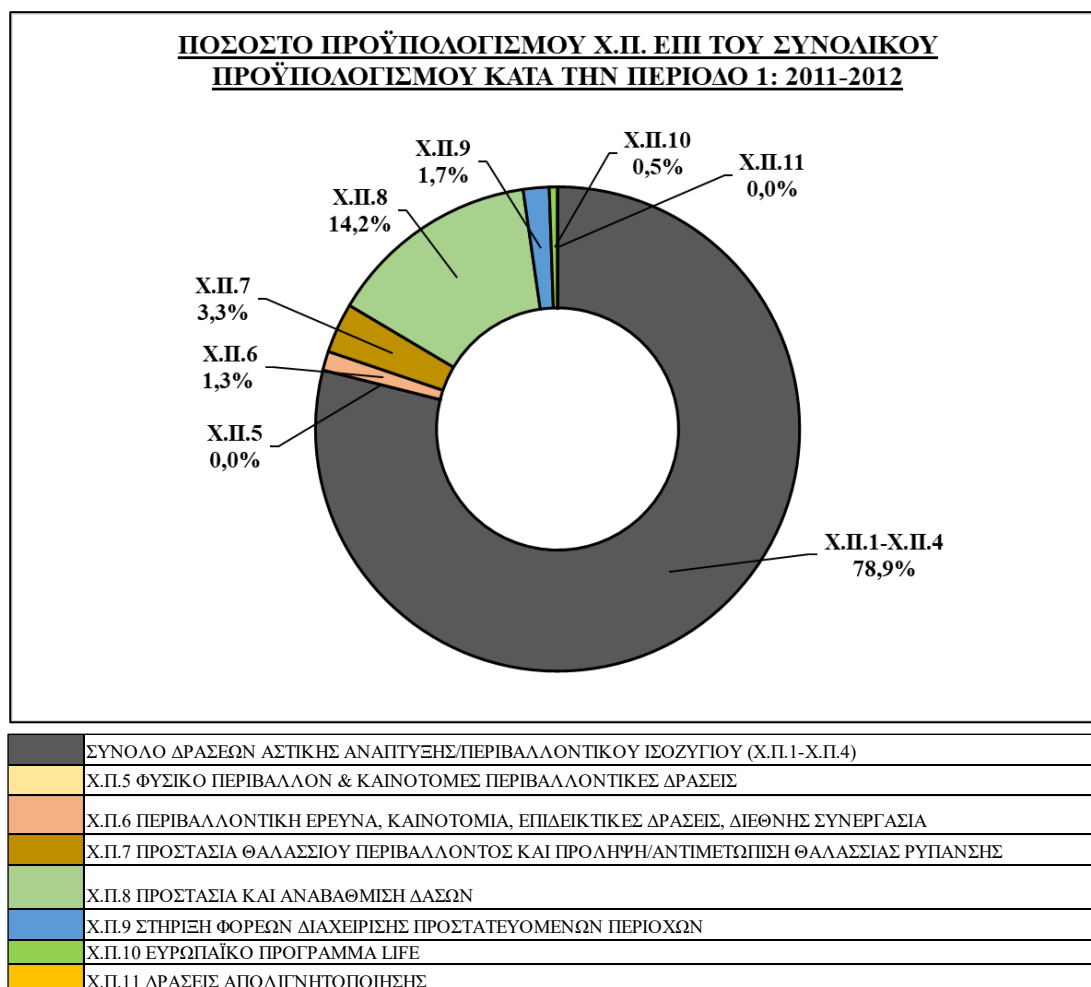
	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Χ.Π. ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟ			
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	2011-2012	2013-2015	2015-2019	2019-2023
ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)	89.080.000,00 €	122.717.950,00 €	113.789.000,36 €	118.134.733,74 €
Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	- €	16.200.000,00 €	11.141.012,89 €	27.155.311,30 €
Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	1.440.000,00 €	1.630.000,00 €	- €	- €
Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	3.771.250,00 €	6.100.000,00 €	9.529.931,00 €	10.491.722,61 €
Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ	16.020.000,00 €	26.500.000,00 €	38.887.289,71 €	42.000.000,00 €
Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	1.953.464,45 €	- €	29.917.094,59 €	14.155.891,93 €
Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE	620.000,00 €	- €	7.125.488,37 €	10.507.063,00 €
Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	- €	- €	- €	113.868.211,46 €
ΣΥΝΟΛΟ	112.884.714,45 €	173.147.950,00 €	210.389.816,92 €	336.312.934,04 €

(Ιδία Επεξεργασία)

3.3.1. Περίοδος 1

Κατά την πρώτη περίοδο διοίκησης, οι δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου μονοπωλούν, καθώς σύμφωνα με το Γράφημα που ακολουθεί άγγιξαν το 80% του συνολικού προϋπολογισμού, το οποίο μεταφράζεται σε περίπου 90 εκατ. € (Πίνακας 3.5). Ακολουθούν η «Προστασία και Αναβάθμιση Δασών» με ποσοστό περί το 14% ή αλλιώς 16 εκατ. €, ενώ ακολουθεί η «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος» με περί το 3,5%. Όλα τα υπόλοιπα προγράμματα έχουν αθροιστικά ποσοστό περί 2,5%. Προκύπτει επομένως, ότι πρόκειται για μια περίοδο με σχεδόν αποκλειστικό ενδιαφέρον σε προγράμματα αστικής αποκατάστασης και αναβάθμισης, χωρίς όμως να παραλείπεται το ενδιαφέρον ως προς τις δράσεις προστασίας των δασών αλλά και του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Γράφημα 3.5 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού κατά την περίοδο 2011-2012

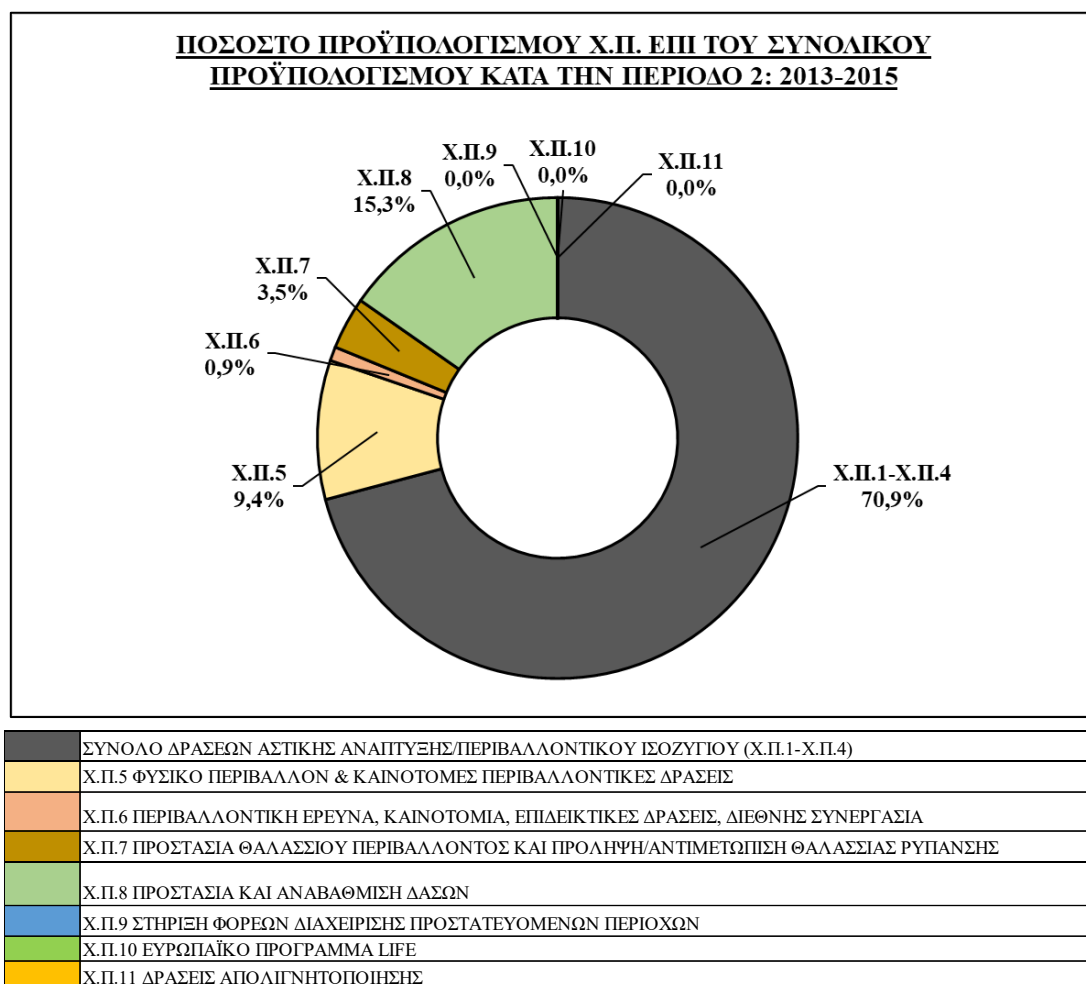

(Ιδία Επεξεργασία)

3.3.2. Περίοδος 2

Κατά την δεύτερη περίοδο διοίκησης, και σύμφωνα με το Γράφημα που ακολουθεί, οι δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου αγγίζουν το 70% του προϋπολογισμού με περίπου 120 εκατ. € (Πίνακας 3.5), ενώ ακολουθούν οι δράσεις για τα δάση με ποσοστό 15% το οποίο αντιστοιχεί σε 26,5 εκατ. €. Επίσης, εισάγονται για πρώτη φορά δράσεις με άμεσο στόχο την περιβαλλοντική αποκατάσταση (Χ.Π. «Φυσικό Περιβάλλον & Περιβαλλοντικές Δράσεις»), οι οποίες αντιστοιχούν στο 10% του συνολικού προϋπολογισμού. Τέλος, ακολουθεί η «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος» με 3,5%, και το πρόγραμμα «Περιβαλλοντική Έρευνα και Καινοτομία» με ποσοστό 1%. Φαίνεται ότι και σε αυτή την περίοδο τα προγράμματα αστικής ανάπτυξης παίζουν τον πρωταγωνιστικό ρόλο. Ενδιαφέρον όμως έχει το γεγονός ότι εισάγονται για πρώτη φορά δράσεις με άμεσο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, οι οποίες ξεπερνούν τα 17 εκατ. €. Οι δράσεις προστασίας δασών και θαλάσσιου περιβάλλοντος κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα με την προηγούμενη θητεία.

Γράφημα 3.6 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού κατά την περίοδο 2013-2015

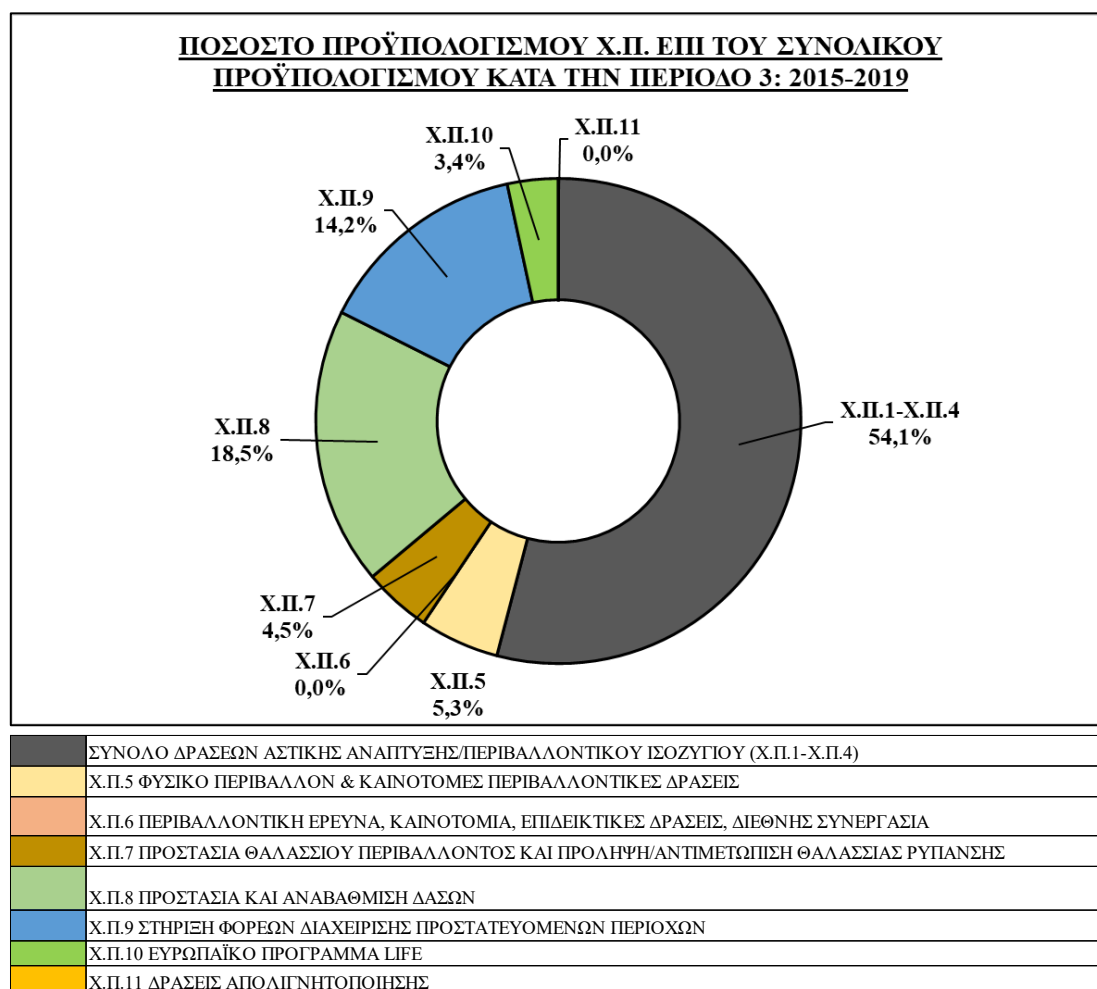
(Ιδία Επεξεργασία)

3.3.3. Περίοδος 3

Κατά την τρίτη περίοδο διοίκησης, και σύμφωνα με το Γράφημα που ακολουθεί, οι δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου αντιστοιχούν περίπου στο 55% του συνολικού

προϋπολογισμού, εμφανώς μειωμένες από τις προηγούμενες διοικήσεις. Οι δράσεις για την «Προστασία και Αναβάθμιση Δασών» έπονται με ποσοστό 18,50% αυξημένες κατά 3 μονάδες σε όρους ποσοστού επί του προϋπολογισμού από την προηγούμενη διοίκηση. Επίσης, φαίνεται ότι σε αυτή την περίοδο υπήρξε ιδιαίτερη μέριμνα για τις δράσεις «Στήριξη Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών», καθώς αυτές ξεπέρασαν το 14% του συνολικού προϋπολογισμού. Ακολουθεί το πρόγραμμα «Φυσικό Περιβάλλον & Περιβαλλοντικές Δράσεις» με ποσοστό 5%, μειωμένο όμως περίπου στο μισό από την προηγούμενη διοίκηση. Τέλος, οι δράσεις για την προστασία της θαλάσσιας ρύπανσης ακολουθεί τα ίδια επίπεδα με τις προηγούμενες διοικήσεις, ενώ υπάρχει ουσιαστική καταγραφή δράσεων του ευρωπαϊκού προγράμματος «Life», με το ποσοστό του να αγγίζει το 3,5%. Προκύπτουν επομένως για αυτή την περίοδο 2 βασικά στοιχεία. Το πρώτο είναι ότι οι δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου συνεχίζουν να αποτελούν τον μεγαλύτερο αποδέκτη του προϋπολογισμού, ενώ το δεύτερο είναι η τεράστια αύξηση των ποσών υπέρ των «Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών» και η αύξηση των δράσεων για την «Προστασία και Αναβάθμιση Δασών», που αθροιστικά ξεπερνούν το 30%.

Γράφημα 3.7 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού κατά την περίοδο 2015-2019

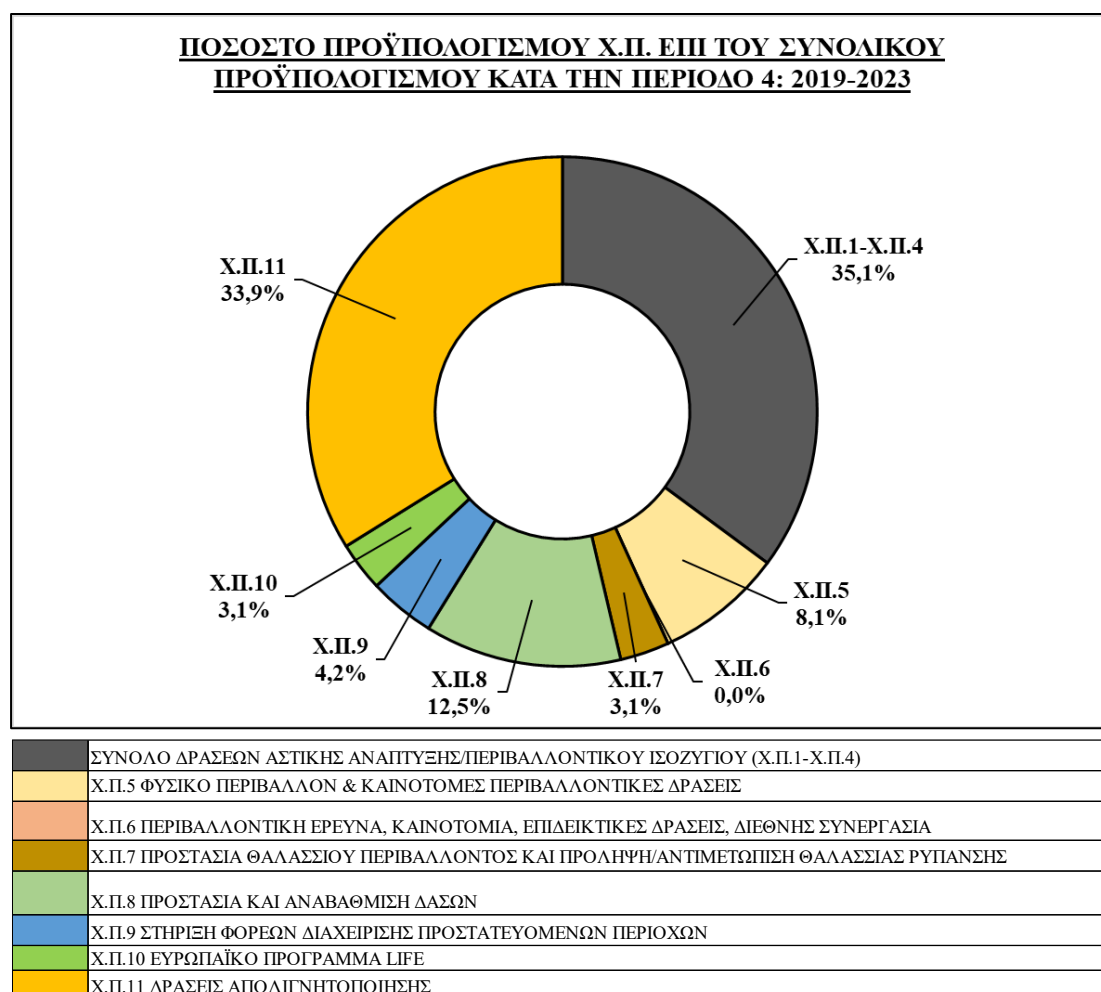
(Ιδία Επεξεργασία)

3.3.4. Περίοδος 4

Κατά την τέταρτη περίοδο διοίκησης, και σύμφωνα με το Γράφημα που ακολουθεί, φαίνεται ότι ενώ οι δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου παραμένουν πρώτες με ποσοστό 35% επί του προϋπολογισμού, είναι εμφανώς μειωμένες και δεν αποτελούν την πλειοψηφία του προϋπολογισμού. Ακολουθούν, οι δράσεις απολιγνητοποίησης με ποσοστό 34% και ποσό που ξεπερνάει τα 110 εκατ. €, οι οποίες πρωτοεμφανίστηκαν το έτος 2020 (Πίνακας 3.5). Επίσης μειωμένες είναι οι δράσεις για την «Προστασία και Αναβάθμιση Δασών», οι οποίες αντιστοιχούν στο 12,50% και ομοίως μειωμένες είναι και οι δράσεις «Στήριξη Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών» που αντιστοιχούν περί το 4%. Μάλιστα, το πρόγραμμα «Στήριξη Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών», από το έτος 2022 δεν συμμετέχει καθόλου στο προϋπολογισμό. Το πρόγραμμα «Φυσικό Περιβάλλον & Περιβαλλοντικές Δράσεις» αντιστοιχεί στο 8% του προϋπολογισμού, ενώ οι δράσεις για προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος και του ευρωπαϊκού προγράμματος Life, συνεχίζουν περίπου με τα ίδια ποσοστά από την προηγούμενη περίοδο. Η περίοδος 4 φαίνεται ότι αποτελεί μία κομβική περίοδο για το Πράσινο Ταμείο και τον προσανατολισμό του, καθώς σε αυτήν μετατοπίστηκε το βάρος των προϋπολογισμών από τις δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου στις δράσεις απολιγνητοποίησης. Επίσης, 2 ακόμα ενδιαφέροντα στοιχεία

είναι η μείωση του προϋπολογισμού ως προς την προστασία των δασών αλλά και η διακοπή της στήριξης των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών.

Γράφημα 3.8 Ποσοστό προϋπολογισμού Χ.Π. επί του συνολικού προϋπολογισμού κατά την περίοδο 2019-2023

(Ιδία Επεξεργασία)

Συμπερασματικά, θα μπορούσε να καταγραφεί ότι τουλάχιστον για τις 2 τελευταίες περιόδους διοικήσεων, η σύνταξη του προϋπολογισμού αποτελεί μία πράξη πολιτικής βούλησης με σαφείς ιδεολογικοπολιτικές κατευθύνσεις, και γενικότερα ότι το Πράσινο Ταμείο, εκτός ορισμένων σταθερών, ακολούθησε τις γενικότερες στρατηγικές των εκάστοτε κεντρικών κυβερνήσεων. Οι 2 πρώτες περίοδοι διοίκησης φαίνεται ότι ξέφυγαν από αυτή την κατεύθυνση, χωρίς όμως το γεγονός αυτό να καταγράφεται με αξιοπιστία, καθώς ήταν αρκετά πρώιμες και πιο σύντομες.

3.4. Πληρωμές Πράσινου Ταμείου ανά Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα

Στην παρούσα ενότητα θα γίνει μία πλήρης καταγραφή των πληρωμών του Πράσινου Ταμείου ανά Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα για όλα τα χρόνια λειτουργίας του, σύμφωνα με τους ετήσιους απολογισμούς. Οι πληρωμές αναφέρονται στα έτη από το 2011 μέχρι το 2022, για τα οποία υπάρχουν δημοσιευμένοι οι απολογισμοί. Ακολουθούν Πίνακες και Γράφημα με τις πληρωμές του Πράσινου Ταμείου για όλα τα χρόνια λειτουργίας του.

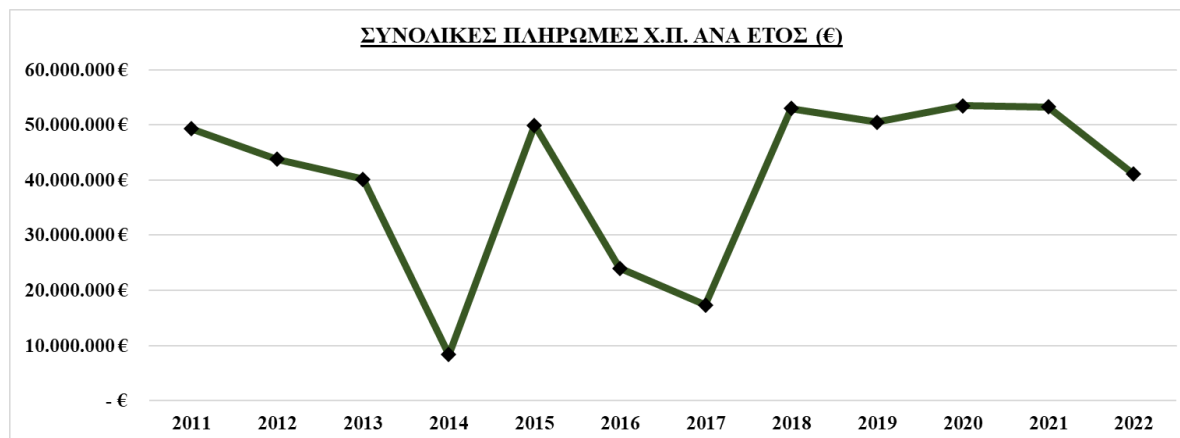
Πίνακας 3.6 Πληρωμές ανά χρονιά και ανά Χ.Π.

ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΑΝΑ Χ.Π. ΑΝΑ ΕΤΟΣ					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Χ.Π.1 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	- €	6.136.179,76 €	3.436.746,00 €	1.000.000,00 €	2.260.000,00 €	- €
Χ.Π.2 ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ	- €	16.495.769,08 €	20.498.516,55 €	1.000.000,00 €	14.880.000,00 €	- €
Χ.Π.3 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ/ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ	40.000.000,00 €	12.550.613,30 €	10.579.042,78 €	1.000.000,00 €	3.910.000,00 €	- €
Χ.Π.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ	- €	- €	- €	- €	22.640.000,00 €	12.788.115,79 €
ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)	40.000.000,00 €	35.182.562,14 €	34.514.305,33 €	3.000.000,00 €	43.690.000,00 €	12.788.115,79 €
Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	- €	- €	1.422.405,66 €	1.000.000,00 €	1.010.000,00 €	559.589,63 €
Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	- €	1.161.267,49 €	95.529,62 €	- €	30.000,00 €	- €
Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	400.000,00 €	256.130,33 €	79.701,63 €	345.187,58 €	630.000,00 €	155.628,82 €
Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ	8.000.000,00 €	5.716.802,12 €	4.036.605,87 €	4.000.000,00 €	4.610.000,00 €	4.094.011,42 €
Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	900.000,00 €	872.667,17 €	- €	- €	- €	6.416.619,13 €
Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE	- €	618.312,81 €	- €	- €	- €	- €
Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	- €	- €	- €	- €	- €	- €

ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΑΝΑ Χ.Π. ΑΝΑ ΕΤΟΣ					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Χ.Π.1 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	2.373.207,23 €	- €	- €	- €	- €	- €
Χ.Π.2 ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ	- €	- €	3.250.237,22 €	- €	- €	- €
Χ.Π.3 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ/ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ	- €	15.000.000,00 €	15.000.000,00 €	- €	- €	- €
Χ.Π.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ	- €	25.522.113,70 €	19.421.449,00 €	39.221.358,98 €	32.772.185,35 €	26.111.088,47 €
ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)	2.373.207,23 €	40.522.113,70 €	37.671.686,22 €	39.221.358,98 €	32.772.185,35 €	26.111.088,47 €
Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	53.540,10 €	22.896,00 €	119.442,93 €	390.921,72 €	3.938.310,38 €	3.584.961,84 €
Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	1.153.627,29 €	442.958,91 €	558.871,30 €	805.787,04 €	973.341,70 €	1.231.940,72 €
Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ	5.706.856,96 €	4.459.923,67 €	4.456.732,37 €	5.050.635,12 €	5.678.496,85 €	6.429.471,02 €
Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	7.308.926,73 €	6.705.230,79 €	6.406.569,53 €	6.395.511,28 €	7.697.743,36 €	- €
Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE	734.535,84 €	849.310,55 €	1.299.178,40 €	1.582.112,34 €	1.524.668,85 €	2.053.848,74 €
Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	- €	- €	- €	20.559,20 €	692.168,48 €	1.644.610,29 €

(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 3.9 Συνολικές πληρωμές ανά Χ.Π. ανά έτος

(Ιδία Επεξεργασία)

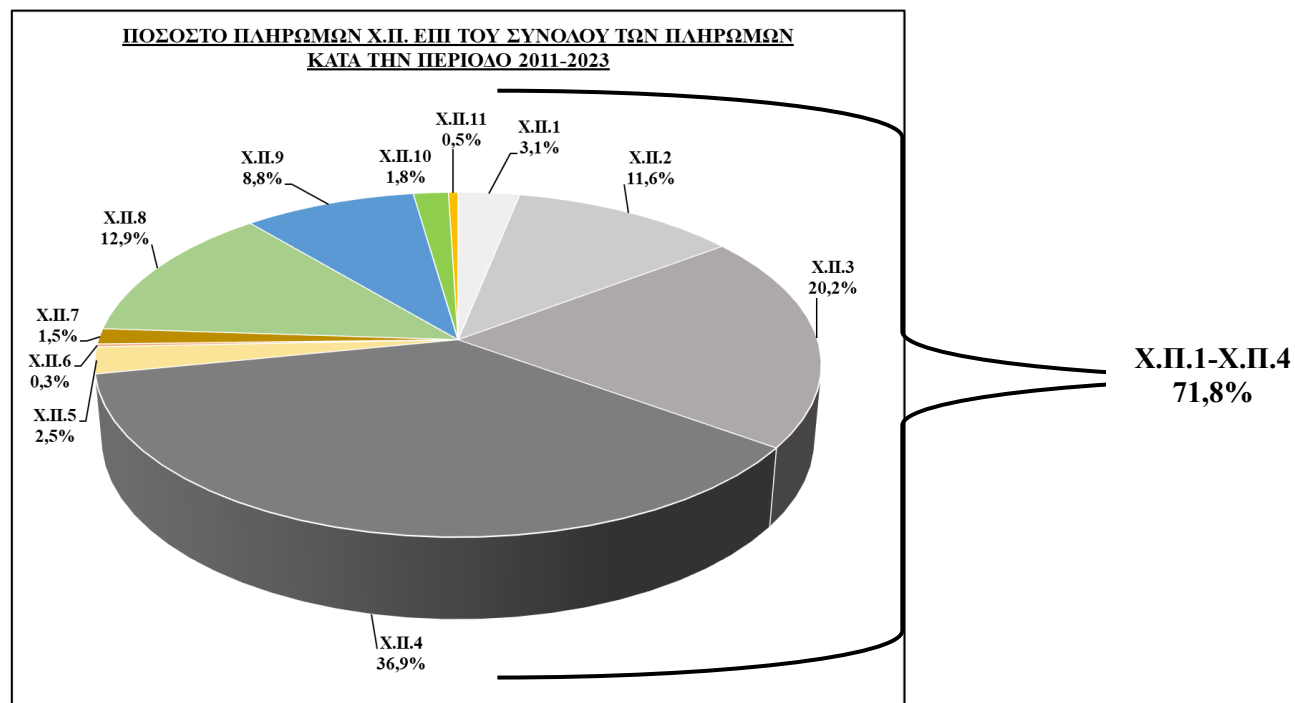
Πίνακας 3.7 Πληρωμές ανά χρονιά και ανά Χ.Π.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΑΝΑ Χ.Π. ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2023
Χ.Π.1 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	15.206.132,99 €
Χ.Π.2 ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ	56.124.522,85 €
Χ.Π.3 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ/ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ	98.039.656,08 €
Χ.Π.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ	178.476.311,29 €
ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)	347.846.623,21 €
Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	12.102.068,26 €
Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	1.286.797,11 €
Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	7.033.175,32 €
Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ	62.239.535,40 €
Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	42.703.267,99 €
Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE	8.661.967,53 €
Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	2.357.337,97 €
ΣΥΝΟΛΟ	484.230.772,79 €

(Ιδία Επεξεργασία)

Όπως προκύπτει, οι συνολικές πληρωμές του Πράσινου Ταμείου ξεπερνούν τα 480 εκατ. €, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 10% των συνολικών εσόδων του (Γράφημα 3.10). Από αυτά, περίπου τα 350 εκατ. € ή αλλιώς το 72%, αντιστοιχούν στα Χ.Π. «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού», «Αστική Αναζωογόνηση», «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων χώρων στις πόλεις-Κοινόχρηστοι χώροι» και «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου», δηλαδή σε δράσεις αστικής αποκατάστασης και αναβάθμισης που αφορούν κυρίως τους ΟΤΑ Α' Βαθμού. Ακολουθεί το Χ.Π. «Προστασία και Αναβάθμιση Δασών», με πληρωμές περίπου τα 60 εκατ. € και ποσοστό κοντά στο 13% των συνολικών πληρωμών. Ακολουθεί το Χ.Π. «Στήριξη Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών», με πληρωμές που αγγίζουν τα 42 εκατ. € και ποσοστό περί το 9%, και αμέσως μετά το Χ.Π. «Φυσικό Περιβάλλον & Περιβαλλοντικές Δράσεις» με πληρωμές 12 εκατ. € και ποσοστό 2,5%. Αμέσως μετά, εμφανίζεται το Χ.Π. «Συγχρηματοδότηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Life» με πληρωμές που ξεπερνούν τα 8.5 εκατ. € και ποσοστό 1,8% επί των συνολικών πληρωμών, και στη συνέχεια το Χ.Π. «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος», με πληρωμές 7 εκατ. € και ποσοστό 1,5%. Τέλος, εμφανίζονται τα Χ.Π. «Δράσεις Απολιγνητοποίησης» και «Περιβαλλοντική Έρευνα και Καινοτομία» με πληρωμές 2,3 εκατ. € και 1,3 εκατ. € αντίστοιχα.

Γράφημα 3.10 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών

	Χ.Π.1 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
	Χ.Π.2 ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ
	Χ.Π.3 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ/ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ
	Χ.Π.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ
	Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
	Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
	Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ
	Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ
	Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
	Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE
	Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

(Ιδία Επεξεργασία)

3.5. Πληρωμές Πράσινου Ταμείου ανά Περίοδο

Στον Πίνακα που ακολουθεί, φαίνονται οι πληρωμές που έγιναν ανά περίοδο διοίκησης. Τα ποσά που καταγράφονται είναι τα αθροίσματα ανά ετήσιο απολογισμό. Παρ' ολ' αυτά, ενώ οι απολογισμοί είναι ετήσιοι, οι διοικήσεις δεν άλλαζαν πάντα στην αρχή κάθε χρόνου, με αποτέλεσμα τα αθροίσματα των πληρωμών να μην είναι απολύτως αντιπροσωπευτικά, καθώς δεν διευκρινίζεται από ποια διοίκηση πραγματοποιήθηκε. Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας, ακολουθήθηκε η εξής συλλογιστική: οι πληρωμές του έτους 2011 και του έτος 2012 λογίστηκαν στην Πρώτη Περίοδο, οι πληρωμές από το έτος 2013 μέχρι και το έτος 2015 λογίστηκαν στην Δεύτερη Περίοδο, οι πληρωμές για τα έτη 2016, 2017, 2018 και το μισό 2019 στην Τρίτη Περίοδο, ενώ οι πληρωμές για το υπόλοιπο μισό 2019, 2020, 2021 και 2022 στην Τέταρτη Περίοδο. Επίσης για την Τέταρτη Περίοδο δεν έχουν δημοσιευθεί και άρα ούτε έχουν αθροιστεί οι πληρωμές για το έτος 2023.

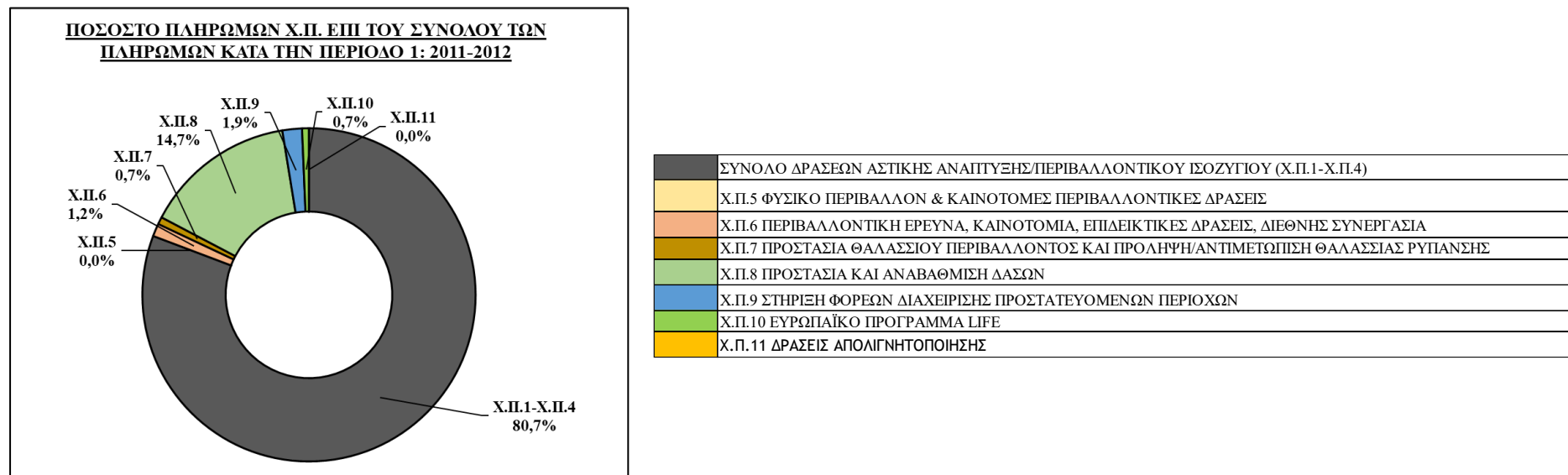
Όπως προκύπτει, οι περισσότερες πληρωμές σε αθροιστικό επίπεδο έγιναν την τέταρτη Περίοδο οι οποίες ξεπερνούν τα 170 εκατ. € με τα έργα αστικής ανάπτυξης να αποτελούν το 67% των συνολικών πληρωμών. Ακολουθεί η Τρίτη Περίοδος, με περί τα 120 εκατ. €, και στην συνέχεια η δεύτερη Περίοδος με περί τα 100 εκατ. € και ποσοστά δράσεων περιβαλλοντικού ισοζυγίου 62,3% και 82,5% αντίστοιχα. Τέλος, εμφανίζεται η Πρώτη Περίοδος με πληρωμές που ξεπερνούν τα 90 εκατ. € με ποσοστό δράσεων αστικών παρεμβάσεων πάνω από το 80%.

Πίνακας 3.8 Συνολικές πληρωμές Χ.Π. ανά περίοδο

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ Χ.Π. ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟ			
	2011-2012	2013-2015	2015-2019	2019-2023
ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)	75.182.562,14 €	81.204.305,33 €	74.519.279,83 €	116.940.475,91 €
Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	- €	3.432.405,66 €	695.747,20 €	7.973.915,41 €
Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	1.161.267,49 €	125.529,62 €	- €	- €
Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	656.130,33 €	1.054.889,21 €	2.031.650,67 €	3.290.505,11 €
Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ	13.716.802,12 €	12.646.605,87 €	16.489.158,24 €	19.386.969,18 €
Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	1.772.667,17 €	- €	23.634.061,42 €	17.296.539,41 €
Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE	618.312,81 €	- €	2.233.435,59 €	5.810.219,13 €
Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	- €	- €	- €	2.357.337,97 €
ΣΥΝΟΛΟ	93.107.742,06 €	98.463.735,69 €	119.603.332,94 €	173.055.962,11 €

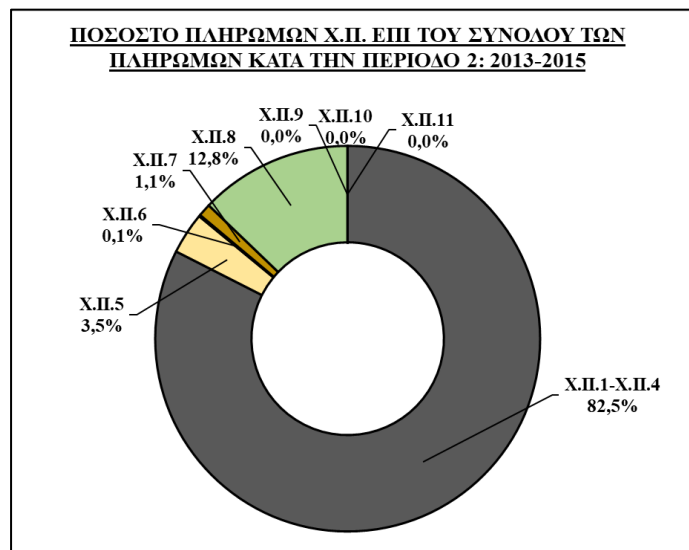
(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 3.11 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών κατά την περίοδο 2011-2012

(Ιδία Επεξεργασία)

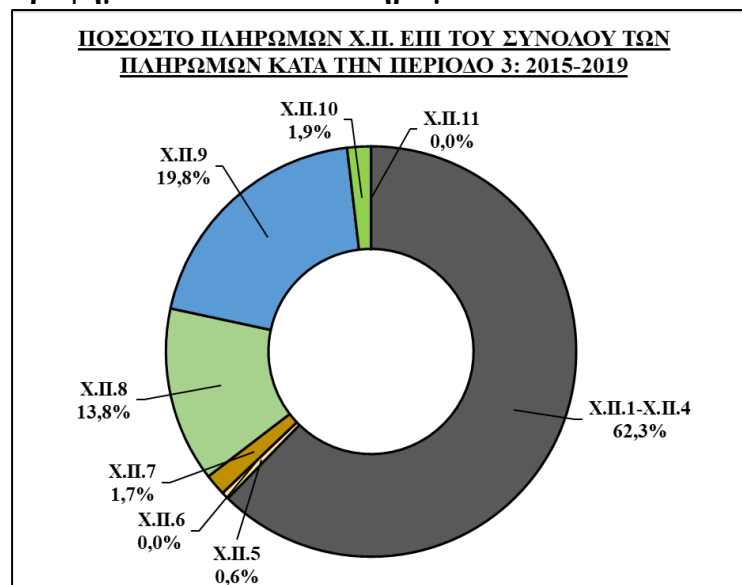
Γράφημα 3.12 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών κατά την περίοδο 2013-2015

	ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)
	Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
	Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
	Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ
	Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ
	Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
	Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE
	Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

(Ιδία Επεξεργασία)

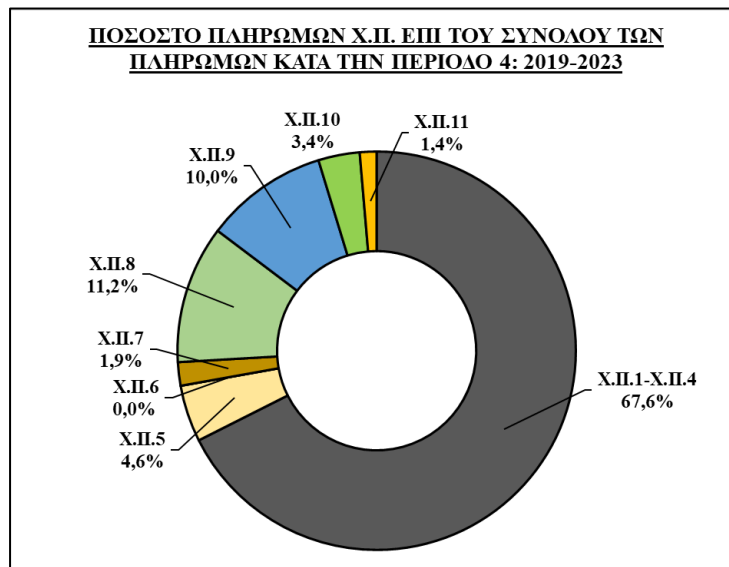
Γράφημα 3.13 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών κατά την περίοδο 2015-2019

	ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)
	Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
	Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
	Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ
	Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ
	Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
	Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE
	Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 3.14 Ποσοστό πληρωμών Χ.Π. επί του συνόλου των πληρωμών κατά την περίοδο 2019-2023

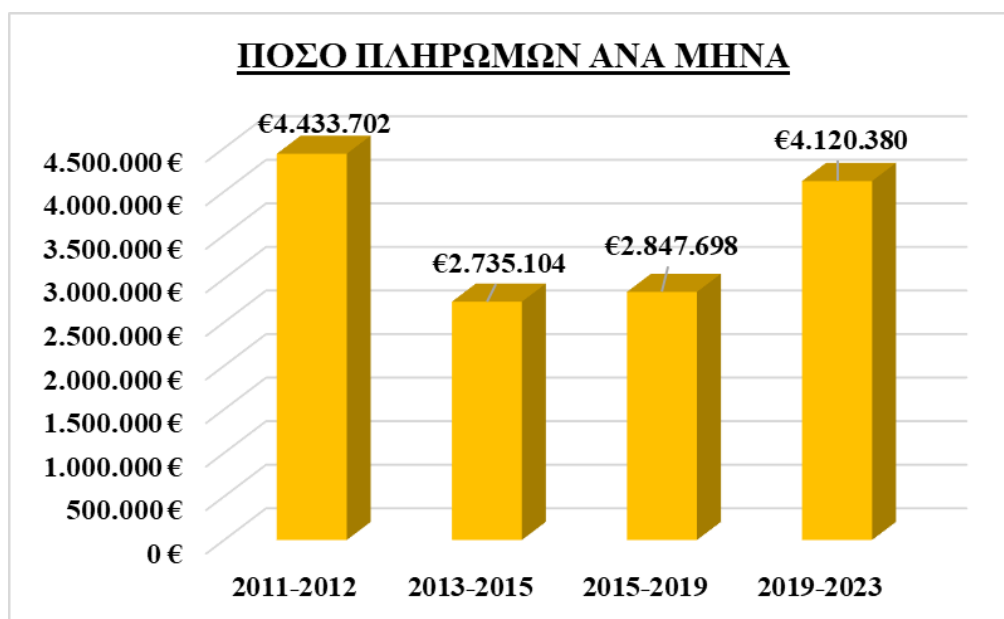

	ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (Χ.Π.1-Χ.Π.4)
	Χ.Π.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
	Χ.Π.6 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
	Χ.Π.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ
	Χ.Π.8 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ
	Χ.Π.9 ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
	Χ.Π.10 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE
	Χ.Π.11 ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

(Ιδία Επεξεργασία)

Για το λόγο όμως ότι τα αθροίσματα δεν είναι αντιπροσωπευτικά, καθώς δεν αναφέρονται στο ίδιο χρονικό διάστημα, έγινε μια περαιτέρω ανάλυση, στην οποία υπολογίστηκαν οι πληρωμές ανά μήνα για την κάθε περίοδο ξεχωριστά. Σύμφωνα με αυτή την ανάλυση (Γράφημα 3.15), η Πρώτη Περίοδος εμφανίζεται πρώτη με 4,4 εκατ. € πληρωμών το μήνα, ακολουθεί η Τέταρτη Περίοδος με πληρωμές 4,1 εκατ. €/μήνα, η Τρίτη Περίοδος με 2,8 εκατ. €/μήνα και τέλος η Δεύτερη Περίοδος με 2,7 εκατ. €/μήνα.

Γράφημα 3.15 Ποσό πληρωμών ανά μήνα ανά περίοδο

(Ιδία Επεξεργασία)

3.6. Απορρόφηση Πληρωμών

Η απορρόφηση με βάση τις πληρωμές είναι ένας δείκτης ο οποίος δείχνει τη σχέση μεταξύ των συνολικά προϋπολογισμένων χρημάτων ανά χρηματοδοτικό πρόγραμμα και των τελικών πληρωμών για το αντίστοιχο χρηματοδοτικό πρόγραμμα.. Μέσω του δείκτη αυτού, διαφαίνονται ουσιαστικά δύο στοιχεία, από τη μία η επιτυχία του κάθε προγράμματος, και από την άλλη η ζήτηση του από τους αρμόδιους δικαιούχους. Η ανάλυση έγινε για τα συνολικά στοιχεία σε βάθος πλήρους λειτουργίας του Ταμείου, και όχι ανά περίοδο διοίκησης. Η μελέτη ανά περίοδο διοίκησης δεν θα έδινε ασφαλές αποτέλεσμα, καθώς η εκάστη πληρωμή μπορεί να έχει γίνει σε μία περίοδο διοίκησης, αλλά να αφορά προϋπολογισμό προηγούμενης περιόδου διοίκησης. Σκοπός του συγκεκριμένου δείκτη είναι να αποδείξει πόσο επιτυχημένο και διεκδικούμενο ήταν το κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η απορροφητικότητα, όσον αφορά στο Πράσινο Ταμείο, υπολογίζεται μεταξύ των προϋπολογισμένων χρημάτων και των δεσμεύσεων αυτών από τους εκάστοτε δικαιούχους. Παρ' όλ' αυτά, επειδή δεν υπήρχε δημοσιευμένη η πληροφορία των δεσμεύσεων ανά χρηματοδοτικό πρόγραμμα, η απορροφητικότητα υπολογίστηκε με τον τρόπο που αναλύθηκε παραπάνω.

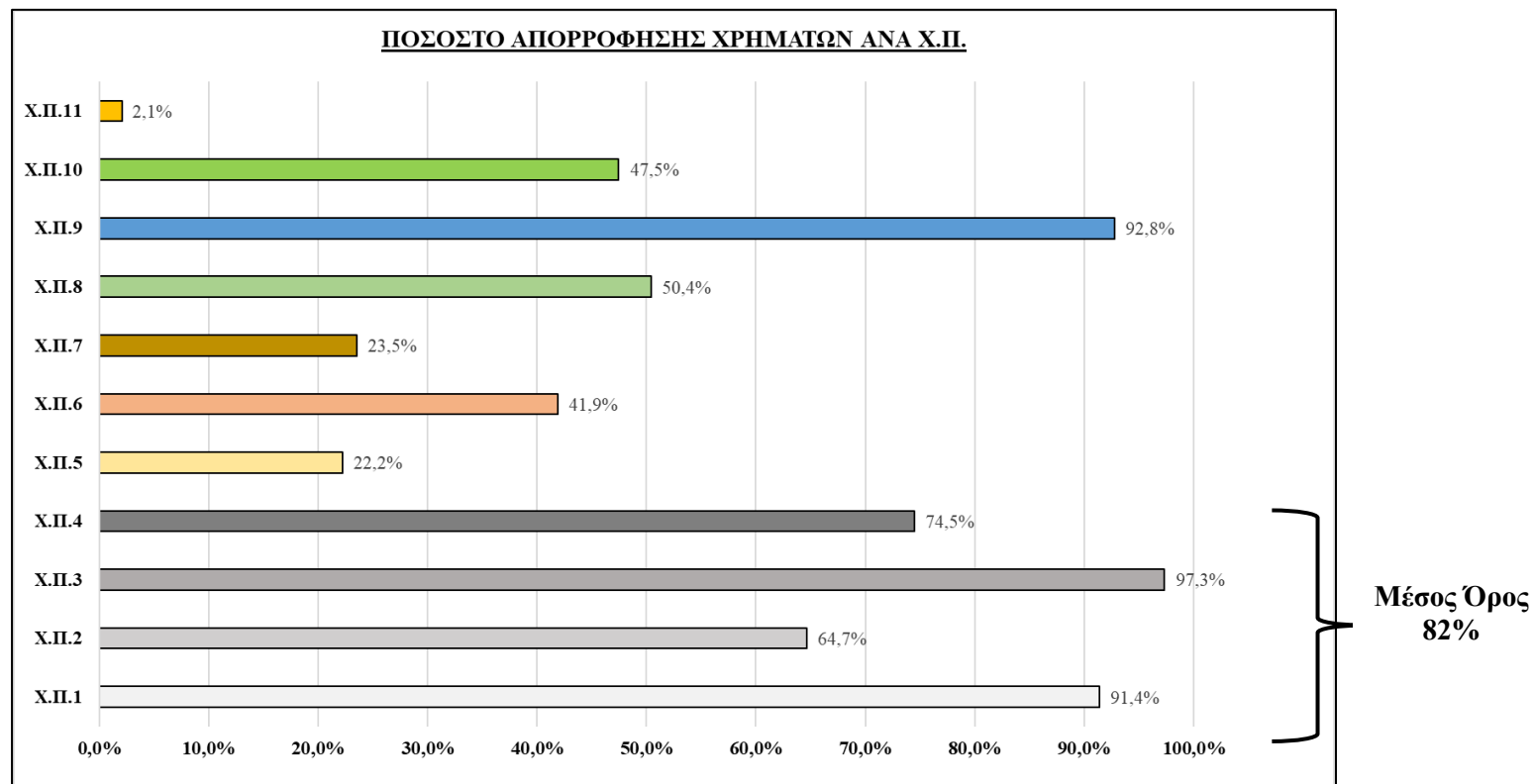
Στο Γράφημα 3.16 παρουσιάζεται η απορροφητικότητα σε επίπεδο πληρωμών ανά χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Όπως προκύπτει, τα Χ.Π. «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού», «Αστική Αναζωογόνηση», «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων χώρων στις πόλεις-Κοινόχρηστοι χώροι» και «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» συνολικά,

έχουν απορροφητικότητα σε πληρωμές που ξεπερνάει το 80%, ενώ στην κορυφή της λίστας βρίσκεται το Χ.Π. «Στήριξη Φορέων Προστατευόμενων Περιοχών» με ποσοστό που ξεπερνάει το 90%. Ακολουθούν τα Χ.Π. «Προστασία και Αναβάθμιση Δασών» και «Συγχρηματοδότηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Life» με ποσοστά περί το 50% και για τα δύο. Το Χ.Π. «Περιβαλλοντική Έρευνα και Καινοτομία» έχει ποσοστό περί το 42%, ενώ στη συνέχεια συναντούμε το Χ.Π. «Προστασία Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και Πρόληψη και Αντιμετώπιση Θαλάσσιας ρύπανσης» με ποσοστό απορροφητικότητας 23,5%. Έπεται το Χ.Π. «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Περιβαλλοντικές Δράσεις» με 22%, ενώ τελευταίο είναι το Χ.Π. «Δράσεις Απολιγνητοποίησης» με ποσοστό 2%.

Εν κατακλείδι, μέσω και αυτού του δείκτη φαίνεται η συμβολή των προγραμμάτων περιβαλλοντικού ισοζυγίου ως αναπτυξιακά εργαλεία αστικής ανάπτυξης, καθώς ο βαθμός απορροφητικότητας αποδεικνύει πόσο ανάγκη τα έχουν στον προγραμματισμό τους οι διοικήσεις των ΟΤΑ.

Γράφημα 3.16 Ποσοστό απορρόφησης χρημάτων ανά Χ.Π.

Χ.Π.1	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
Χ.Π.2	ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ
Χ.Π.3	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ/ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ
Χ.Π.4	ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ
Χ.Π.5	ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
Χ.Π.6	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
Χ.Π.7	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ/ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ
Χ.Π.8	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ
Χ.Π.9	ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
Χ.Π.10	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE
Χ.Π.11	ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟΛΙΓΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

(Ιδια Επεξεργασία)

4. Έργα Αστικής Ανάπτυξης

Τα Χ.Π. «Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού», «Αστική Αναζωογόνηση», «Απόκτηση και Διαμόρφωση Ελεύθερων Χώρων και Διατηρητέων Κτιρίων στις Πόλεις» και «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου», όπως αυτά αναλύθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, αποτελούν μια κοινή ομπρέλα δράσεων και μέτρων με κοινές επιδιώξεις, και αποτελούν ένα βασικό εργαλείο αστικής ανάπτυξης, αναβάθμισης, αποκατάστασης και συνολικά ανάπτυξης των ΟΤΑ Α' βαθμού. Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται μία προσπάθεια καταγραφής όλων των έργων των συγκεκριμένων κατηγοριών, από την έναρξη λειτουργίας του Πράσινου Ταμείου μέχρι και σήμερα, συνοδευόμενη από στατιστική επεξεργασία, χωρική απεικόνιση και σχολιασμό σε επίπεδο ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού.

4.1. Ομαδοποίηση Έργων

Συλλέχθηκαν και καταγράφηκαν όλα τα ενταγμένα έργα των παραπάνω χρηματοδοτικών προγραμμάτων, εφεξής «Έργα Αστικής Ανάπτυξης» από το έτος 2011 έως και τις 12/07/2023. Τα δεδομένα αυτά ομαδοποιήθηκαν σε 4 μεγάλες κατηγορίες οι οποίες είναι οι εξής:

- 1) Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων
- 2) Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων
- 3) Διαχείριση Απορριμμάτων
- 4) Μελέτες

Η πρώτη κατηγορία «Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων», περιλαμβάνει όλα τα έργα και τις δράσεις που αφορούν τη διασφάλιση των ελεύθερων χώρων πόλεων χαρακτηρισμένων ως κοινόχρηστοι, την ολοκλήρωση των απαλλοτριώσεων, τις κατεδαφίσεις αυθαίρετων κτισμάτων και κατασκευών, αλλά και την απόκτηση διατηρητέων ιστορικών κτισμάτων με σκοπό την απόδοση τους σε κοινή χρήση.

Στην δεύτερη κατηγορία, «Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων», περιλαμβάνονται όλα τα έργα ανάπτυξης που αφορούν κοινόχρηστους χώρους, αύλειους χώρους σχολείων, πλατείες, πάρκα και παιδικές χαρές. Επίσης, συμπεριλαμβάνονται οι πεζοδρομήσεις οδών, τα έργα προσβασιμότητας και η κατασκευή δικτύων ποδηλατοδρόμων.

Στην τρίτη κατηγορία, «Διαχείριση Απορριμμάτων», συμπεριλαμβάνονται όλα τα έργα που αφορούν στα αστικά απορρίμματα και αφορούν κυρίως δράσεις προμήθειας και εγκατάστασης υπόγειων συστημάτων κάδων, αντικατάστασης υφιστάμενων συμβατικών κάδων, συμβάσεις προμήθειας σύγχρονων οχημάτων αποκομιδής, και γενικότερα μέτρα για την προώθηση πολιτικών ανακύκλωσης.

Στην τέταρτη κατηγορία «Μελέτες» εντάχθηκαν όλα τα έργα μελετών που χρηματοδοτήθηκαν από το Πράσινο Ταμείο, όπως μελέτες ανάπτυξης, αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί, πολεοδομικές μελέτες και πράξεις εφαρμογής, μελέτες αναθεώρησης γενικών πολεοδομικών σχεδίων, μελέτες ωρίμανσης έργων, Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ), Σχέδια Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) και Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΦΗΟ).

Καταγράφηκαν συνολικά 2.616 σχετικά έργα και μελέτες αστικής ανάπτυξης για όλη τη διάρκεια λειτουργίας του Ταμείου, όπως αυτά παρουσιάζονται στους Πίνακες Α1-Α4 του Παραρτήματος της παρούσης. Ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός τους ξεπερνάει τα 415 εκατ. €. Ένα έργο με εγκεκριμένο προϋπολογισμό, σημαίνει ότι το συγκεκριμένο έργο έχει συζητηθεί και εγκριθεί από το ΔΣ του Πράσινου Ταμείου

και τα χρήματα για αυτό έχουν δεσμευθεί για την υλοποίηση του. Η πληροφορία για το αν αυτό το έργο έχει υλοποιηθεί ή πληρωθεί δεν είναι υπάρχει δημοσιευμένη.

Στη συνέχεια, τα έργα ομαδοποιήθηκαν στις τέσσερις κατηγορίες που αναλύθηκαν και τα αποτελέσματα φαίνονται παρακάτω.

Όπως προκύπτει από το Γράφημα 4.1, το 51% του προϋπολογισμού ή 214 εκατ. €, αφορά σε έργα της Κατηγορίας 2 «Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων», ενώ ακολουθεί η Κατηγορία 1 «Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων» με προϋπολογισμό που ξεπερνάει τα 100 εκατ. € ή αλλιώς 24% του συνολικού προϋπολογισμού. Ακολουθεί η Κατηγορία 4 «Μελέτες» με προϋπολογισμό περί τα 65 εκατ. €, ενώ τελευταία βρίσκεται η κατηγορία 3 «Διαχείριση Απορριμμάτων» με προϋπολογισμό κοντά στα 40 εκατ. €.

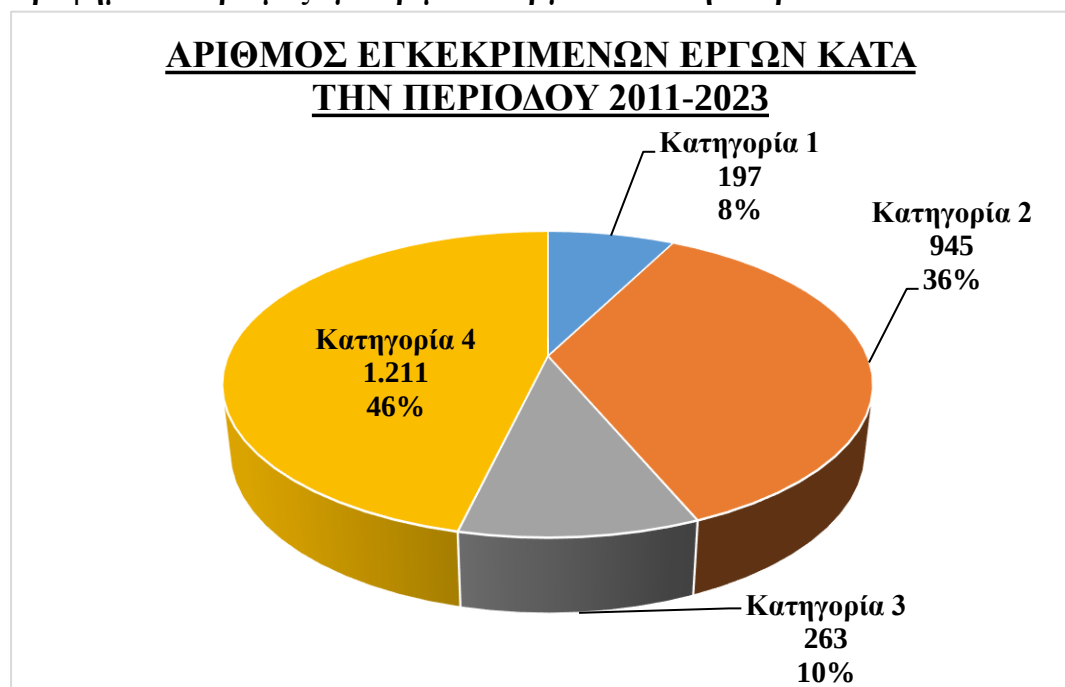
Σε απόλυτους αριθμούς, όπως φαίνεται στο Γράφημα 4.2, στην Κατηγορία 1 ανήκουν 197 έργα, στην Κατηγορία 2 945 έργα, ενώ στην Κατηγορία 3 ομαδοποιήθηκαν 263 έργα. Τέλος, στην Κατηγορία 4 εμφανίζονται 1.211 έργα.

Γράφημα 4.1 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης Περιόδου 2011-2023

(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 4.2 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 2011-2023

(Ιδία Επεξεργασία)

4.2. Έργα Αστικής Ανάπτυξης ανά Περίοδο Διοίκησης

Στην ενότητα αυτή θα γίνει μία καταγραφή των έργων ανά περίοδο διοίκησης. Όπως έχουμε αναφέρει και στο προηγούμενο κεφάλαιο, λόγω της ανισότητας σε περιόδους διοίκησης, η σύγκριση και ο σχολιασμός αφορά τα ποιοτικά αποτελέσματα που προκύπτουν.

4.2.1. Περίοδος 1

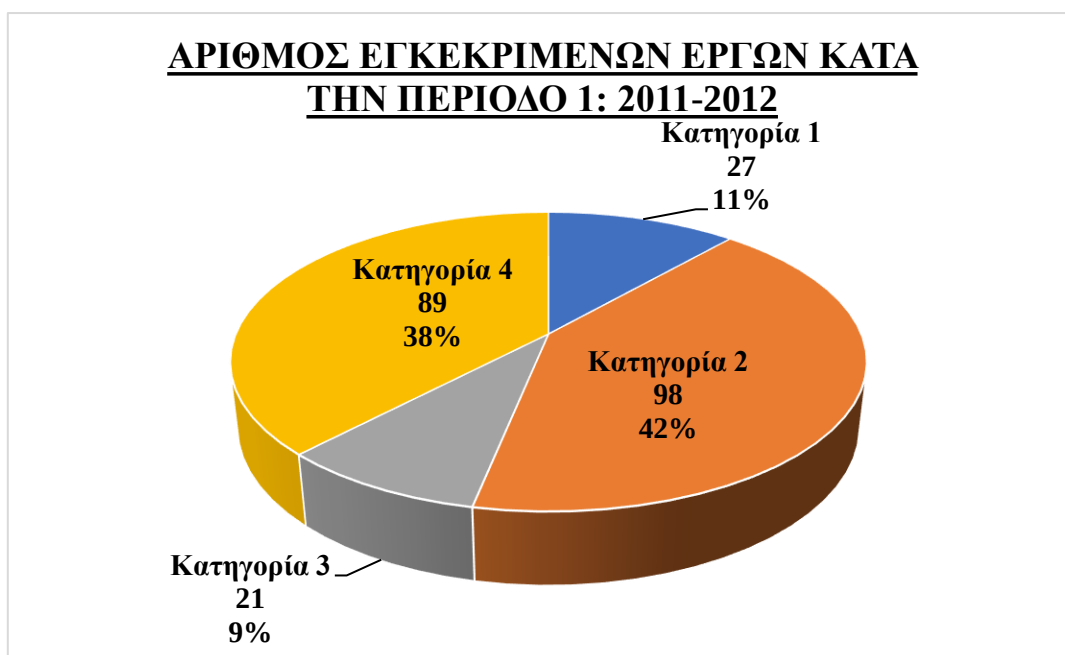
Κατά την πρώτη περίοδο διοίκησης, τα περισσότερα χρήματα δεσμεύθηκαν για έργα απελευθέρωσης κοινόχρηστων χώρων, με το πόσο να ξεπερνάει τα 30 εκατ. €, ενώ για έργα αναπλάσεων δεσμεύθηκαν χρήματα που ξεπερνούν τα 23 εκατ. € (Γράφημα 4.3). Αμέσως μετά έρχεται η κατηγορία των μελετών, με περίπου 7,5 εκατ. €, ενώ τελευταία είναι τα έργα διαχείρισης απορριμμάτων, με ποσό 4,5 εκατ. €. Προκύπτει επομένως μια προτεραιότητα της παρούσας διοίκησης σε έργα απαλλοτριώσεων έναντι αυτών των αστικών αναπλάσεων. Παρ' ολ' αυτά, όπως προκύπτει και από το Γράφημα 4.4, σε πλήθος τα έργα αναπλάσεων είναι περισσότερα από αυτά της απελευθέρωσης κοινόχρηστων χώρων αλλά με αθροιστικά μικρότερους προϋπολογισμούς.

Γράφημα 4.3 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012

(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 4.4 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 1: 2011-2012

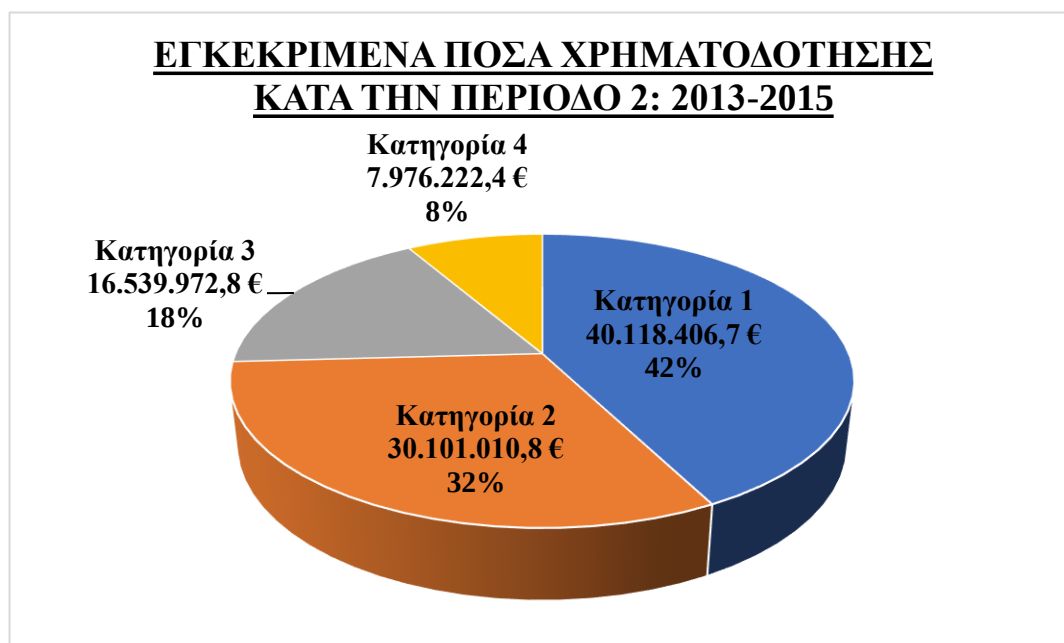

(Ιδία Επεξεργασία)

4.2.2. Περίοδος 2

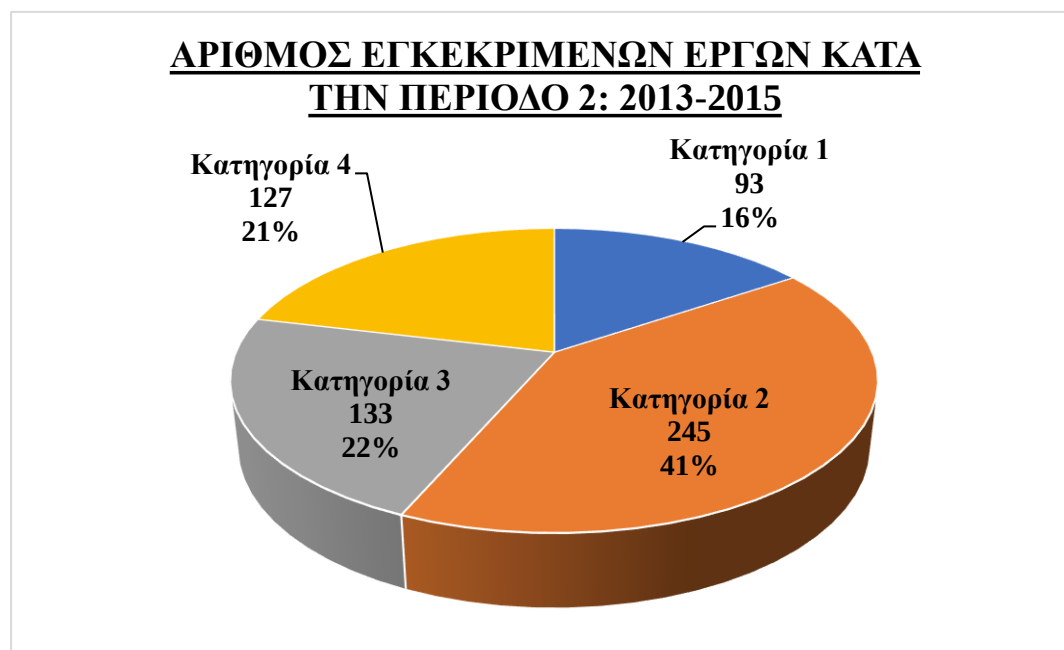
Στην δεύτερη περίοδο διοίκησης, τα έργα απελευθέρωσης κοινόχρηστων χώρων εξακολουθούν να κυριαρχούν, με το ποσό να αγγίζει τα 40 εκατ. €, ενώ ακολουθούν οι αστικές αναπλάσεις με 30 εκατ. € (Γράφημα 4.5). Αυτό που έχει ενδιαφέρον, είναι η αύξηση του ποσοστού των χρημάτων για τη διαχείριση απορριμμάτων, αφού έφθασε το 18% των συνολικών χρημάτων, με ποσό που ξεπερνάει τα 16,5 εκατ. €. Σύμφωνα με το Γράφημα 4.6, τα έργα των αναπλάσεων είναι πάλι τα περισσότερα σε απόλυτο αριθμό (245), ενώ δεύτερα έρχονται τα έργα απορριμμάτων (133) και ακολουθούν οι μελέτες (127). Τα έργα απελευθέρωσης είναι τα λιγότερα σε απόλυτο αριθμό (93), αλλά σε επίπεδο χρημάτων έχουν δεσμεύσει το μεγαλύτερο ποσοστό.

Γράφημα 4.5 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015

(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 4.6 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 2: 2013-2015

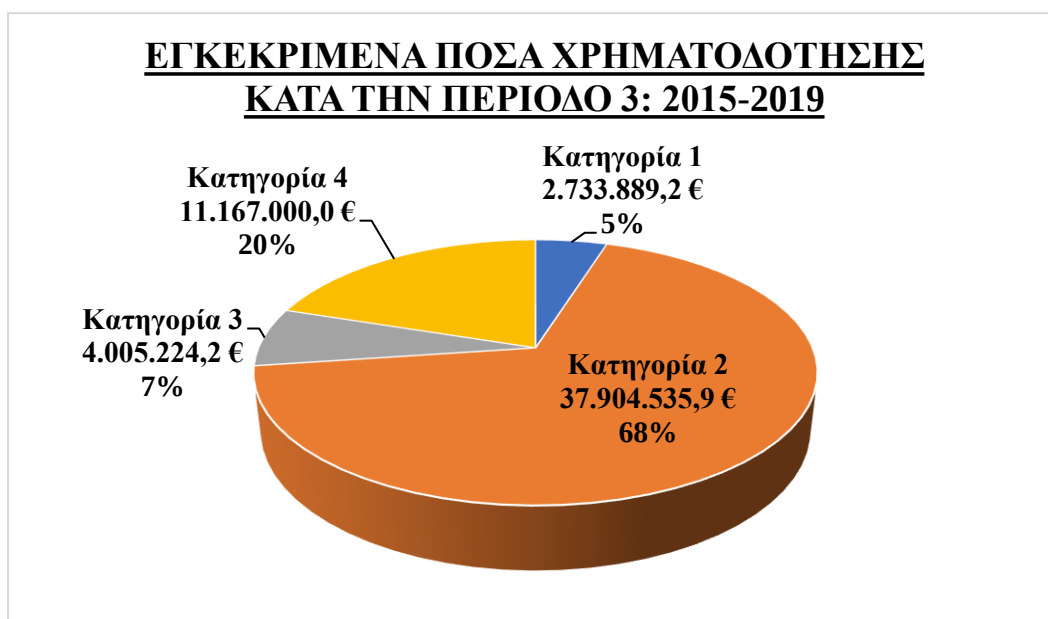
(Ιδία Επεξεργασία)

4.2.3. Περίοδος 3

Στην τρίτη περίοδο διοίκησης υπάρχει αλλαγή στην προτεραιότητα των έργων καθώς στην πρώτη θέση συναντάμε τις δράσεις αναπλάσεων, οι οποίες έχουν δεσμεύσει 38 εκατ. € που αντιστοιχεί στο 68% του προϋπολογισμού, ενώ οι μελέτες βρίσκονται πλέον στη δεύτερη θέση με 11 εκατ. €, δεσμεύοντας το 20% του συνολικού προϋπολογισμού (Γράφημα 4.7). Ακολουθούν τα έργα απορριμμάτων, εμφανώς

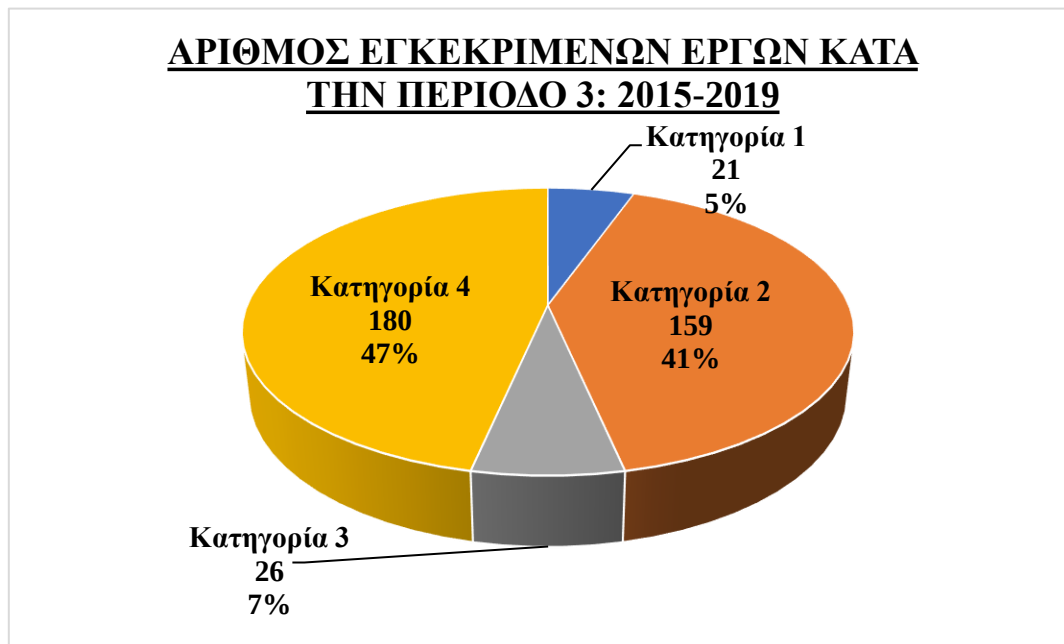
μειωμένα, τόσο σε ποσό όσο και σε απόλυτο αριθμό (Γράφημα 4.8), ενώ στην τελευταία θέση βρίσκονται τα έργα απελευθέρωσης κοινόχρηστων χώρων, στον αντίποδα τελείως από αυτά των προηγούμενων διοικήσεων.

Γράφημα 4.7 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019

(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 4.8 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 3: 2015-2019

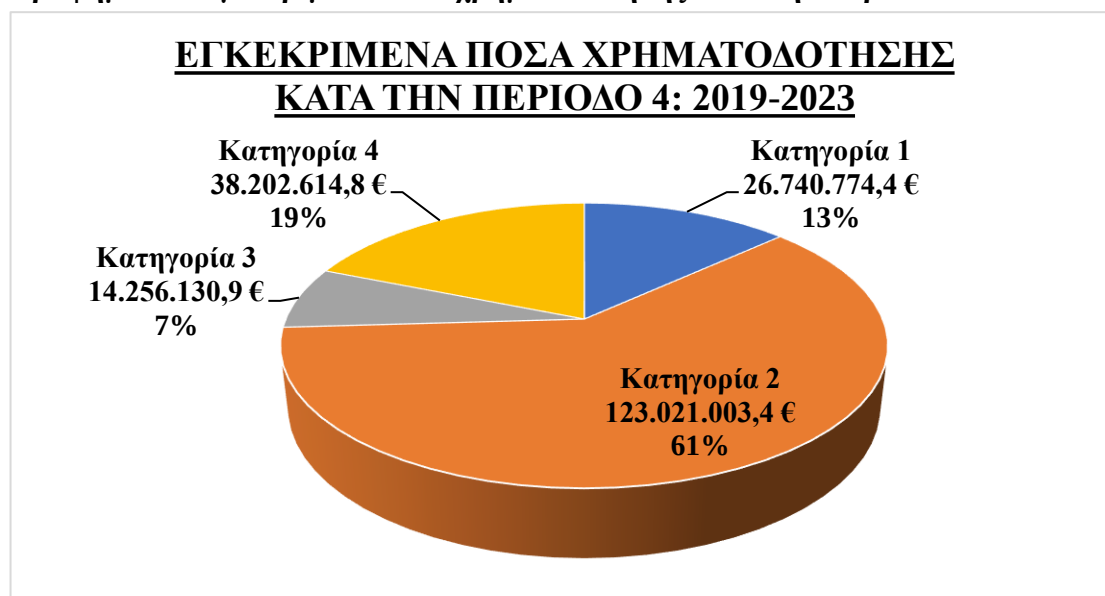

(Ιδία Επεξεργασία)

4.2.4. Περίοδος 4

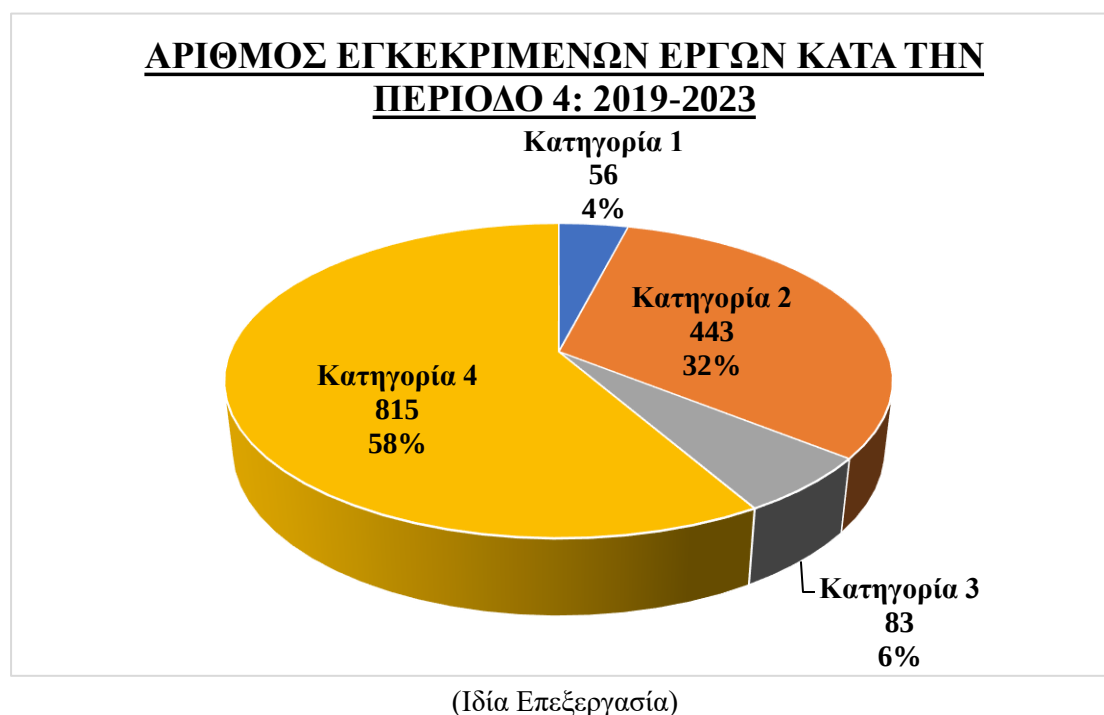
Στην τέταρτη περίοδο διοίκησης, τα έργα ανάπλασης εξακολουθούν να βρίσκονται στην πρώτη θέση δεσμεύοντας το 60% του προϋπολογισμού με ποσό που αντιστοιχεί στα 123 εκατ. € (Γράφημα 4.9). Ακολουθούν οι μελέτες, που έχουν δεσμεύσει πάνω από 38 εκατ. €, ενώ ενδιαφέρον έχει ο απόλυτος αριθμός τους που φθάνει τις 815 μελέτες (Γράφημα 4.10). Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εγκεκριμένες μελέτες αυτής της περιόδου αντιστοιχούν στον 30% όλων των έργων αστικής ανάπτυξης από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου και αφορούν κυρίως Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ), Σχέδια Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) και Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΦΗΟ). Ακολουθούν τα έργα απαλλοτριώσεων, που έχουν δεσμεύσει κοντά στα 28 εκατ. €, που αντιστοιχεί στο 13% του συνολικού προϋπολογισμού, και τέλος τα έργα διαχείρισης απορριμμάτων, με δέσμευση χρημάτων που αγγίζει τα 14 εκατ. € και ποσοστό 7% του συνολικού προϋπολογισμού.

Γράφημα 4.9 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023

(Ιδία Επεξεργασία)

Γράφημα 4.10 Αριθμός εγκεκριμένων έργων κατά την Περίοδο 4: 2019-2023

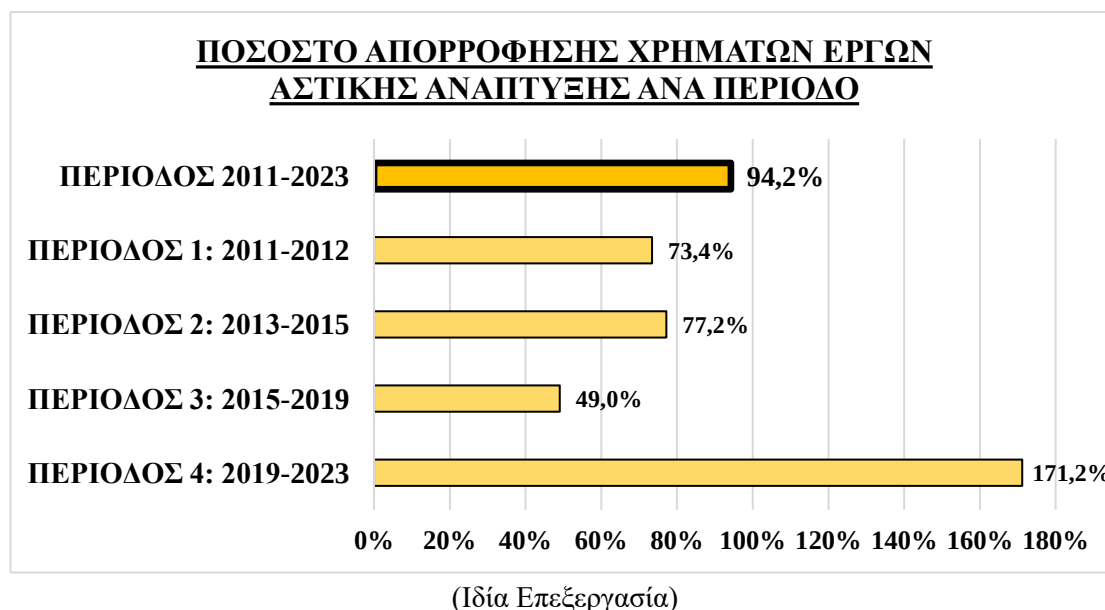

4.3. Απορρόφηση βάσει δεσμευμένων χρημάτων

Η απορρόφηση με βάση τις δεσμεύσεις είναι ένας δείκτης ο οποίος δείχνει τη σχέση μεταξύ των συνολικά προϋπολογισμένων χρημάτων ανά χρηματοδοτικό πρόγραμμα, και των δεσμεύσεων αυτών λόγω των εγκεκριμένων έργων. Είναι ο δείκτης που χρησιμοποιεί και το ίδιο το Πράσινο Ταμείο για την αυτοαξιολόγηση του και ουσιαστικά μέσω αυτού διαφαίνεται η ικανότητα της κάθε διοίκησης να συντάσσει χρηματοδοτικά προγράμματα τα οποία έχουν ανάγκη οι ΟΤΑ, αλλά και η ετοιμότητα των ΟΤΑ για κατάθεση ώριμων σχεδίων και μελετών προς υλοποίηση του προγράμματος τους.

Ακολουθεί το διάγραμμα απορρόφησης με βάση τις δεσμεύσεις των έργων αστικής ανάπτυξης.

Γράφημα 4.11 Ποσοστό απορρόφησης χρημάτων έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά περίοδο

Όπως προκύπτει, η συνολική απορρόφηση των έργων αστικής ανάπτυξης για όλα τα χρόνια λειτουργίας του Ταμείου ξεπερνάει το 94%. Μέσω και αυτού του δείκτη αποδεικνύεται η συμβολή των έργων αστικής ανάπτυξης στον προγραμματισμό των ΟΤΑ αλλά και η ανάγκη και η ζήτηση από τους ίδιους τους ΟΤΑ για αυτά τα έργα.

Ως προς τις περιόδους διοίκησης, είναι εντυπωσιακή η απορρόφηση κατά την Τέταρτη Περίοδο, η οποία ξεπερνάει το 170%. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι κατά στη συγκεκριμένη περίοδο εγκρίθηκαν έργα που χρηματοδοτήθηκαν με προϋπολογισμό προηγούμενων ετών, οι οποίοι είχαν παραμείνει αναξιοποίητοι. Ακολουθεί η δεύτερη περίοδος διοίκησης, με ποσοστό 77% και στη συνέχεια η πρώτη περίοδος διοίκησης με 73%. Τελευταία σε απορρόφηση εμφανίζεται η Τρίτη περίοδος διοίκησης, με ποσοστό κάτω του 50%.

4.4. Χαρτογραφική ανάλυση

Για την καλύτερη ερμηνεία των δεδομένων, συντάχθηκαν θεματικοί χάρτες σε περιβάλλον GIS, και συγκεκριμένα με τη βοήθεια του ελεύθερου λογισμικού Quantum GIS (QGIS). Για τη σύνταξη των χαρτών, χρησιμοποιήθηκαν τα εξής δεδομένα:

- Χαρτογραφικό υπόβαθρο με τα όρια των Περιφερειών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ)
- Χαρτογραφικό υπόβαθρο με τα όρια των Καλλικρατικών Δήμων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ)
- Χαρτογραφικό υπόβαθρο με τα όρια των κρατών της EUROSTAT (GEOPORTAL OF THE EUROPEAN COMMISSION)
- Δεδομένα του Πράσινου Ταμείου που αφορούν στα εγκεκριμένα έργα Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023 (Ιδία Επεξεργασία)

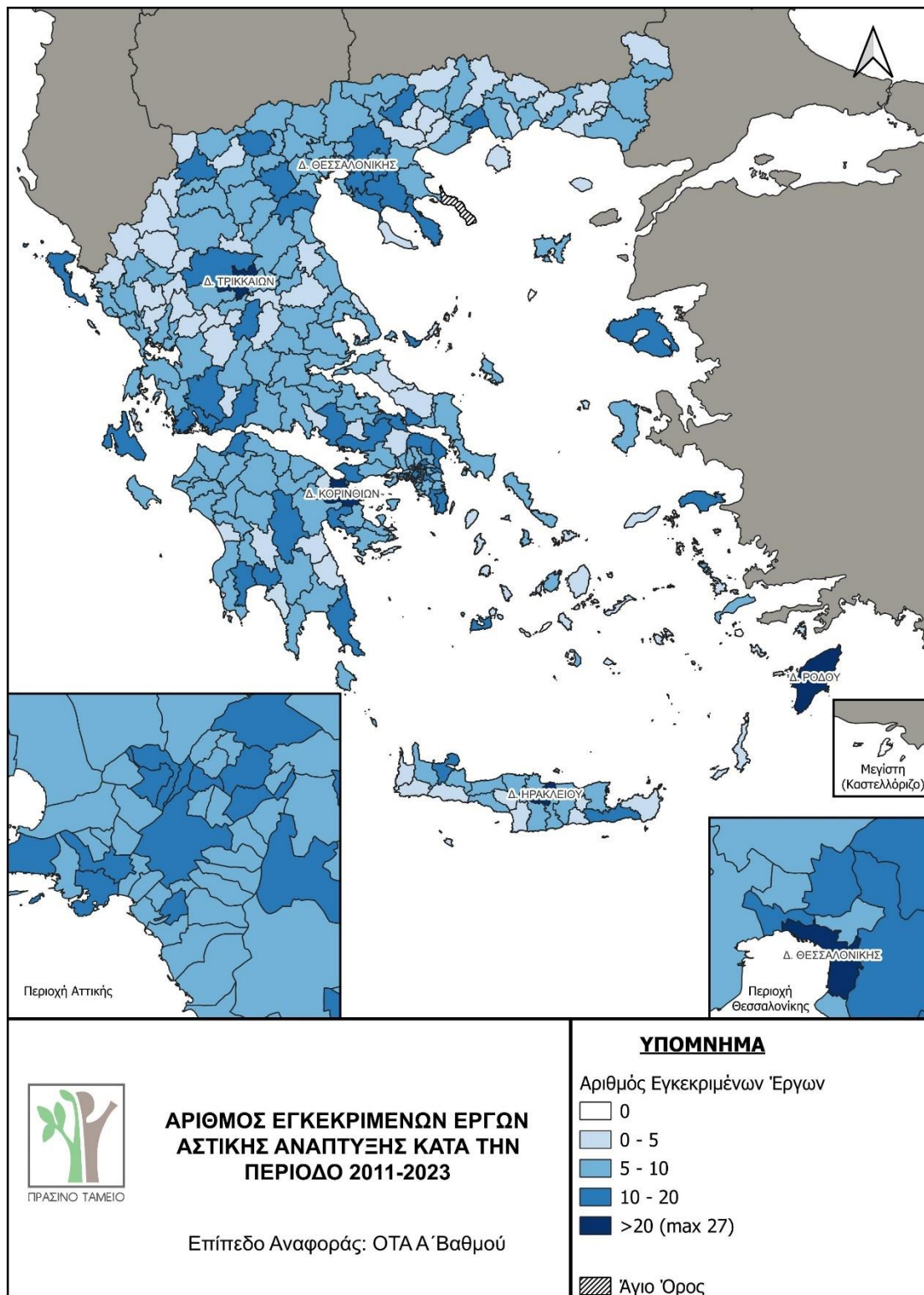
Στο πρώτο πακέτο χαρτών, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν στα εγκεκριμένα έργα Αστικής Ανάπτυξης, από το 2011 έως σήμερα (2023), τόσο σε επίπεδο Δήμων, όσο και Περιφερειών. Συγκεκριμένα:

- Στα Σχήματα 4.1 και 4.2 που ακολουθούν, παρουσιάζεται ο αριθμός των εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023, για τους

Δήμους και τις Περιφέρειες αντίστοιχα. Σε ότι αφορά στους Δήμους, ο μεγαλύτερος αριθμός έργων έχει εγκριθεί για τον Δήμο Τρικκαίων (27 έργα), ενώ ακολουθούν οι Δήμοι Ρόδου, Κορινθίων, Ηρακλείου και Θεσσαλονίκης, για τον κάθε έναν από τους οποίους έχουν εγκριθεί πάνω από 20 έργα. Για τους Δήμους Αγίου Ευστρατίου, Μεγίστης, Νισύρου, Σικίνου και Φούρνων Κορσεών, δεν έχει εγκριθεί κανένα έργο Αστικής Ανάπτυξης του Πράσινου Ταμείου κατά την περίοδο 201-2023. Σε ότι αφορά στις περιφέρειες, προκύπτει ότι ο μεγαλύτερος αριθμός έργων είναι 645 και έχουν εγκριθεί για την Περιφέρεια της Αττικής, ενώ ακολουθούν οι περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου, Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας, για την κάθε μία από τις οποίες έχουν εγκριθεί από 200 έως 400 έργα.

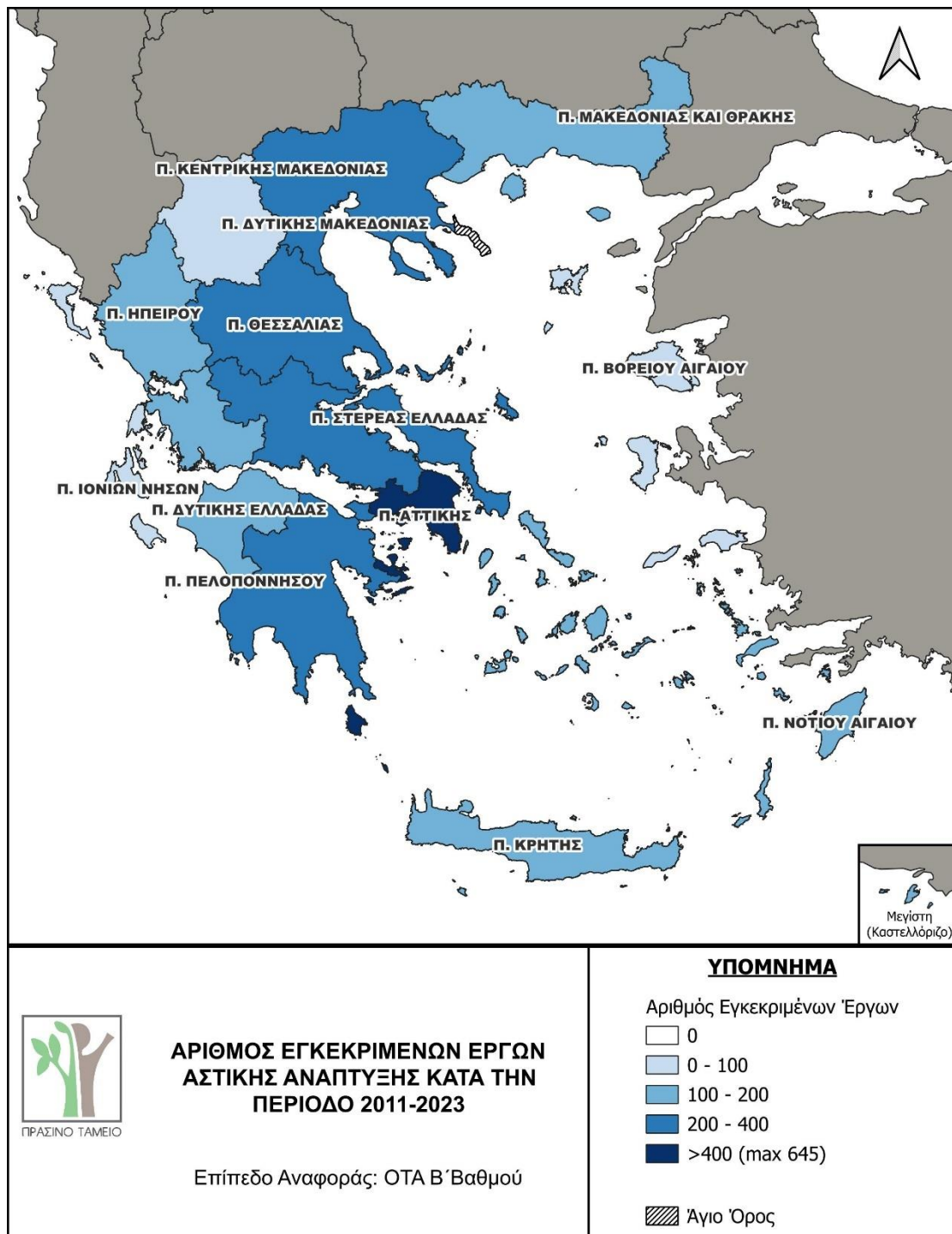
- Στα Σχήματα 4.3 και 4.4 που ακολουθούν, παρουσιάζονται τα εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης του Πράσινου Ταμείου κατά την περίοδο 2011-2023, για τους Δήμους και τις Περιφέρειες αντίστοιχα. Σε ότι αφορά στους Δήμους, τα περισσότερα χρήματα έχουν εγκριθεί για έργα στον Δήμο Αθηναίων, και είναι της τάξης των 28 εκατ. €, ενώ, αντίστοιχα, ποσά πάνω από 10 εκατ. € έχουν εγκριθεί σε όλη αυτήν την περίοδο για κάθε έναν από τους Δήμους Λαρισαίων και Θεσσαλονίκης. Σε ότι αφορά στις περιφέρειες, προκύπτει ότι τα περισσότερα χρήματα αφορούν έργα στην Περιφέρεια της Αττικής και είναι της τάξης των 150 εκατ. €. Ποσά από 30 εκατ. € έως 70 εκατ. € έχουν εγκριθεί για έργα των περιφερειών Κεντρικής Μακεδονίας με (περίπου 63 εκατ. €), Θεσσαλίας (περίπου 35 εκατ. €) και Πελοποννήσου (περίπου 31 εκατ. €).

Σχήμα 4.1 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

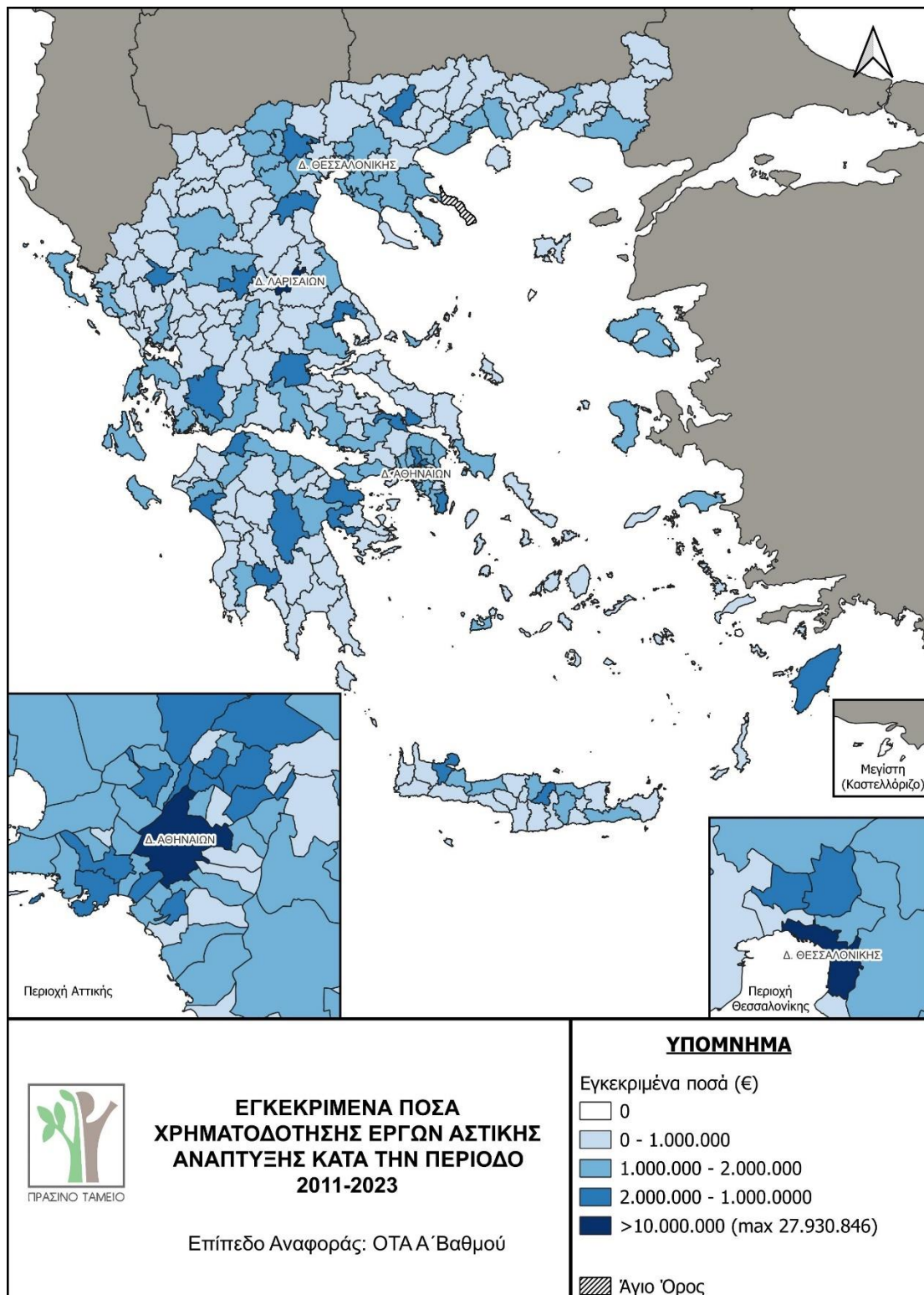
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.2 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

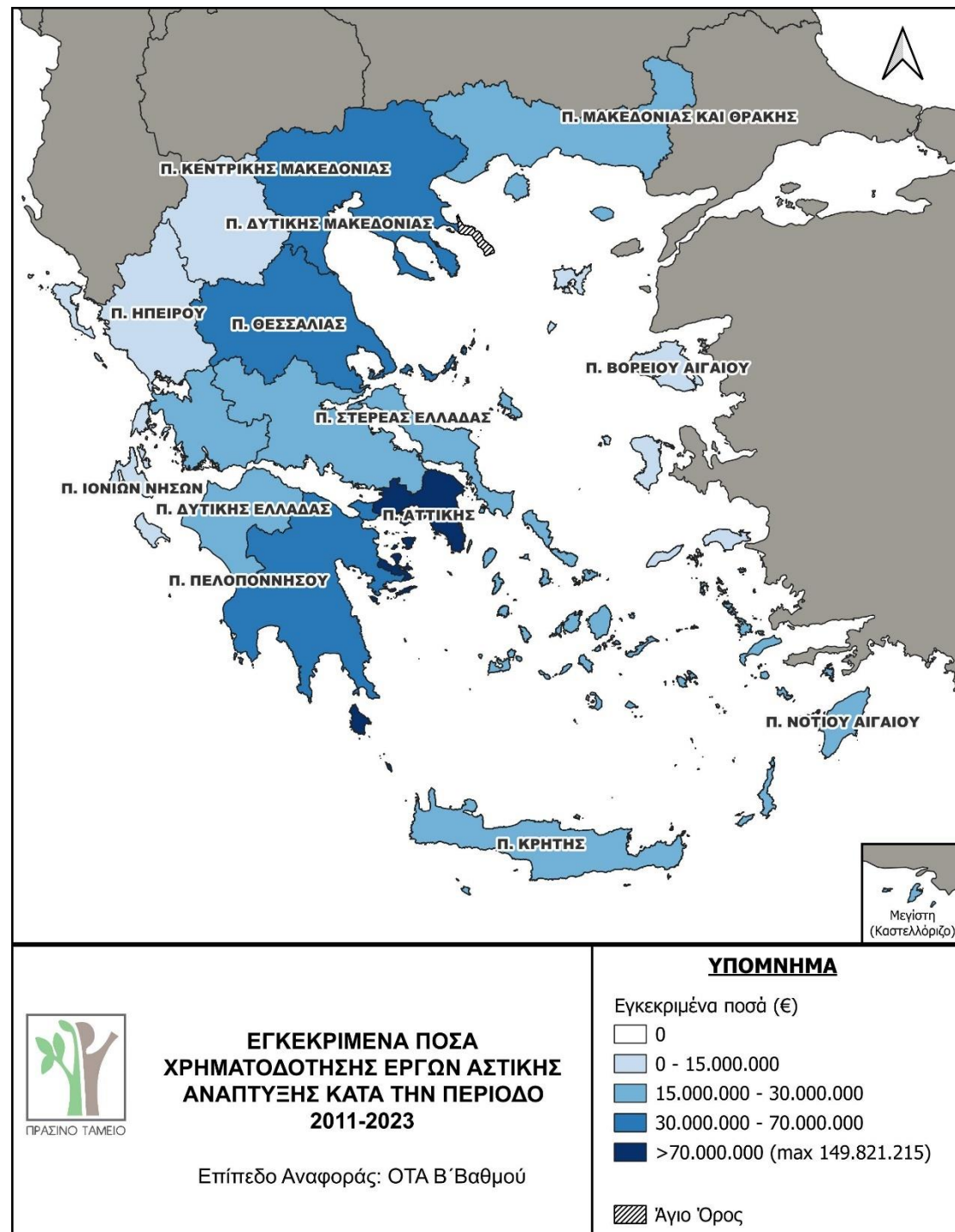
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.3 Εγκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.4 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

(Ιδία Επεξεργασία)

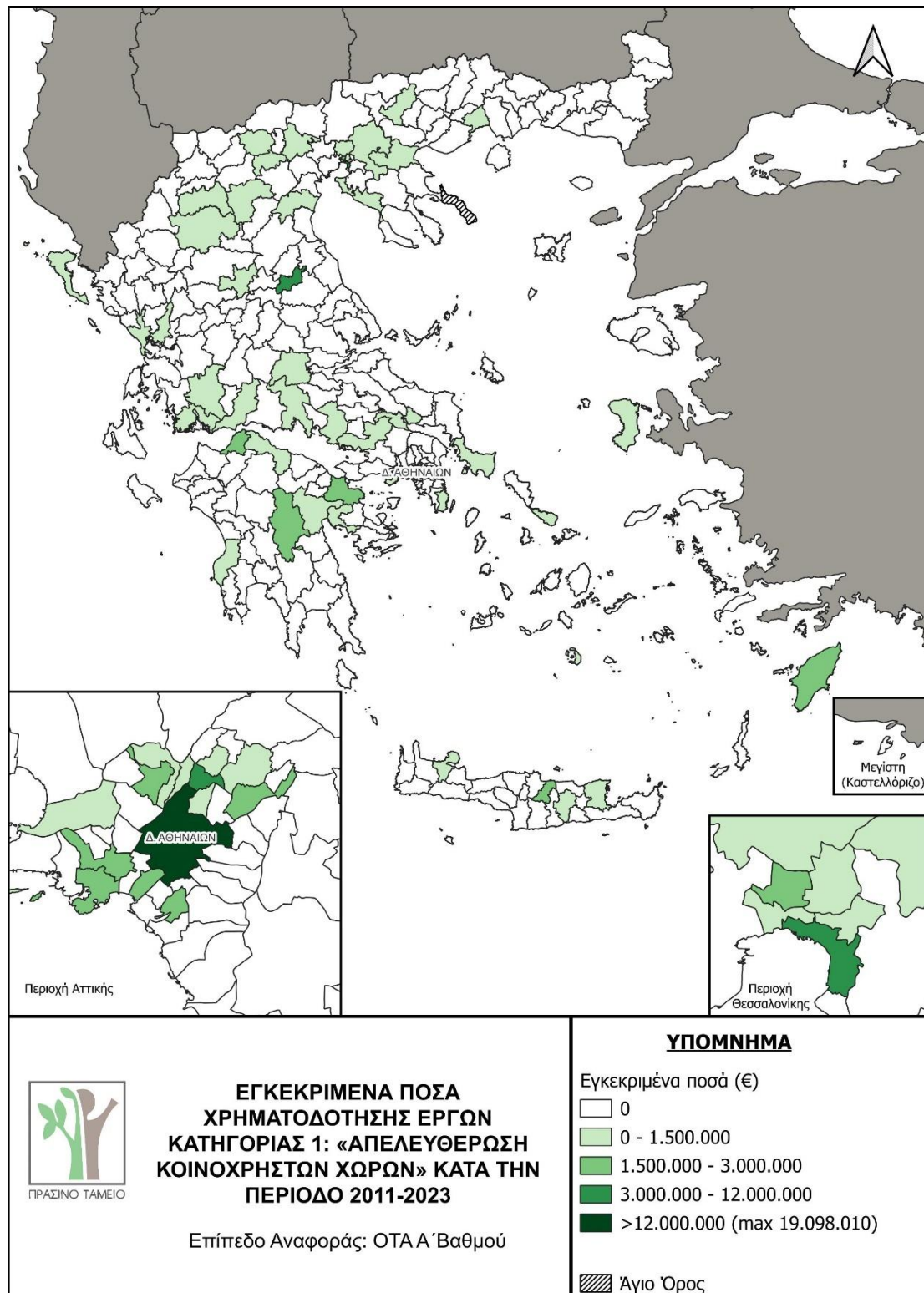
Στη συνέχεια, τα εγκεκριμένα έργα Αστικής Ανάπτυξης από το 2011 έως σήμερα (2023), ομαδοποιήθηκαν, και στους επόμενους χάρτες παρουσιάζονται για το σύνολο της περιόδου μελέτης, τα στοιχεία ανά κατηγορία έργων, τόσο σε επίπεδο Δήμων, όσο και Περιφερειών. Υπενθυμίζεται ότι οι κατηγορίες είναι 1) Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων 2) Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων 3) Διαχείριση Απορριμμάτων 4) Μελέτες. Συγκεκριμένα:

- Στα Σχήματα 4.5 και 4.6 που ακολουθούν, παρουσιάζονται τα εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης για έργα της Κατηγορίας 1: Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων, για την περίοδο 2011-2023. Σε επίπεδο Δήμων, προκύπτει ότι τα περισσότερα χρήματα έχουν εγκριθεί για έργα στον Δήμο Αθηναίων και είναι της τάξης των 19 εκατ. €. Όπως προκύπτει από την ανάλυση, για την πλειοψηφία των Δήμων δεν έχει εγκριθεί κάποιο έργο της συγκεκριμένης κατηγορίας, γεγονός που επιβεβαιώνει τη δυσκολία σύνταξης ολοκληρωμένων μελετών και πράξεων αναλογισμού για την ολοκλήρωση μιας απαλλοτριώσης. Από τον αντίστοιχο χάρτη για της περιφέρειες, προκύπτει ότι τα περισσότερα χρήματα που έχουν εγκριθεί για έργα απαλλοτριώσεων αφορούν στην Αττική και είναι της τάξης των 46 εκατ. €, ενώ για κάθε μία από τις υπόλοιπες περιφέρειες έχουν εγκριθεί ποσά κάτω των 30 εκατ. €. Σημειώνεται ότι, με βάση τα παραπάνω, από τα χρήματα που έχουν εγκριθεί για την Περιφέρεια Αττικής, περίπου το 40% αναλογεί σε έργα του Δήμου Αθηναίων.
- Στα Σχήματα 4.7 και 4.8 που ακολουθούν, παρουσιάζονται τα εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης για έργα της Κατηγορίας 2: Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων, για την περίοδο 2011-2023. Σε επίπεδο δήμων, προκύπτει ότι το υψηλότερο συνολικό εγκεκριμένο ποσό χρηματοδότησης είναι της τάξης των 8 εκατ. € και αφορά στον Δήμο Αθηναίων, ενώ ακολουθεί ο Δήμος Θεσσαλονίκης περίπου 5,5 εκατ. € και ο Δήμος Ιλίου με περίπου 3,8 εκατ. €. Για όλους τους υπόλοιπους δήμους που έχουν λάβει κάποιο ποσό σε αυτήν την κατηγορία, το ποσό αυτό είναι κάτω από τα 3,5 εκατ. €. Από τον αντίστοιχο χάρτη των περιφερειών, προκύπτει ότι τα περισσότερα χρήματα που έχουν εγκριθεί για έργα της συγκεκριμένης κατηγορίας αφορούν και πάλι την Αττική και είναι της τάξης των 74 εκατ. €. Οι περιφέρειες που ακολουθούν, αλλά με εγκεκριμένα ποσά μικρότερα από τα μισά (ποσά από 15 εκατ. € έως 30 εκατ. €), είναι οι περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Κρήτης και Πελοποννήσου.
- Στα Σχήματα 4.9 και 4.10 που ακολουθούν, παρουσιάζονται τα εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης για έργα της Κατηγορίας 3: Διαχείριση Απορριμμάτων, για την περίοδο 2011-2023. Σε επίπεδο δήμων, προκύπτει ότι τα εγκεκριμένα ποσά σε αυτήν την κατηγορία είναι αρκετά χαμηλότερα σε σχέση με τις υπόλοιπες, με το υψηλότερο να είναι της τάξης του 1,3 εκατ. € στον Δήμο Λευκάδας. Ακολουθεί ο Δήμος Σιθωνίας με περίπου 1 εκατ. €, ενώ οι υπόλοιποι δήμοι που εντάχθηκαν στην εν λόγω κατηγορία παρουσιάζουν εγκεκριμένα έργα συνολικού ποσού κάτω του 1 εκατ. €. Από τον αντίστοιχο χάρτη των περιφερειών, τα περισσότερα χρήματα που έχουν εγκριθεί για έργα της συγκεκριμένης κατηγορίας αφορούν και πάλι την Αττική και είναι της τάξης των 10 εκατ. €. Ακολουθεί η περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με περίπου 6 εκατ. € και στη συνέχεια οι περιφέρειες Πελοποννήσου και Θεσσαλίας με περίπου 4 εκατ. € η κάθε μία. Οι υπόλοιπες περιφέρειες ακολουθούν με εγκεκριμένα ποσά κάτω των 3,5 εκατ. €.
- Τέλος, στα Σχήματα 4.11 και 4.12 που ακολουθούν, παρουσιάζονται τα εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης για έργα της Κατηγορίας 4: Μελέτες, για

την περίοδο 2011-2023. Σε επίπεδο δήμων, προκύπτει ότι και σε αυτήν την κατηγορία τα εγκεκριμένα ποσά είναι σχετικά χαμηλότερα, με το υψηλότερο να είναι της τάξης του 1,3 εκατ. € στον Δήμο Σαρωνικού, ενώ οι υπόλοιποι δήμοι που εντάχθηκαν στην εν λόγω κατηγορία παρουσιάζουν εγκεκριμένα ποσά κάτω του 1 εκατ. €. Συνολικά ποσά άνω των 750.000€ έχουν εγκριθεί για έργα της συγκεκριμένης κατηγορίας στους Δήμους Χανίων, Σκύδρας, Χαλκιδέων και Ωρωπού. Το γεγονός αυτό οφείλεται στις μεγάλες πολεοδομικές μελέτες των συγκεκριμένων δήμων για τις υπό ένταξη περιοχές. Σε επίπεδο περιφερειών, και πάλι τα περισσότερα χρήματα που έχουν εγκριθεί είναι για μελέτες στην περιφέρεια της Αττικής, και είναι συνολικού ποσού της τάξης των 20 εκατ. €, ενώ ακολουθεί με μεγάλη διαφορά η περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με περίπου 11 εκατ. €.

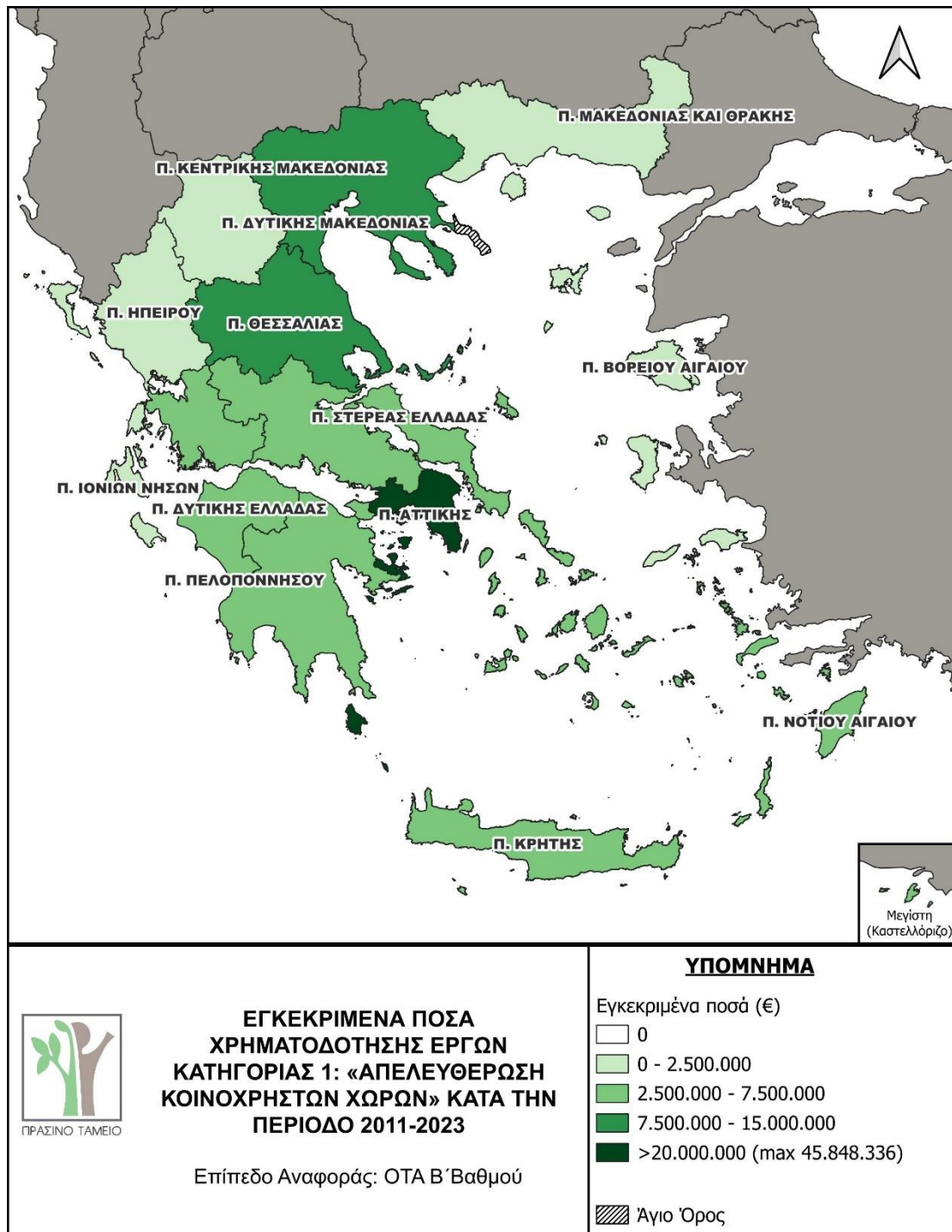
Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η Περιφέρεια Αττικής είναι πρώτη σε χρηματοδοτήσεις σε κάθε κατηγορία. Σημειώνεται ότι για την περίοδο 2011-2023 δεν υπάρχει περιφέρεια για την οποία το Πράσινο Ταμείο δεν έχει εγκρίνει, για έναν τουλάχιστον Δήμο της, έργα, και για τις τέσσερις κατηγορίες έργων Αστικής Ανάπτυξης, όπως αυτές αναφέρθηκαν παραπάνω.

Σχήμα 4.5 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 1: «Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

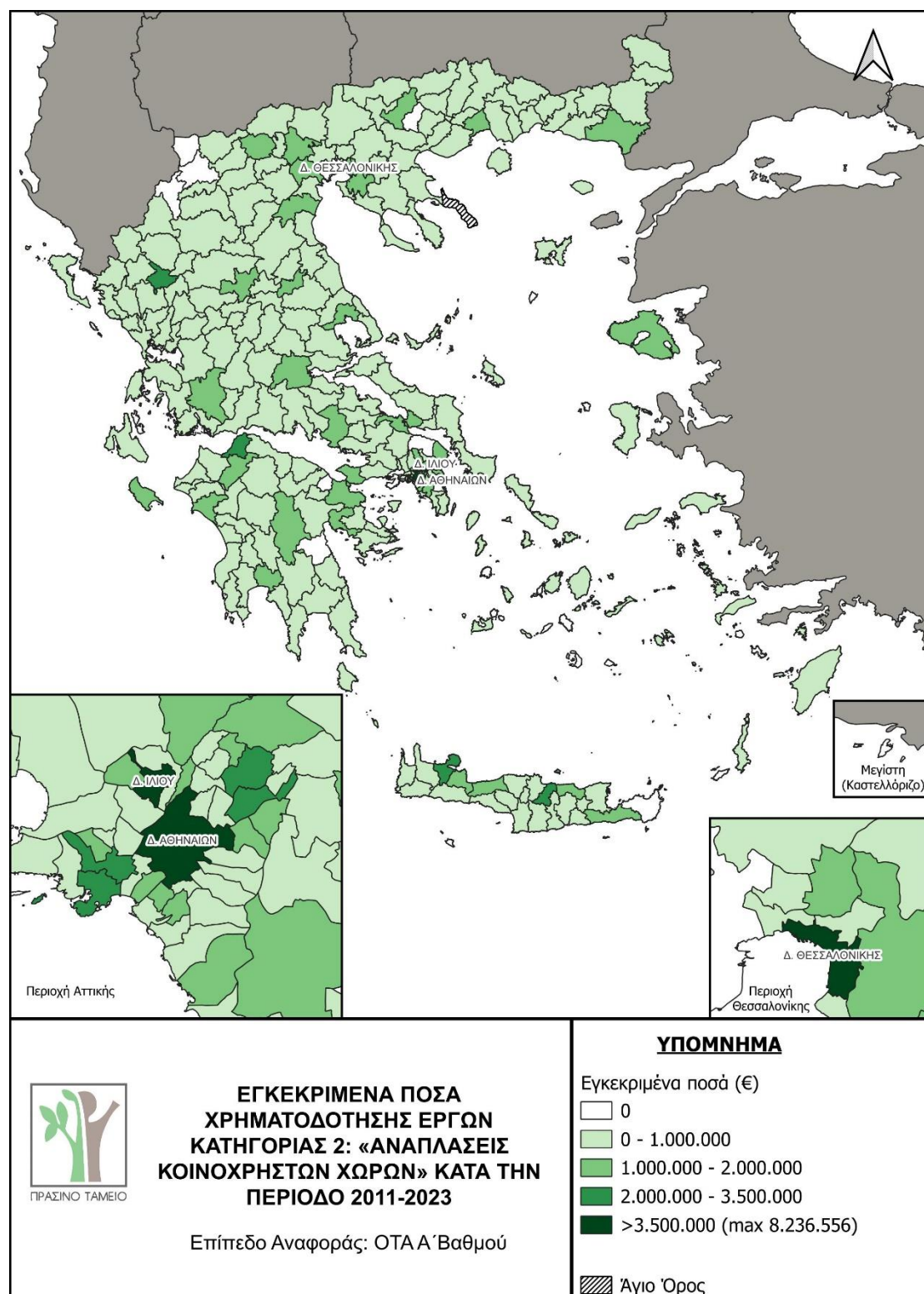
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.6 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 1: «Απελευθέρωση Κοινόχρηστων Χώρων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

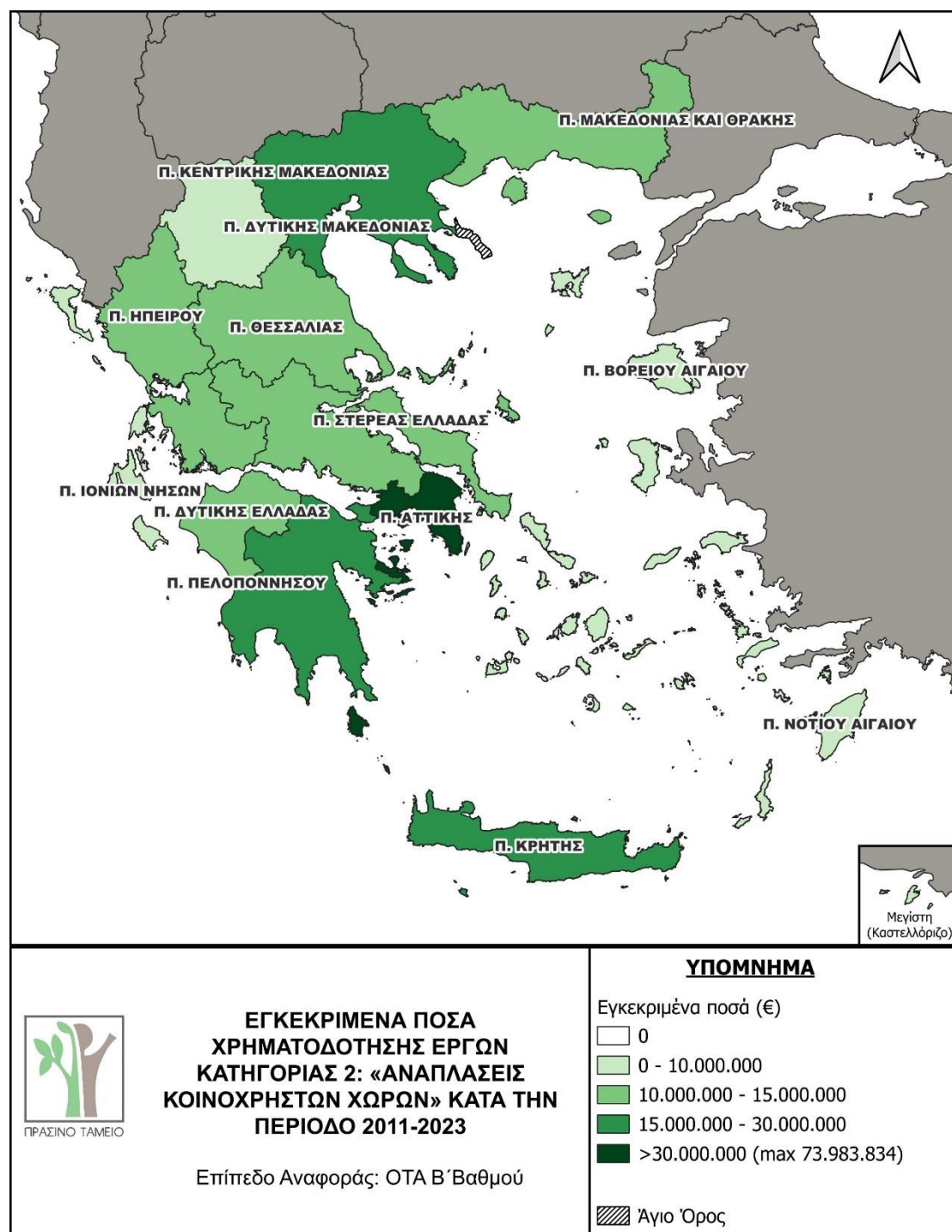
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.7 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 2: «Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

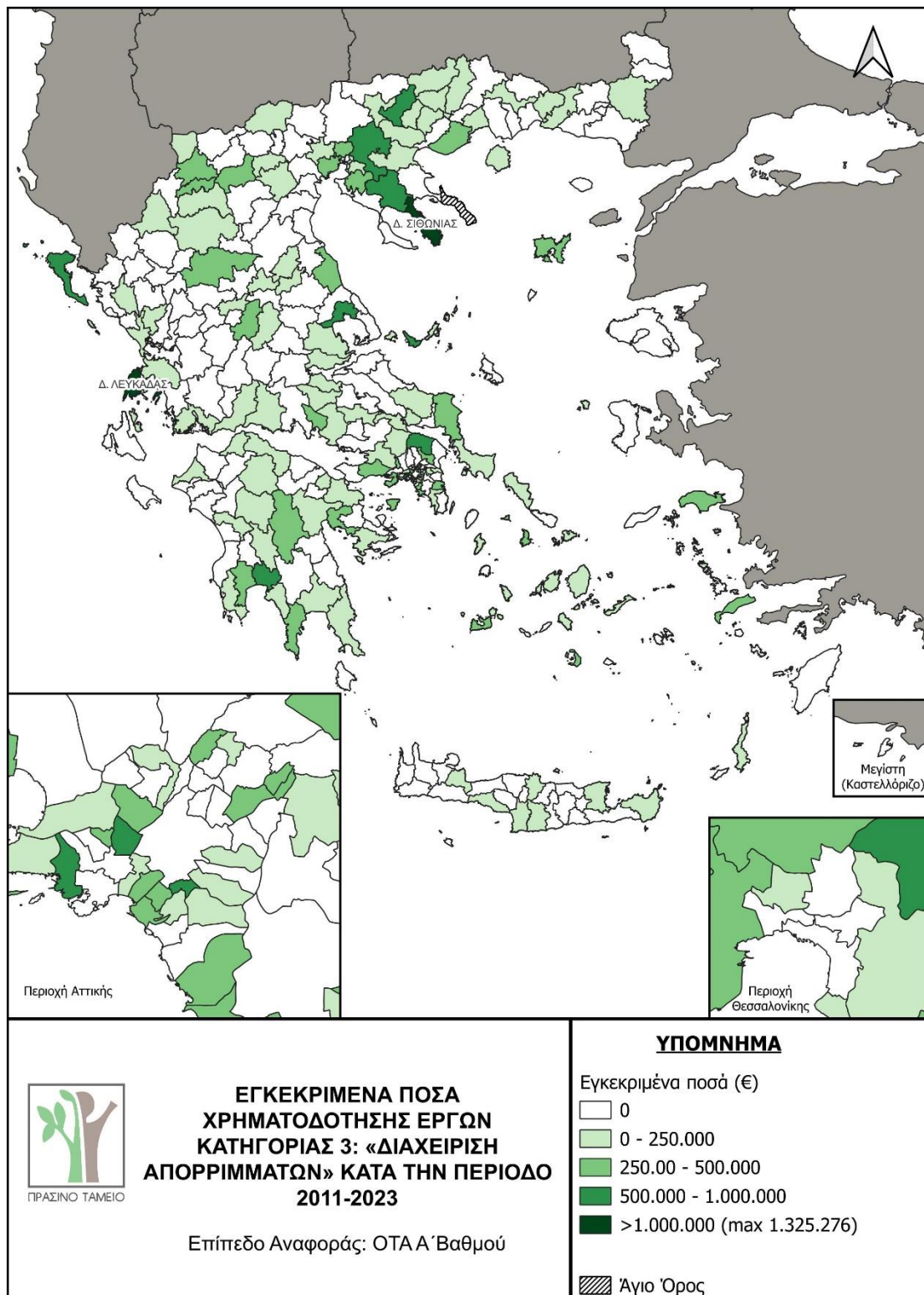
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.8 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 2: «Αναπλάσεις Κοινόχρηστων Χώρων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

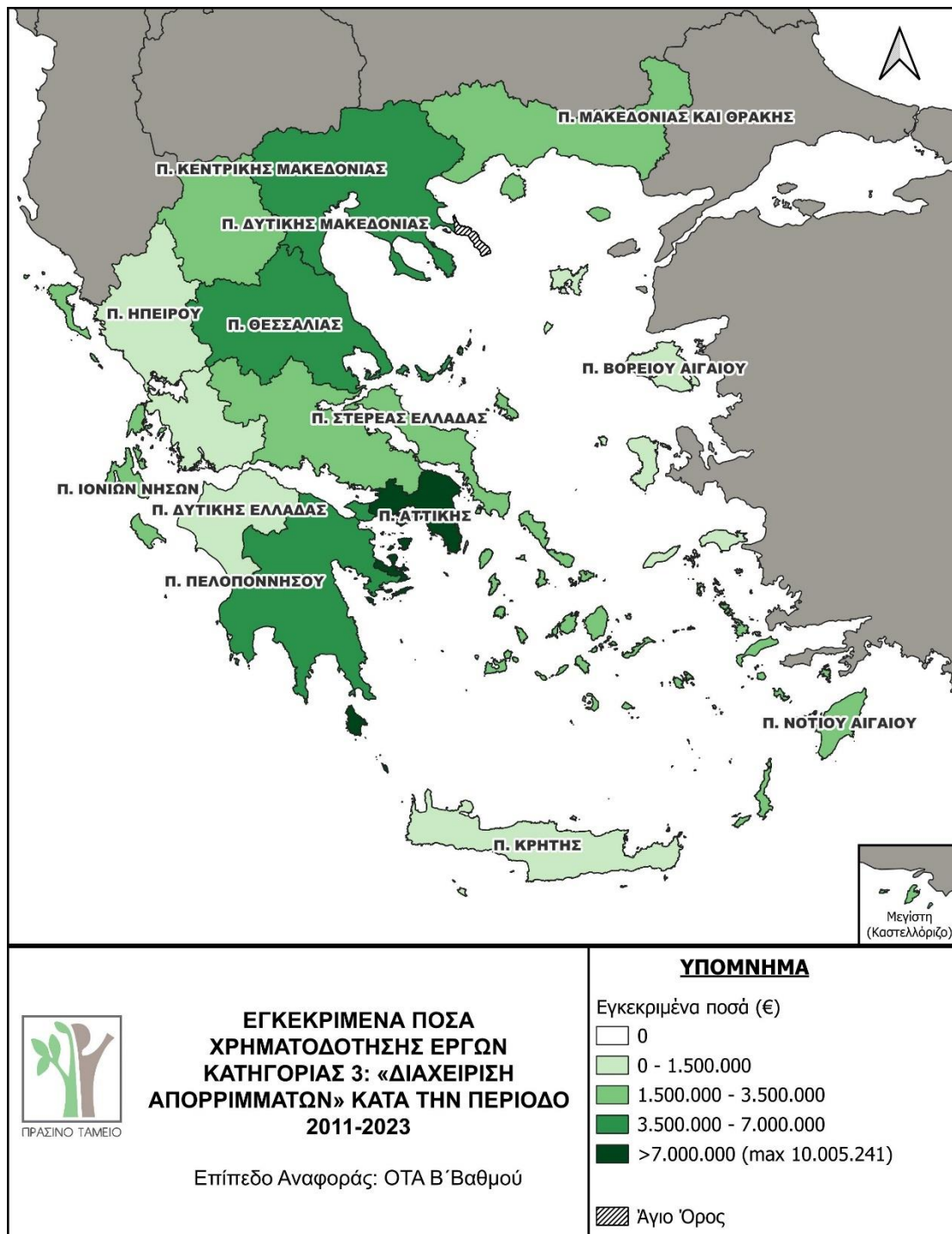
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.9 Εγκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 3: «Διαχείριση Απορριμμάτων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

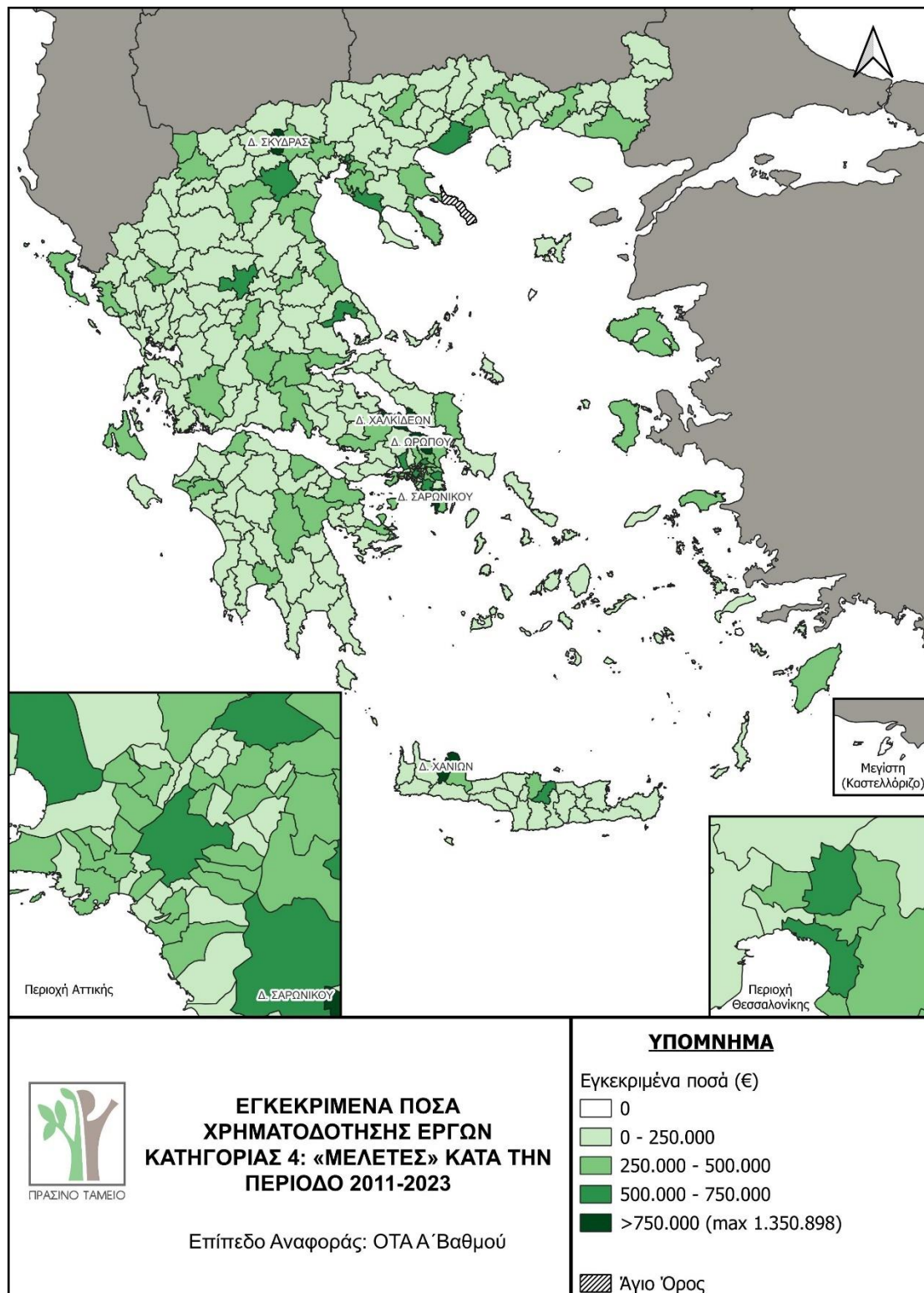
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.10 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 3: «Διαχείριση Απορριμμάτων» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

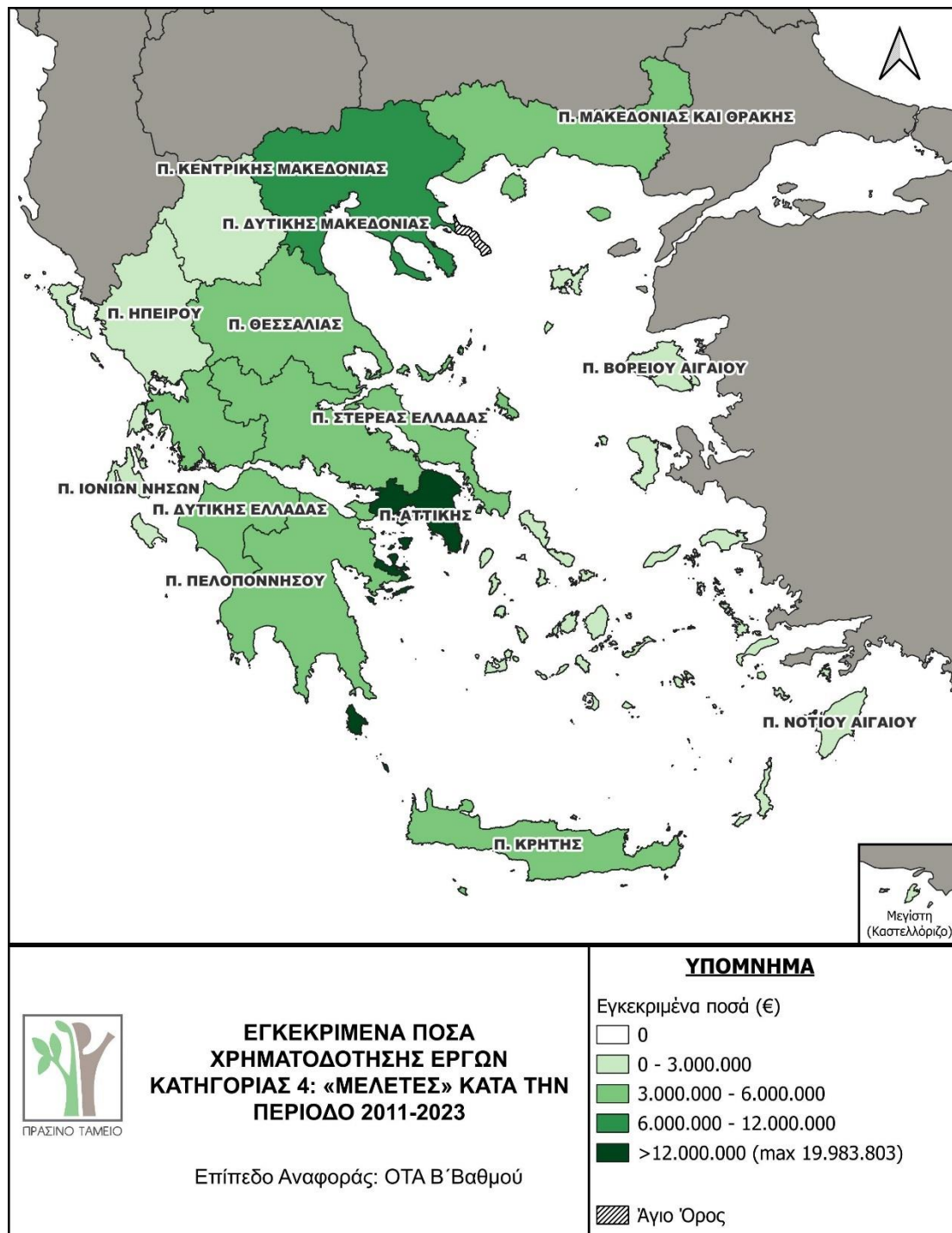
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.11 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 4: «Μελέτες» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.12 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Κατηγορίας 4: «Μελέτες» κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

(Ιδία Επεξεργασία)

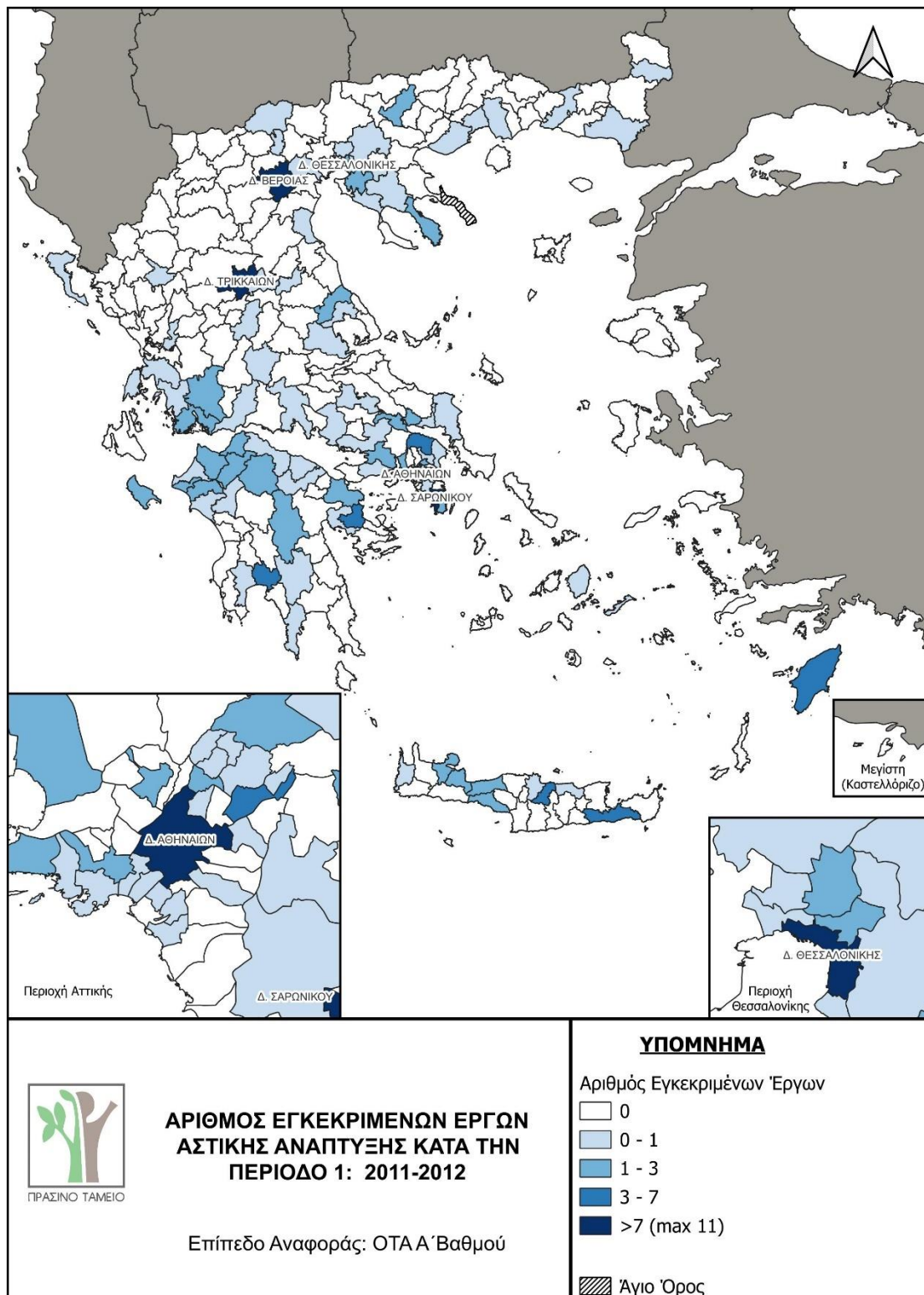
Στους επόμενους χάρτες παρουσιάζονται τα δεδομένα που αφορούν στα εγκεκριμένα έργα Αστικής Ανάπτυξης ανά περίοδο διοίκησης του Πράσινου Ταμείου, δηλαδή α) για την Περίοδο 1: 2011-2012 β) για την Περίοδο 2: 2013-2015 γ) για την Περίοδο 3: 2015-2019 και δ) για την Περίοδο 4: 2019-2023. Συγκεκριμένα, ανά περίοδο παρουσιάζονται ο αριθμός και τα συνολικά ποσά των εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης, τόσο για τους Δήμους, όσο και για τις Περιφέρειες. Από την εν λόγω απεικόνιση, προκύπτουν τα εξής:

- Κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 (Σχήματα 4.13-4.16), ο μέγιστος αριθμός εγκεκριμένων έργων για τους δήμους είναι 11 και εντοπίζεται στον Δήμο Σαρωνικού, από 10 έργα εγκρίθηκαν για τους Δήμους Αθηναίων, Θεσσαλονίκης και Βέροιας, ενώ ακολουθεί ο Δήμος Τρικκαίων με 8 έργα. Παρ' όλα αυτά, το υψηλότερο συνολικό εγκεκριμένο ποσό χρηματοδότησης παρατηρείται στον Δήμο Αθηναίων (περίπου 11 εκατ. €), ενώ όλοι οι υπόλοιποι δήμοι έχουν εγκεκριμένα ποσά κάτω των 5 εκατ. €. Στην περίπτωση των περιφερειών, ο μέγιστος συνολικός αριθμός εγκεκριμένων έργων εντοπίζεται στην Περιφέρεια Αττικής (70 έργα), ενώ ακολουθεί η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, με 45 έργα. Αντίστοιχα, τα υψηλότερα ποσά εγκεκριμένων έργων εντοπίζονται και πάλι στην Αττική και είναι της τάξης των 29 εκατ. €, ενώ ακολουθεί η Κεντρική Μακεδονία με περίπου 12 εκατ. €. Σημειώνεται ότι την περίοδο αυτή (2011-2012) για τις περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Βορείου Αιγαίου δεν εγκρίθηκε κανένα έργο Αστικής Ανάπτυξης.
- Κατά την Περίοδο 2: 2013-2015 (Σχήματα 4.17-4.20), ο μέγιστος αριθμός εγκεκριμένων έργων είναι 14 και εντοπίζεται στον Δήμο Ρόδου, ακολουθεί ο Δήμος Κορινθίων με 12 έργα και έπειτα ο Δήμος Τρικκαίων με 11. Παρ' όλα αυτά, το υψηλότερο συνολικό εγκεκριμένο ποσό χρηματοδότησης παρατηρείται στον Δήμο Αθηναίων (περίπου 11 εκατ. €), ακολουθεί ο Δήμος Λαρισαίων με περίπου 7 εκατ. €, ενώ όλοι οι υπόλοιποι Δήμοι έχουν εγκεκριμένα ποσά κάτω των 3 εκατ. € αυτήν την περίοδο. Για τις περιφέρειες, ο μέγιστος αριθμός εγκεκριμένων έργων εντοπίζεται στην Περιφέρεια Αττικής (144 έργα) με συνολικό ποσό χρηματοδότησης τάξης των 30 εκατ. €. Ακολουθεί, τόσο σε πλήθος έργων όσο και σε ποσό χρηματοδότησης, η Κεντρική Μακεδονία με 103 έργα και περίπου 14,5 εκατ. €, ενώ έπονται οι Περιφέρειες Θεσσαλίας (με 49 έργα και περίπου 11 εκατ. €) και Πελοποννήσου (με 66 έργα και περίπου 8,5 εκατ. €). Σημειώνεται ότι την περίοδο αυτή (2013-2015) εγκρίθηκε για όλες τις περιφέρειες από τουλάχιστον ένα έργο Αστικής Ανάπτυξης.
- Για την Περίοδο 3: 2015-2019 (Σχήματα 4.21-4.24), ο μέγιστος αριθμός εγκεκριμένων έργων είναι 7 και εντοπίζεται στον Δήμο Θηβαίων, και ακολουθούν οι Δήμοι Μονεμβασιάς και Νέας Προποντίδας, με 5 έργα έκαστος. Παρ' όλα αυτά, το υψηλότερο συνολικό ποσό χρηματοδότησης παρατηρείται στον Δήμο Αθηναίων και είναι της τάξης των 2,5 εκατ. €. Σημειώνεται ότι την περίοδο αυτή οι περισσότεροι δήμοι έχουν εγκεκριμένα συνολικά ποσά κάτω των 350.000€. Σε ότι αφορά στις περιφέρειες, και σε αυτήν την περίοδο ο μέγιστος αριθμός εγκεκριμένων έργων εντοπίζεται στην Περιφέρεια Αττικής (112 έργα), ενώ ακολουθεί η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με περίπου τα μισά σε πλήθος έργα, και συγκεκριμένα 57. Αντίστοιχα, και το υψηλότερο ποσό χρηματοδότησης εγκεκριμένων έργων εντοπίζεται ξανά στην Αττική και είναι της τάξης των 18,5 εκατ. €, ενώ ακολουθεί και πάλι η Κεντρική Μακεδονία με περίπου 9,5 εκατ. €. Την περίοδο αυτή (2015-2019) εγκρίθηκε για όλες τις περιφέρειες από τουλάχιστον ένα έργο Αστικής Ανάπτυξης.

- Τέλος, για την Περίοδο 4: 2019-2023, από τα Σχήματα 4.25-4.28 προκύπτει ότι εμφανίζονται τα υψηλότερα νούμερα εγκεκριμένων έργων, τόσο σε πλήθος, όσο και σε συνολικά ποσά χρηματοδότησης. Σε ότι αφορά στους Δήμους, παρατηρείται ότι οι υψηλότεροι αριθμοί εγκεκριμένων έργων εντοπίζονται σε νησιωτικές περιοχές. Συγκεκριμένα, η μέγιστη τιμή (11) αφορά στον Δήμο Κεφαλονιάς και ακολουθούν, με 9 έργα έκαστος, οι Δήμοι Λέσβου, Σάμου, Κέρκυρας και Ηρακλείου. Παρ' όλα αυτά, το υψηλότερο συνολικό ποσό χρηματοδότησης παρατηρείται στον Δήμο Λαρισαίων και είναι της τάξης των 5 εκατ. €, ενώ ακολουθούν, με ποσά από 3 εκατ. € έως 4 εκατ. € έκαστος, οι Δήμοι Ιλίου, Θεσσαλονίκης, Αθηναίων και Ηρακλείου. Για τις Περιφέρειες, ο μέγιστος αριθμός εγκεκριμένων έργων είναι 319 και εντοπίζεται για μία ακόμη φορά στην Περιφέρεια Αττικής, ενώ ακολουθεί η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με 177 έργα. Αντίστοιχα, το υψηλότερο συνολικό ποσό χρηματοδότησης είναι περίπου 72 εκατ. € και αφορά και πάλι στην Αττική, ενώ ακολουθεί και πάλι η Κεντρική Μακεδονία με περίπου 27 εκατ. €. Την περίοδο αυτή (2019-2023) εγκρίθηκε για όλες τις περιφέρειες από τουλάχιστον ένα έργο Αστικής Ανάπτυξης.

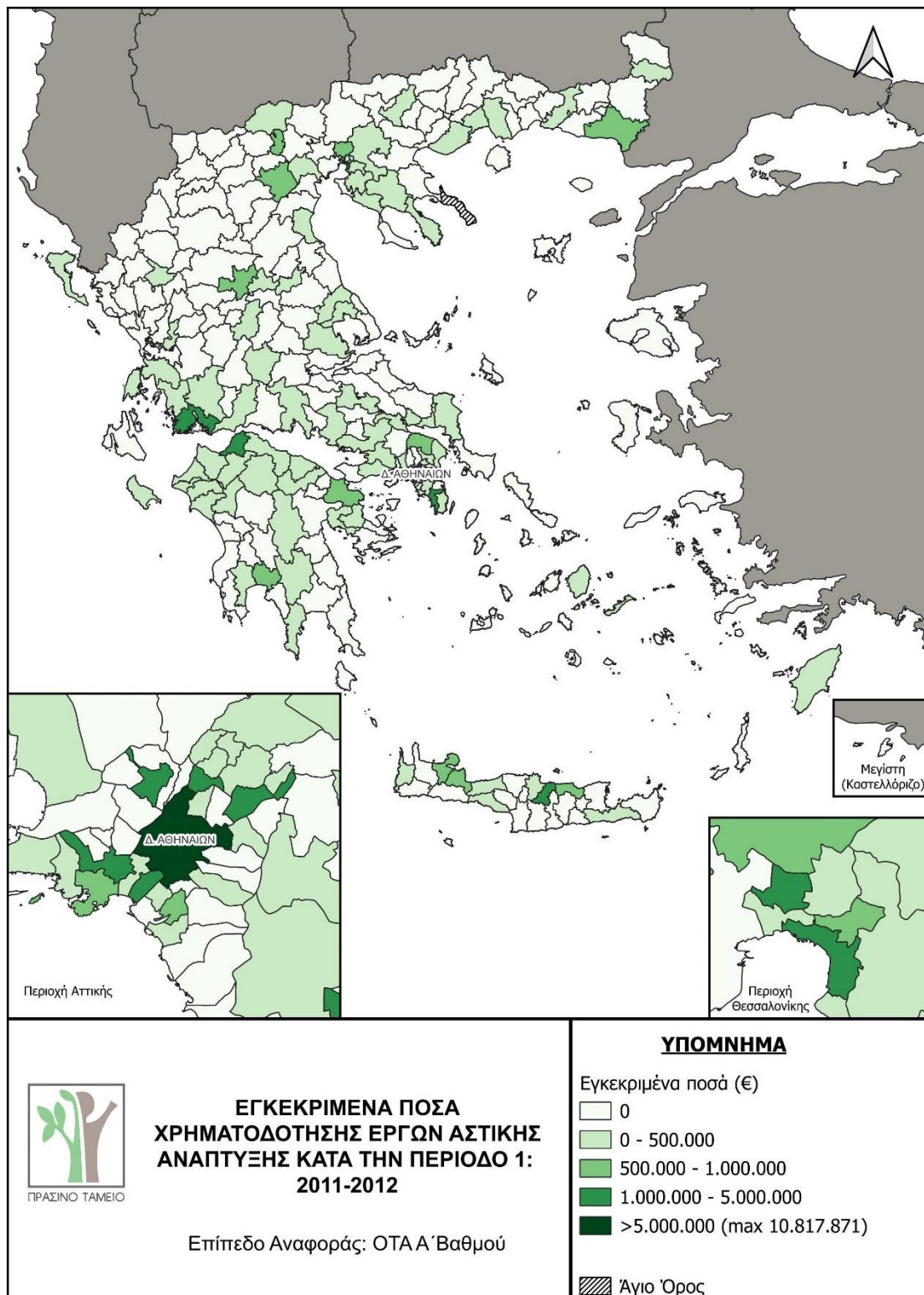
Από την παραπάνω ανάλυση, προκύπτει αρχικά ότι η περιφέρεια Αττικής εμφανίζεται πρώτη σε ποσά χρηματοδότησης σε όλες τις περιόδους διοίκησης, αλλά επίσης το γεγονός ότι οι περιφέρειες με έντονη νησιωτικότητα και ορεινότητα βρίσκονται συνήθως στα χαμηλότερα ποσά χρηματοδότησης.

Σχήμα 4.13 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

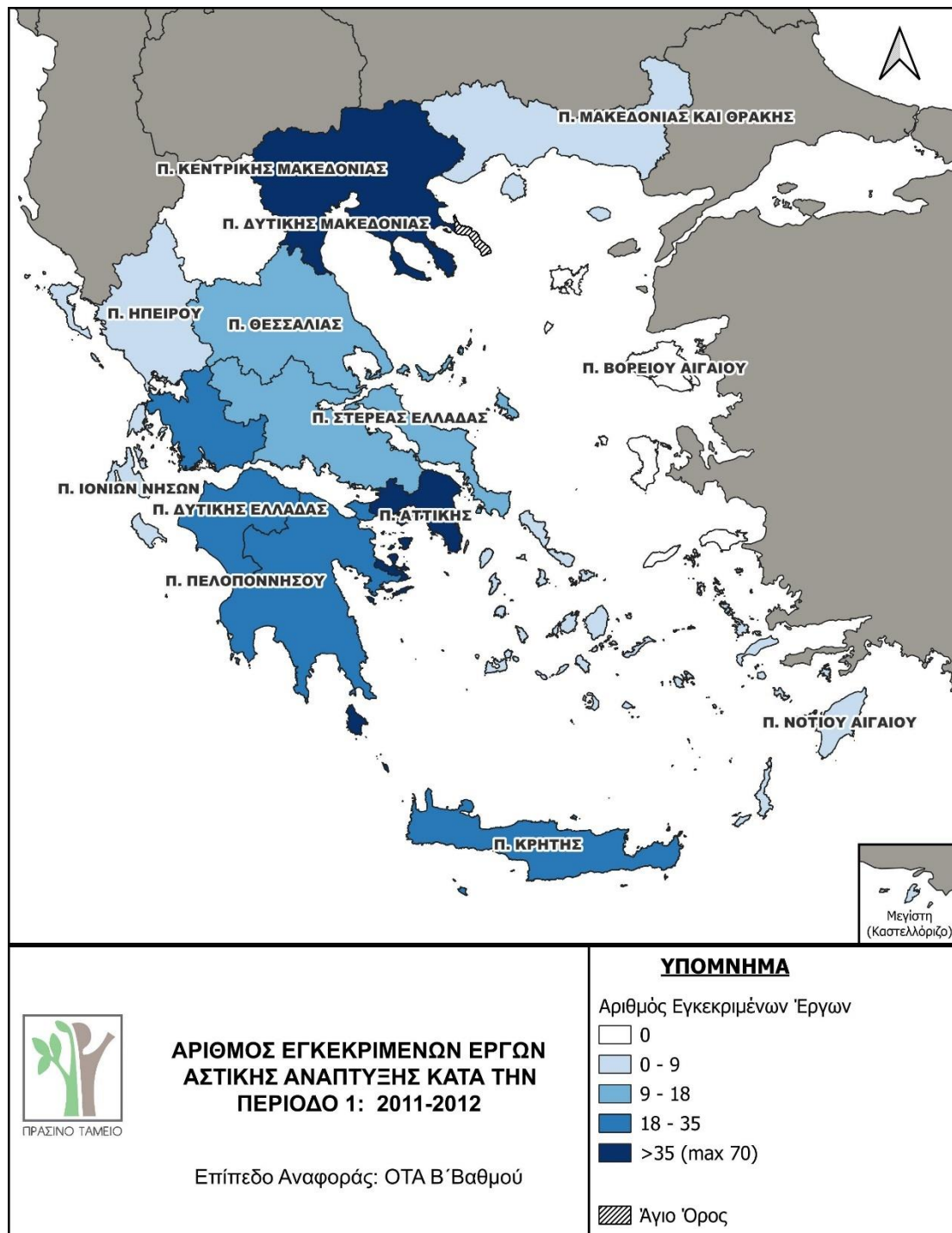
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.14 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

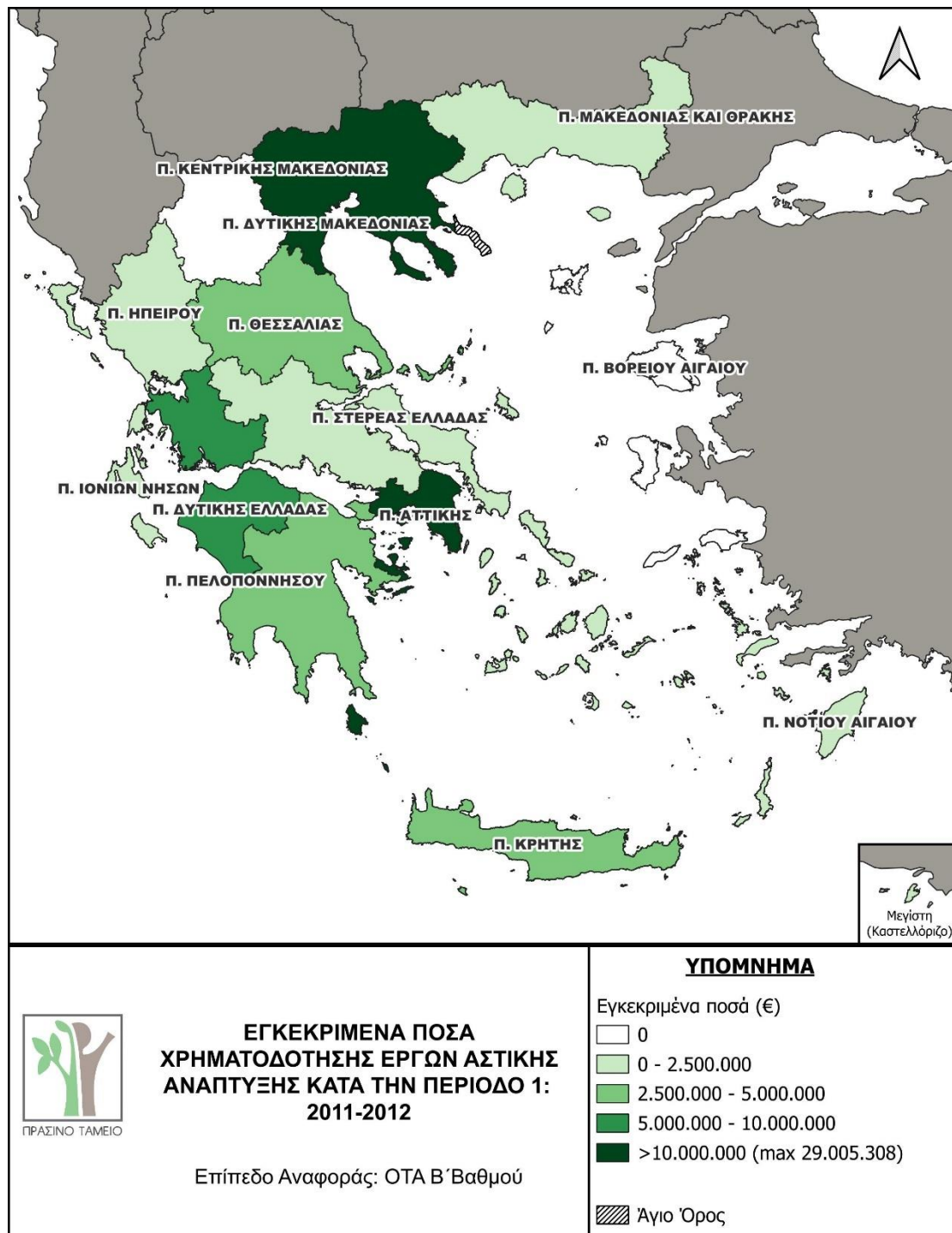
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.15 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

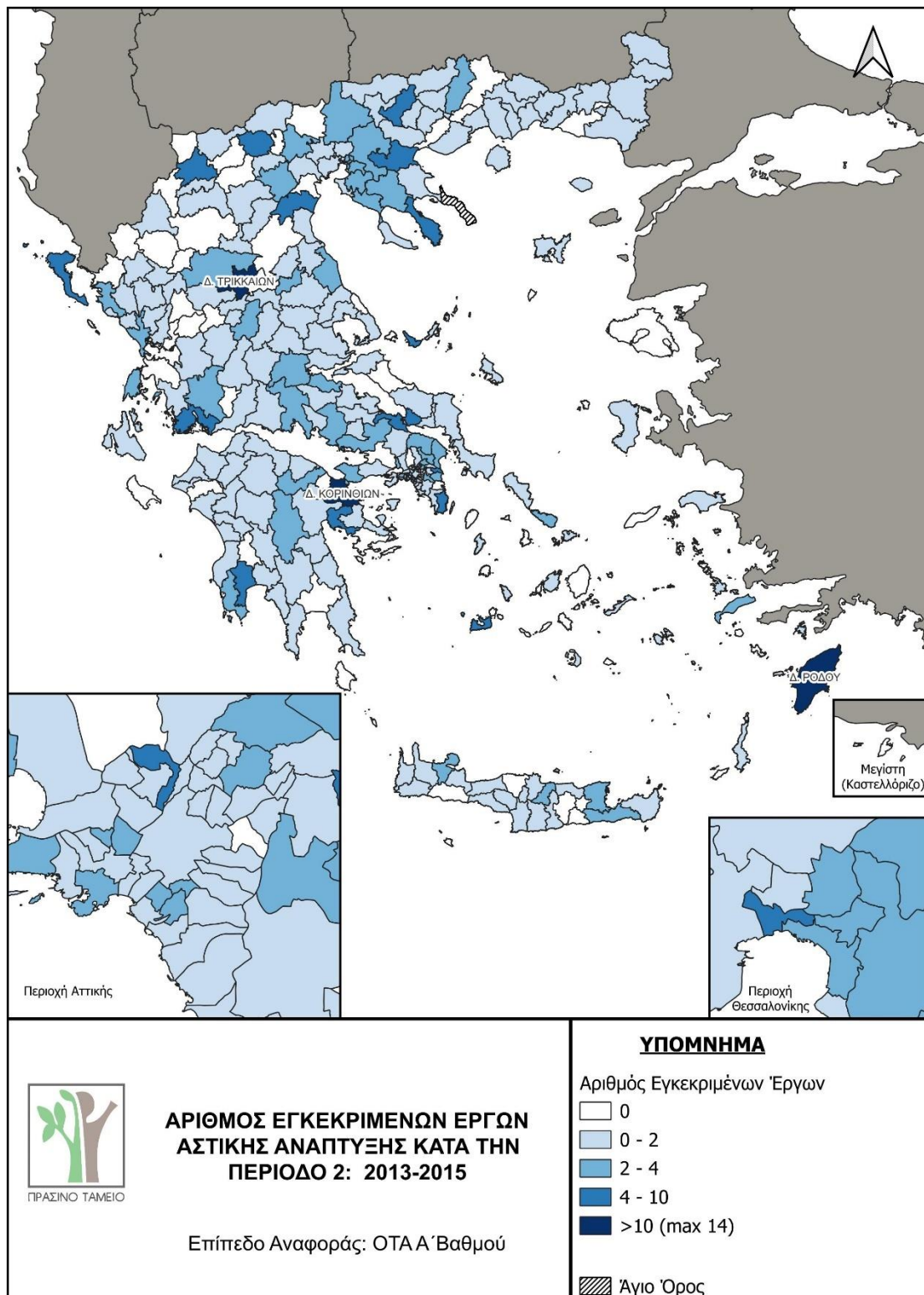
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.16 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 1: 2011-2012 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

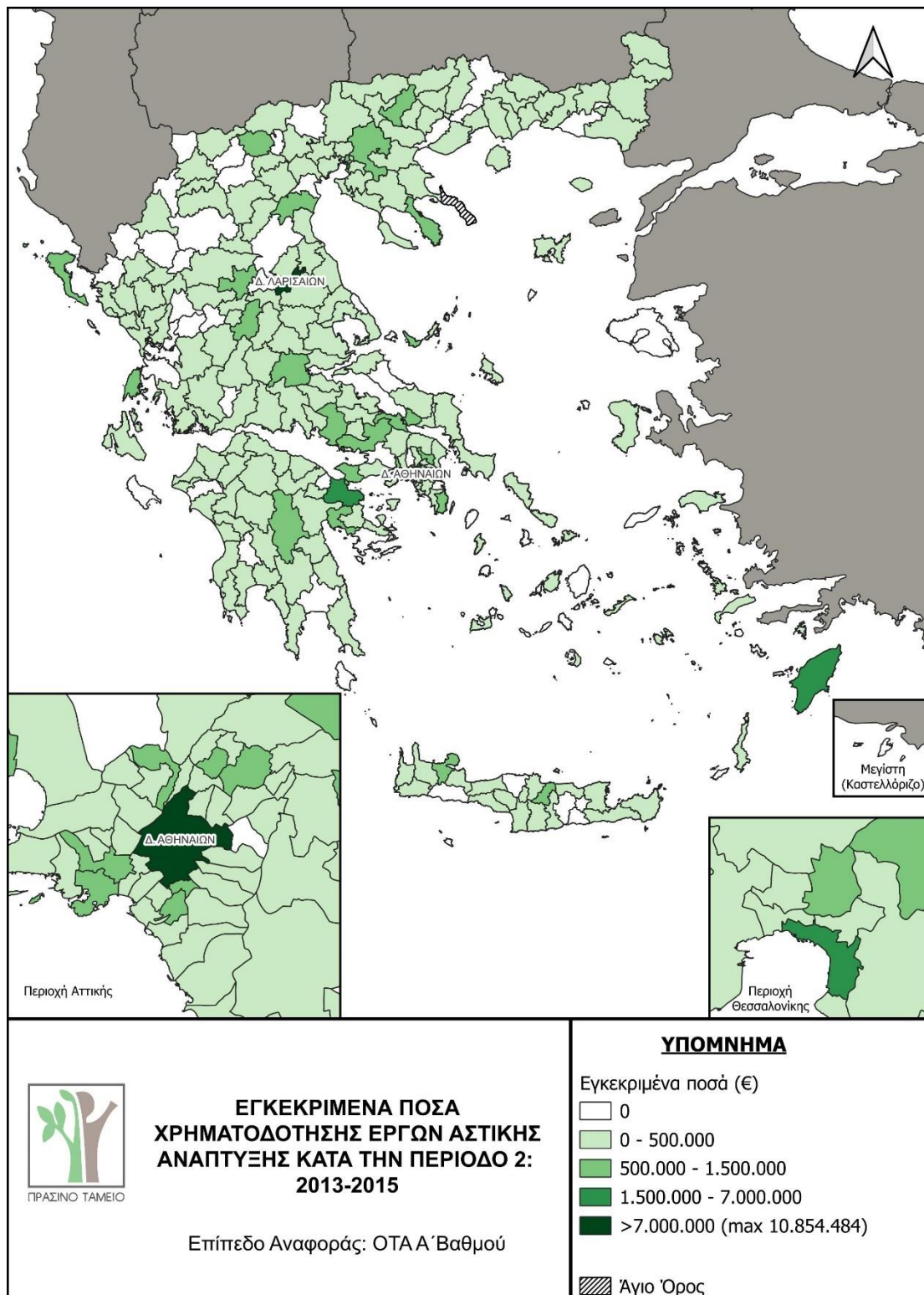
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.17 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

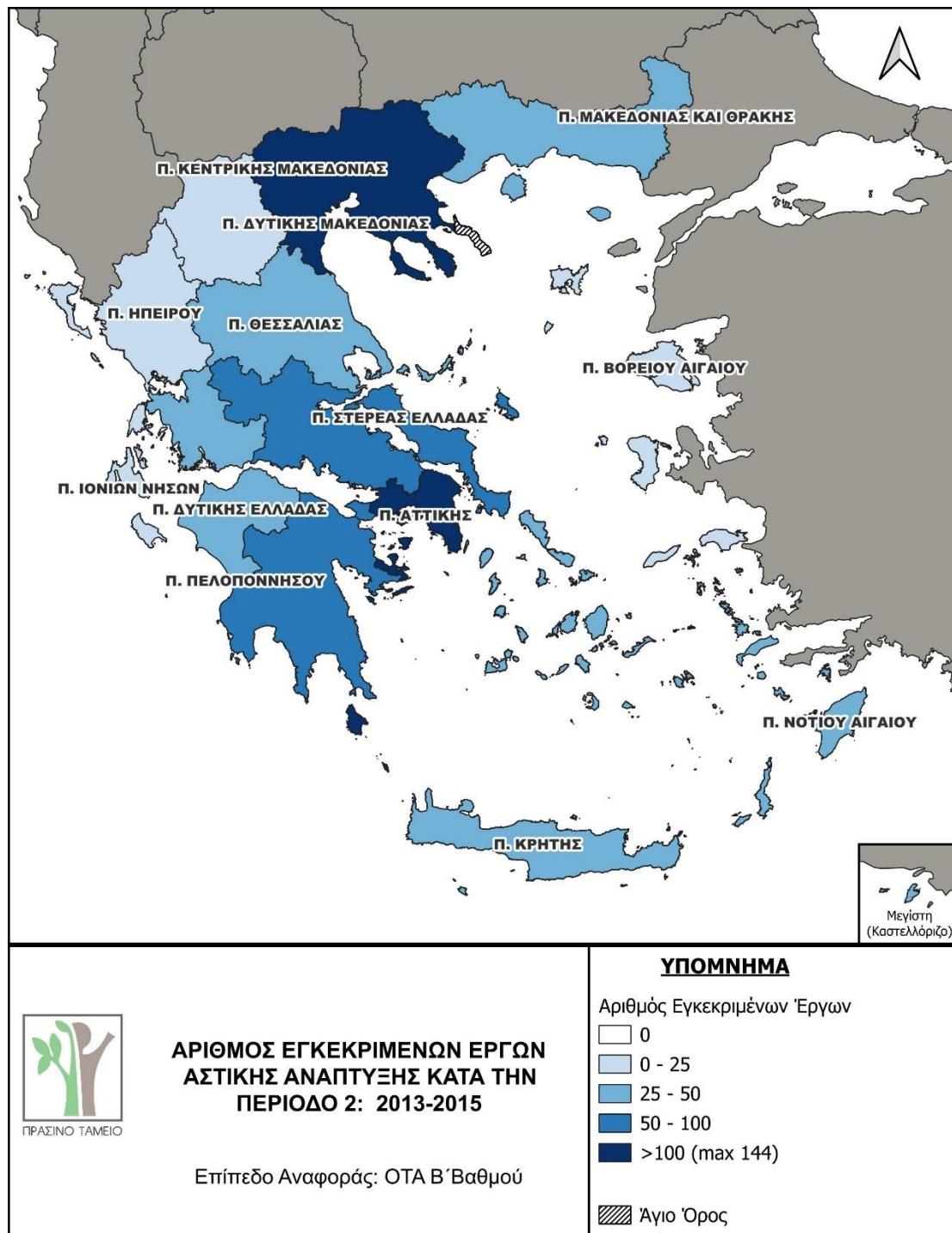
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.18 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

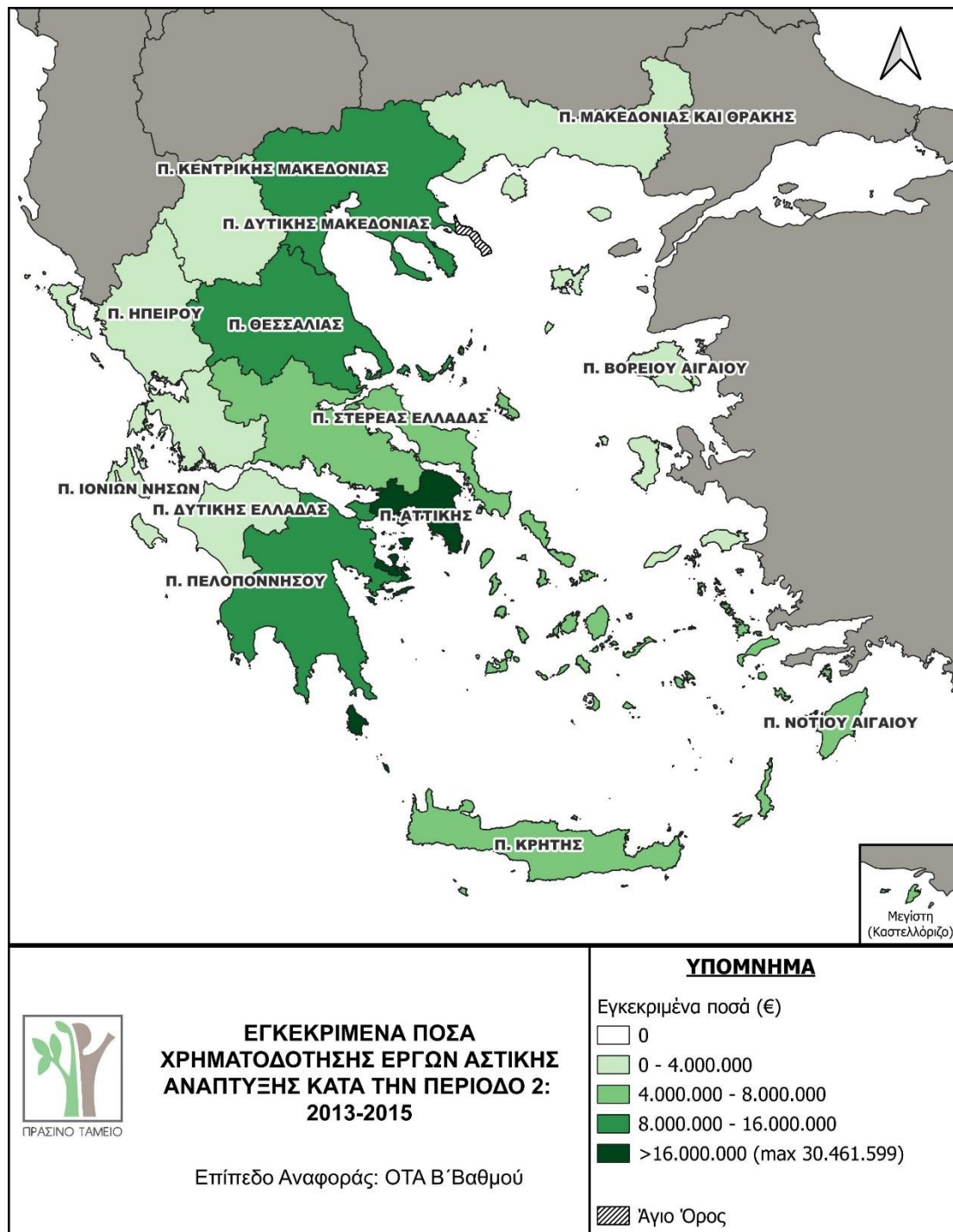
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.19 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

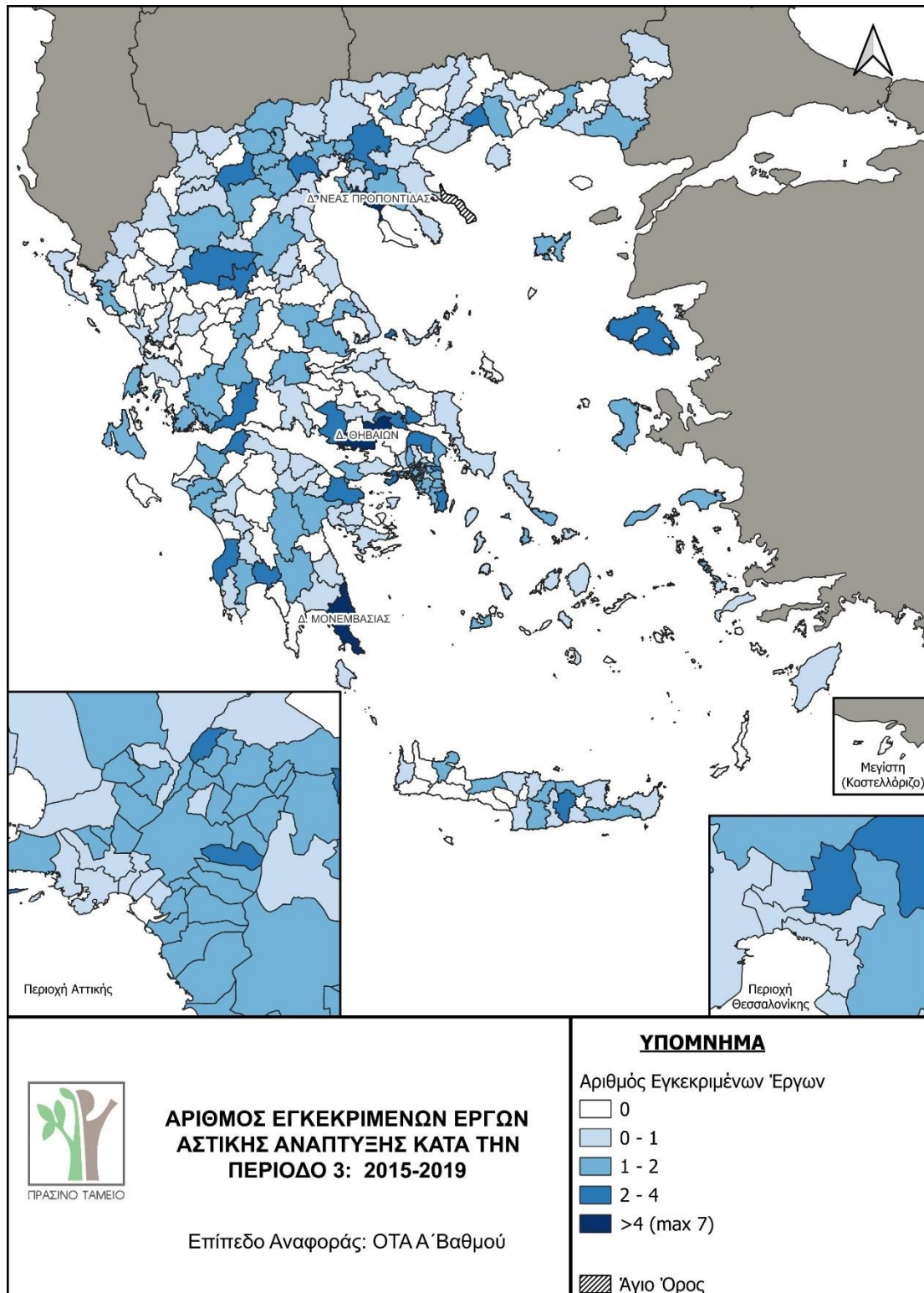
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.20 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 2: 2013-2015 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

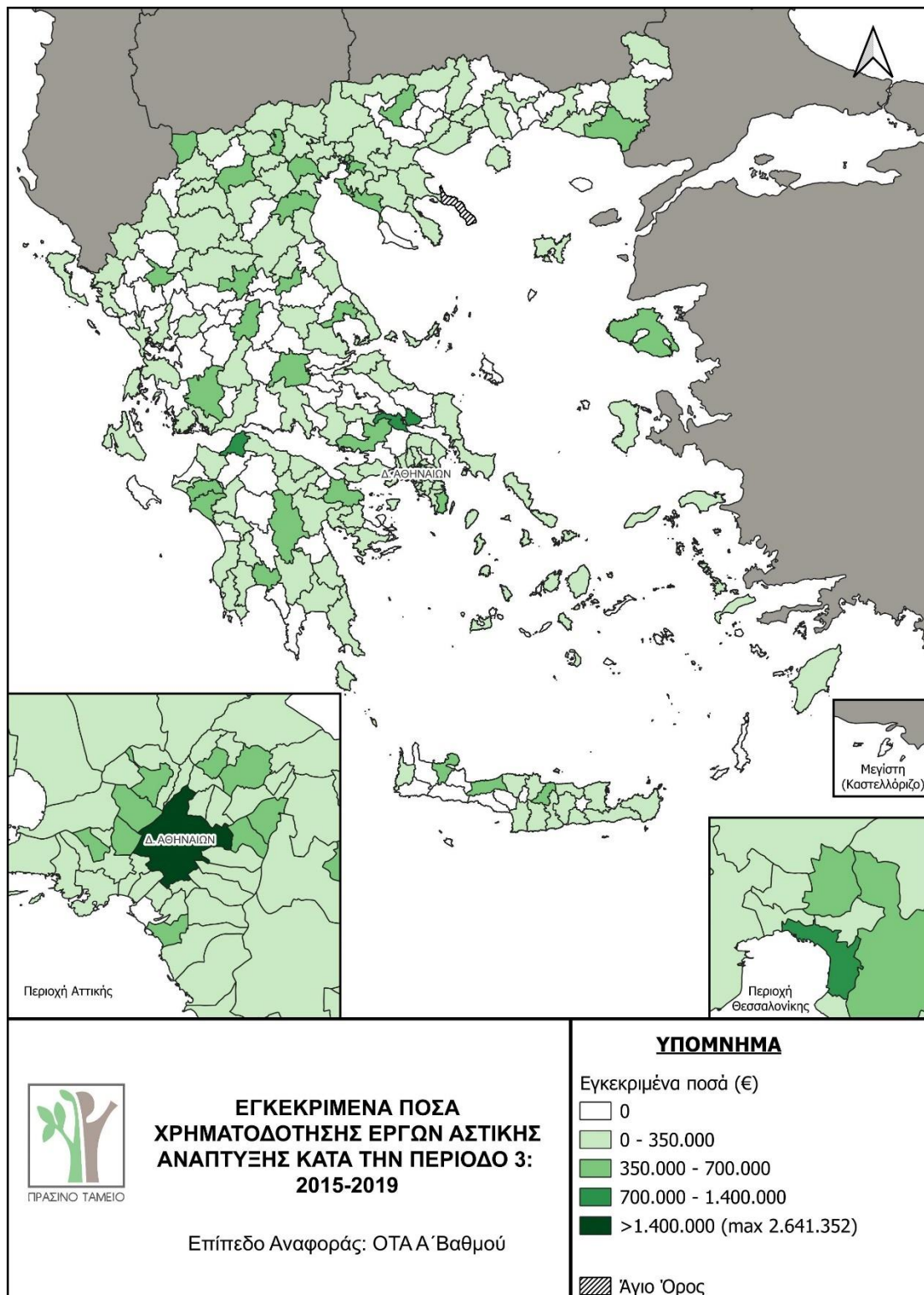
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.21 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

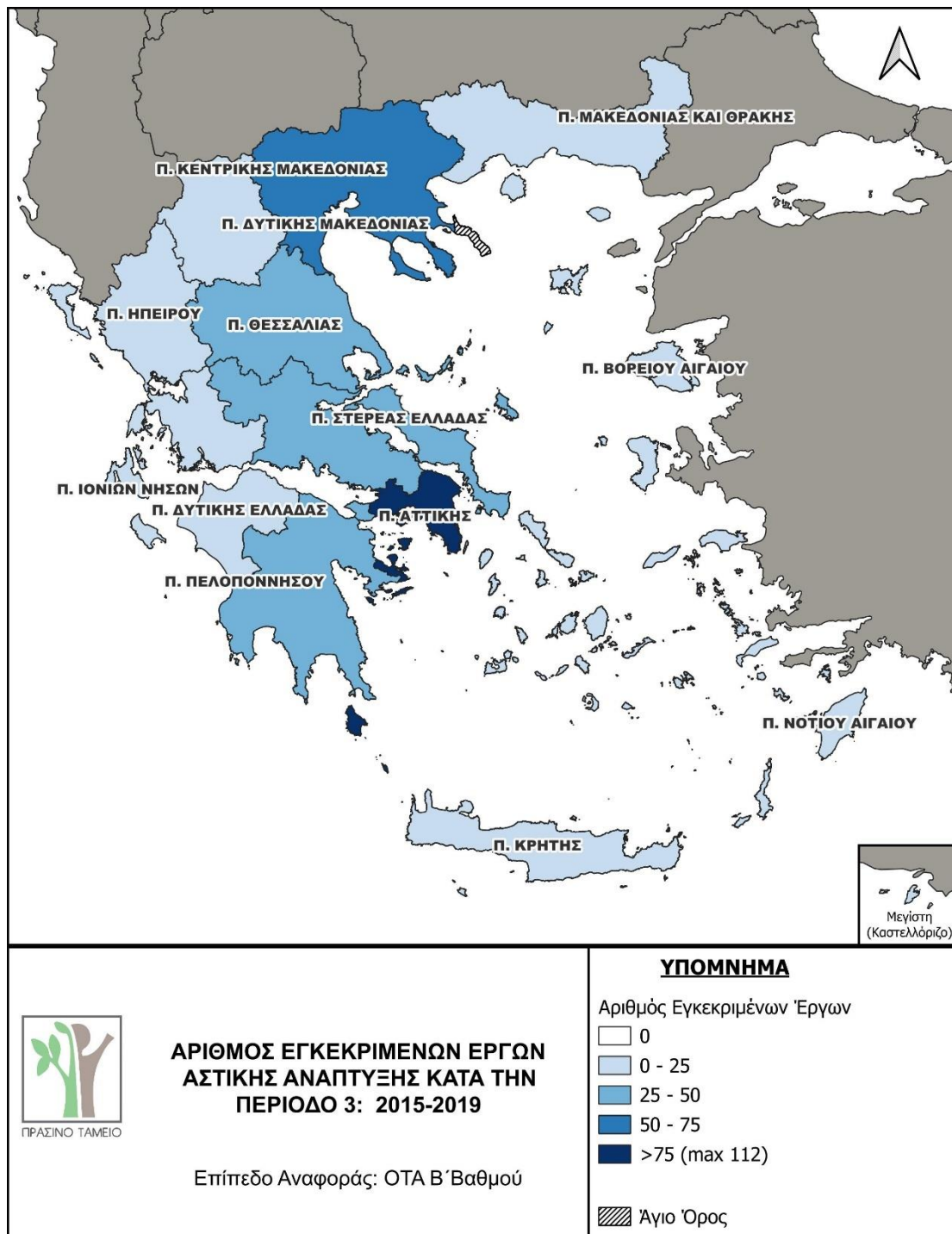
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.22 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

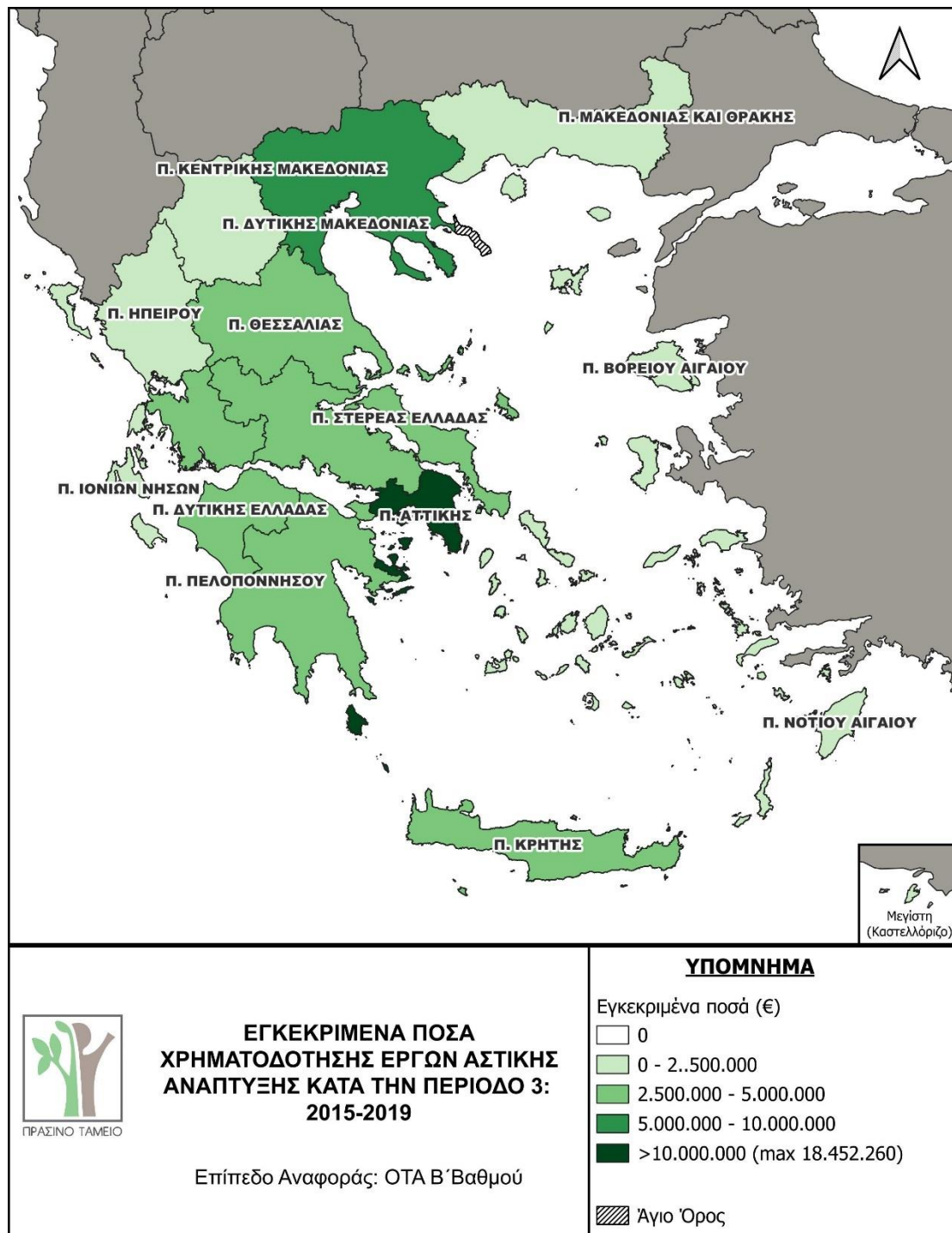
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.23 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

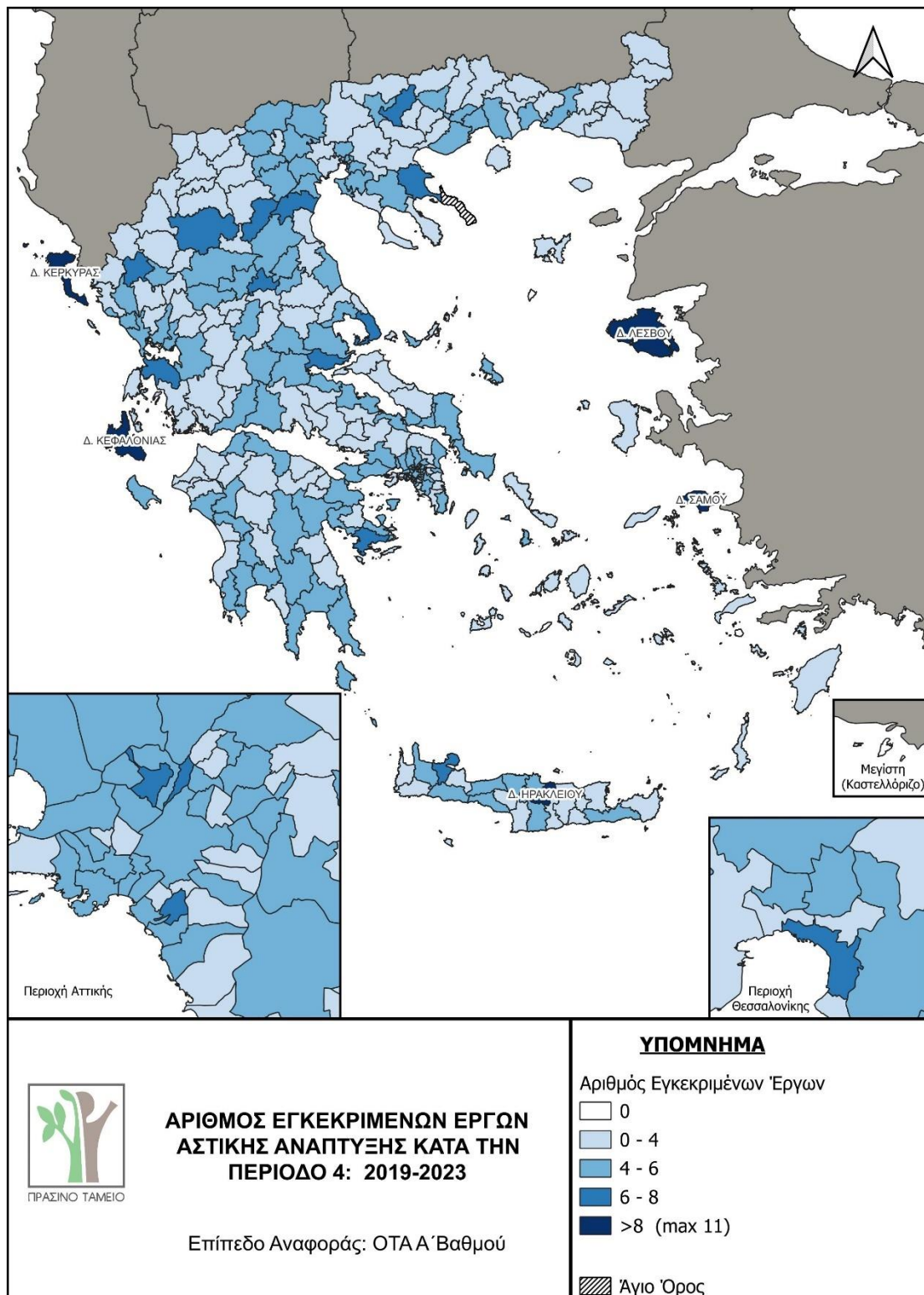
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.24 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 3: 2015-2019 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

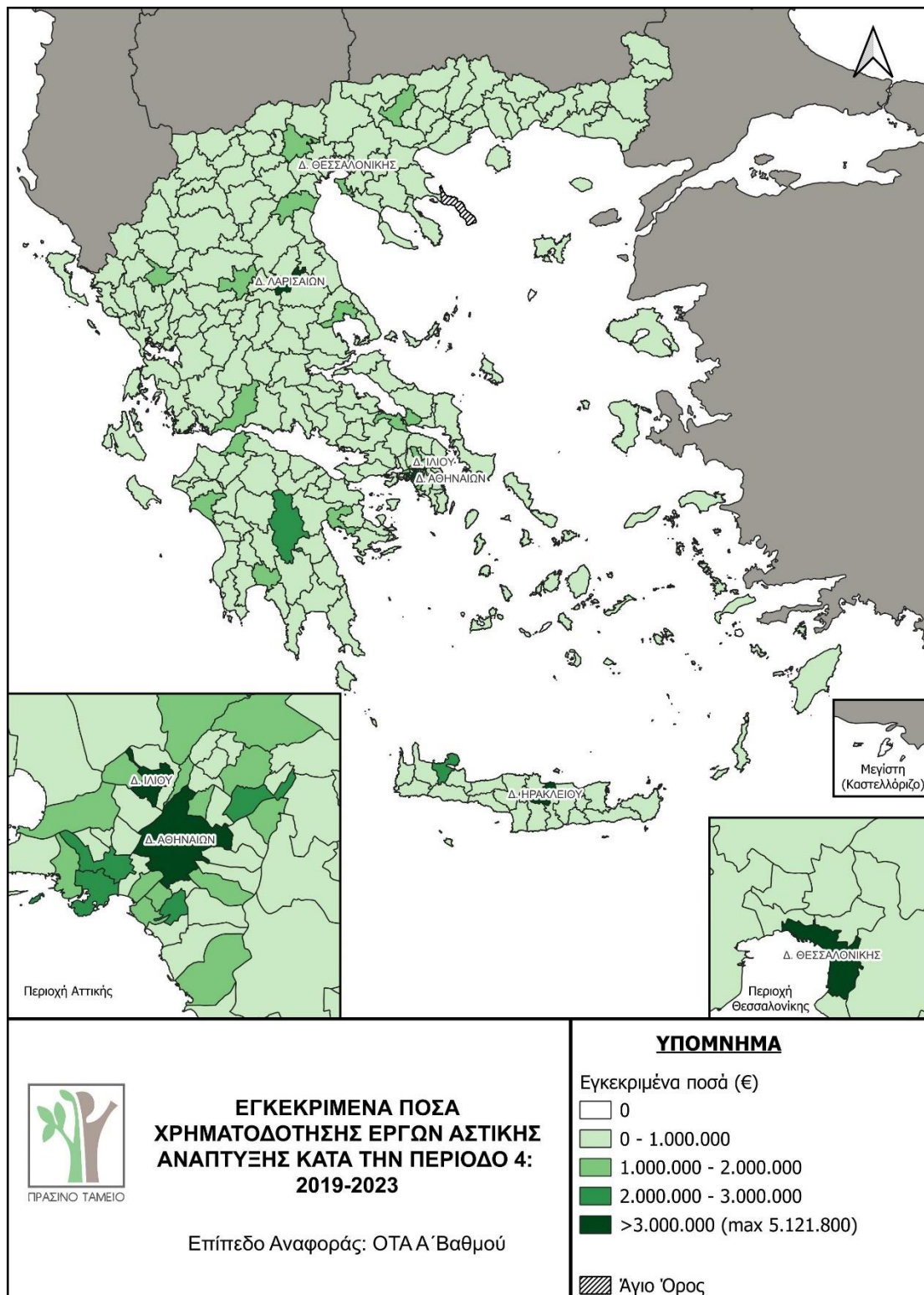
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.25 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

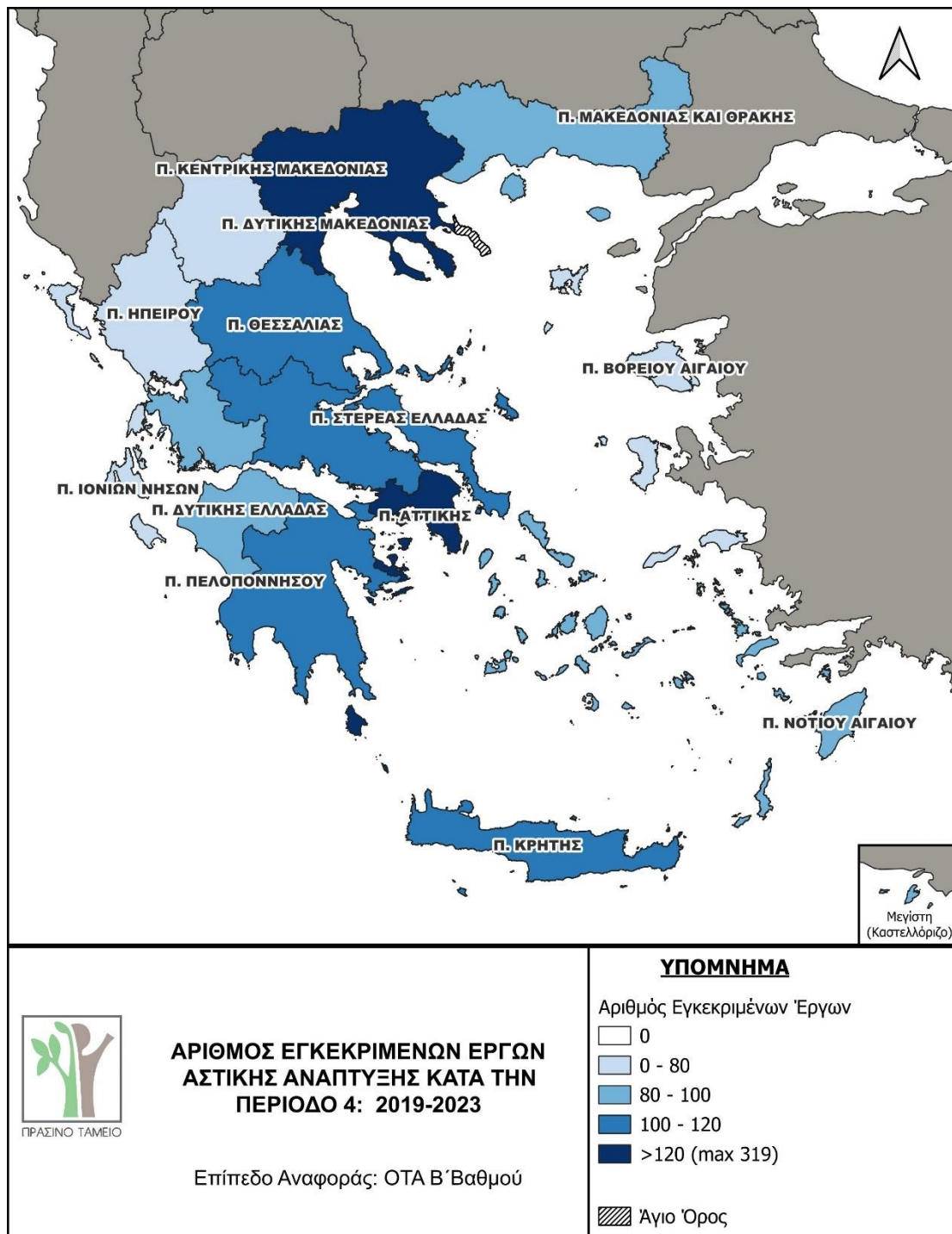
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.26 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

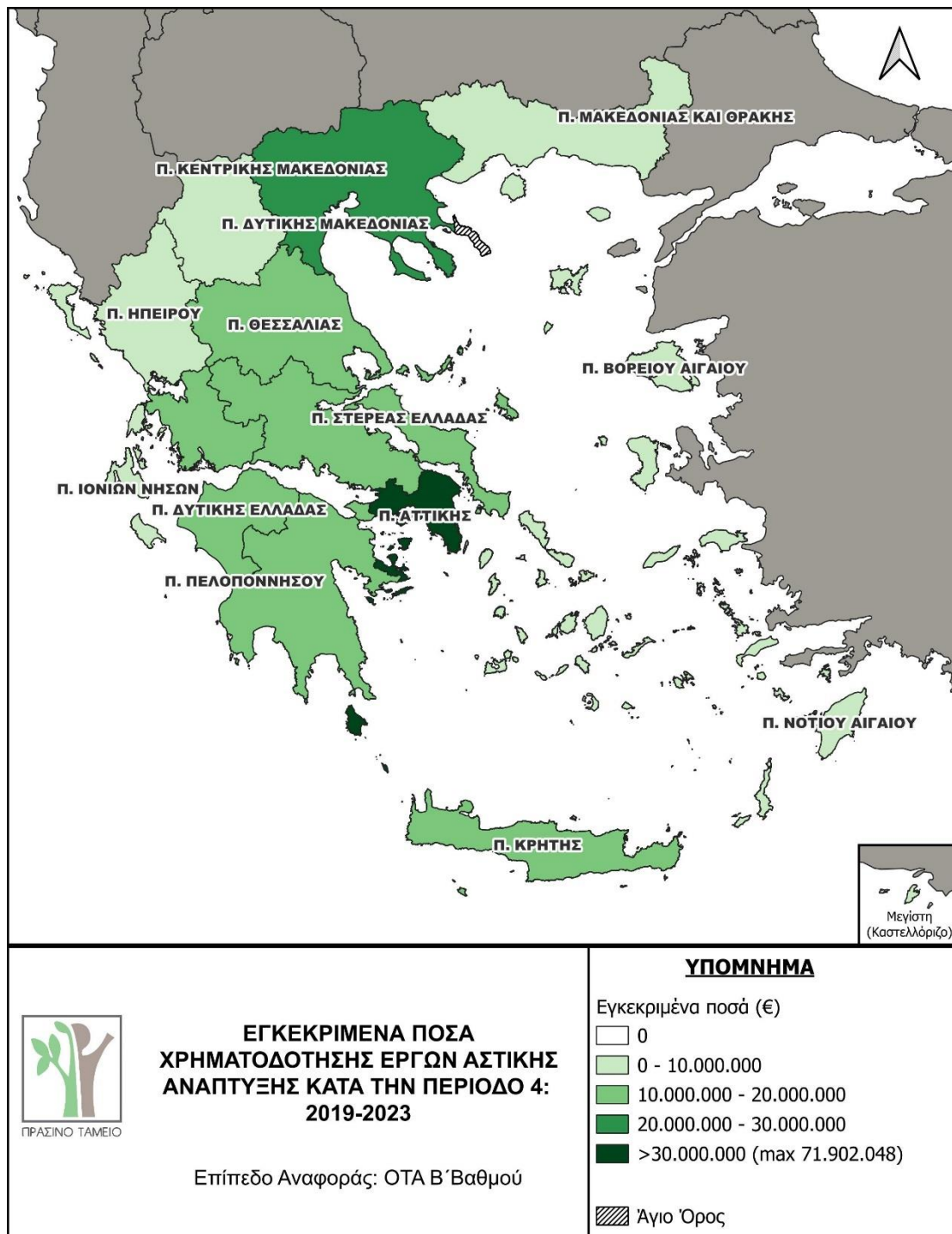
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.27 Αριθμός εγκεκριμένων έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.28 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 4: 2019-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

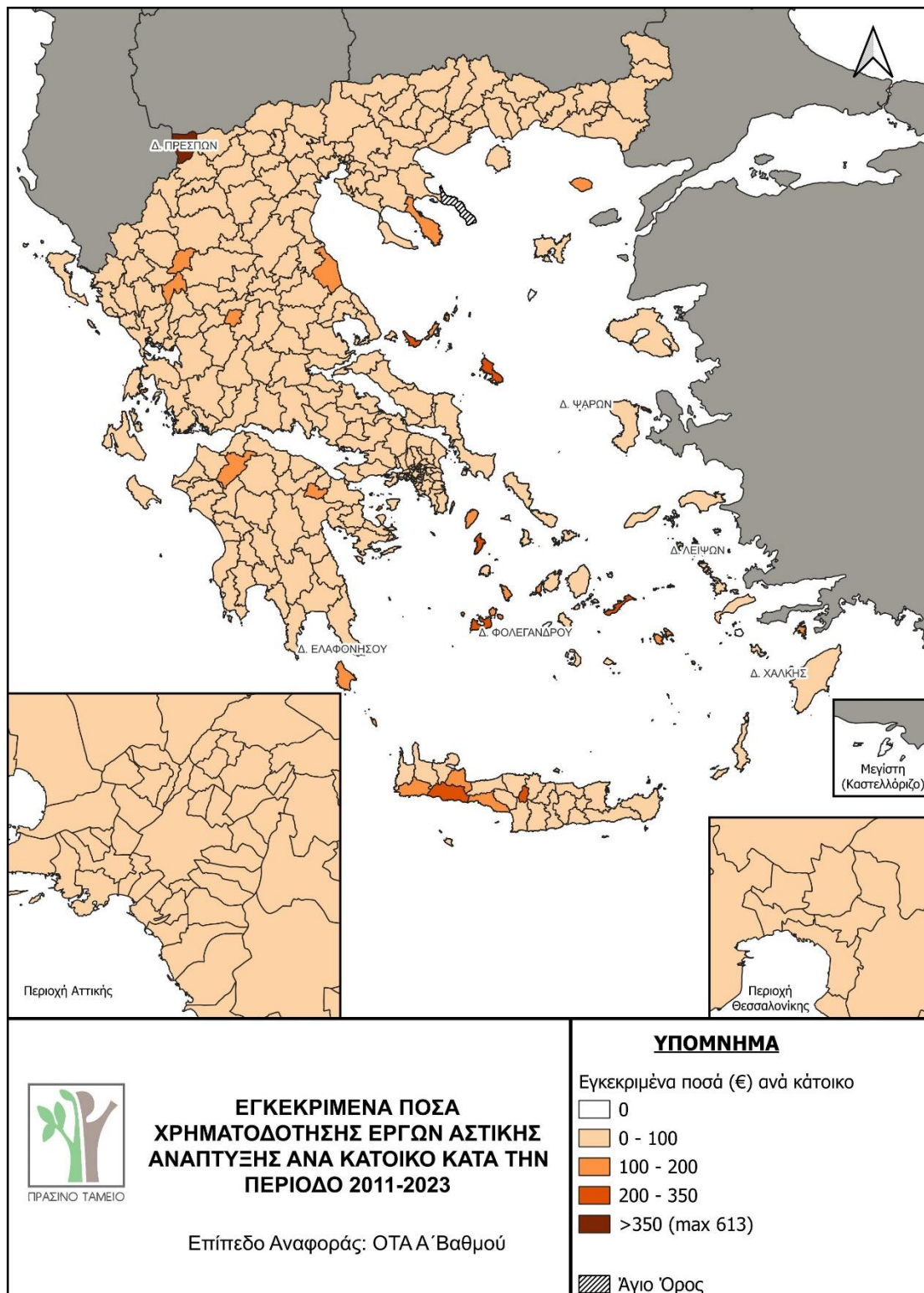
(Ιδία Επεξεργασία)

Τέλος, επιλέχθηκε τα στοιχεία που αφορούν στα εγκεκριμένα έργα Αστικής Ανάπτυξης, να συσχετιστούν με τον πληθυσμό, σύμφωνα με την απογραφή του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2011, και την έκταση, τόσο των Δήμων, όσο και των Περιφερειών. Επομένως, απεικονίζεται η συσχέτιση των εγκεκριμένων ποσών χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης κατά την περίοδο 2011-2023, με τον αντίστοιχο πληθυσμό των Δήμων και των Περιφερειών, και στην συνέχεια με την έκταση που καταλαμβάνουν. Έτσι:

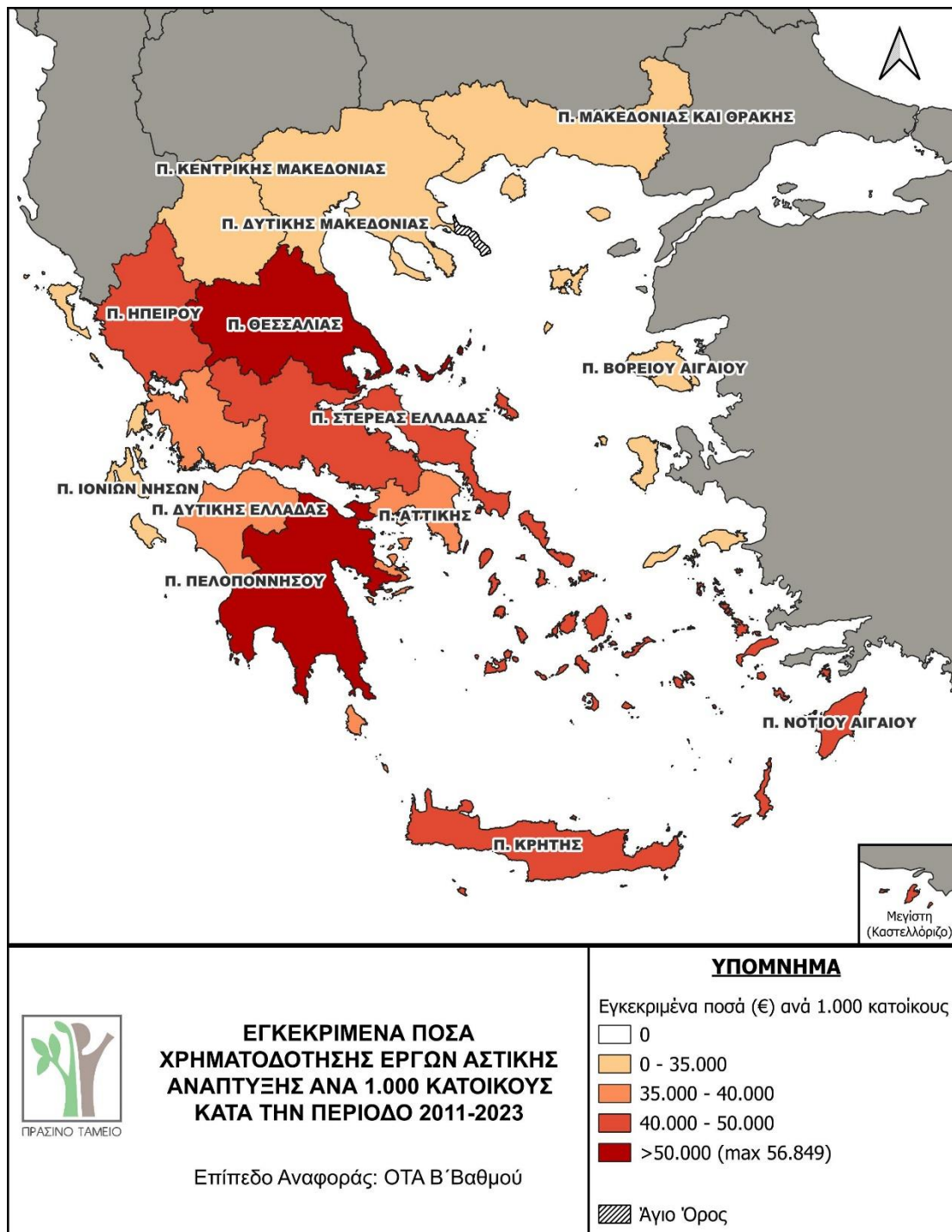
- Σύμφωνα με τα Σχήματα 4.29 και 4.30 που ακολουθούν, και σε ότι αφορά στους δήμους, κατά την περίοδο 2011-2023 τα περισσότερα χρήματα που έχουν εγκριθεί αναλογικά με τον εκάστοτε πληθυσμό, για έργα Αστικής Ανάπτυξης, αντιστοιχούν στον Δήμο Χάλκης, καθώς έχουν εγκριθεί περίπου 600€ ανά κάτοικο. Ακολουθούν οι Δήμοι Φολεγάνδρου, Ψαρών, Λειψών, Πρεσπών και Ελαφονήσου, με εγκεκριμένα ποσά από 350€ έως 400€ ανά κάτοικο. Προκύπτει επομένως ότι οι μικροί πληθυσμιακά δήμοι είναι ελαφρώς ευνοημένοι. Στην περίπτωση των περιφερειών, κατά την ίδια περίοδο, τα περισσότερα χρήματα που έχουν εγκριθεί αναλογικά με τον εκάστοτε πληθυσμό, για έργα Αστικής Ανάπτυξης, εντοπίζονται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, όπου έχουν εγκριθεί συνολικά περίπου 57.000€ ανά 1.000 κατοίκους, ενώ ακολουθεί η Περιφέρεια Θεσσαλίας, για την οποία έχουν εγκριθεί περίπου 50.500€ ανά 1.000 κατοίκους.
- Σύμφωνα με τα Σχήματα 4.31 και 4.32 που ακολουθούν, κατά την περίοδο 2011-2023 τα περισσότερα χρήματα που έχουν εγκριθεί αναλογικά με την έκταση του κάθε δήμου για έργα Αστικής Ανάπτυξης, εντοπίζονται στους Δήμους Νέας Ιωνίας (περίπου 954.000€ ανά τ.χλμ.) και Καλλιθέας (περίπου 922.000€ ανά τ.χλμ.). Ακολουθούν οι Δήμοι Αγίου Δημητρίου, Ιλίου, Αθηναίων, Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνας και Θεσσαλονίκης, με εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης από 600.000€ έως 800.000€ ανά τ.χλμ.. Αξίζει να σημειωθεί ότι, για το 80% περίπου των δήμων της χώρας, τα αντίστοιχα ποσά ανά τ.χλμ. είναι κάτω από 10.000€. Για τις περιφέρειες, τα περισσότερα χρήματα αναλογικά με την έκταση έχουν εγκριθεί για την Περιφέρεια Αττικής και είναι συνολικά περίπου 39.000€ ανά τ.χλμ.. Ακολουθούν με τεράστια διαφορά οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Ιόνιων Νήσων, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης, για τις οποίες έχουν εγκριθεί έργα 2.500€ - 3.500€ ανά τ.χλμ. αντίστοιχα.

Από τα παραπάνω, το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι, αναλογικά με τον πληθυσμό, υπερτερούν σε ποσά χρηματοδότησης οι πολύ μικροί δήμοι. Από την άλλη, προκύπτει ότι με βάση την έκταση, υπερτερούν κατά πολύ δήμοι της περιφέρειας Αττικής. Επίσης, αξιοσημείωτο κρίνεται το γεγονός ότι για το 80% περίπου των δήμων της χώρας, τα εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης είναι κάτω από 10.000€ ανά τ.χλμ..

Σχήμα 4.29 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά κάτοικο κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

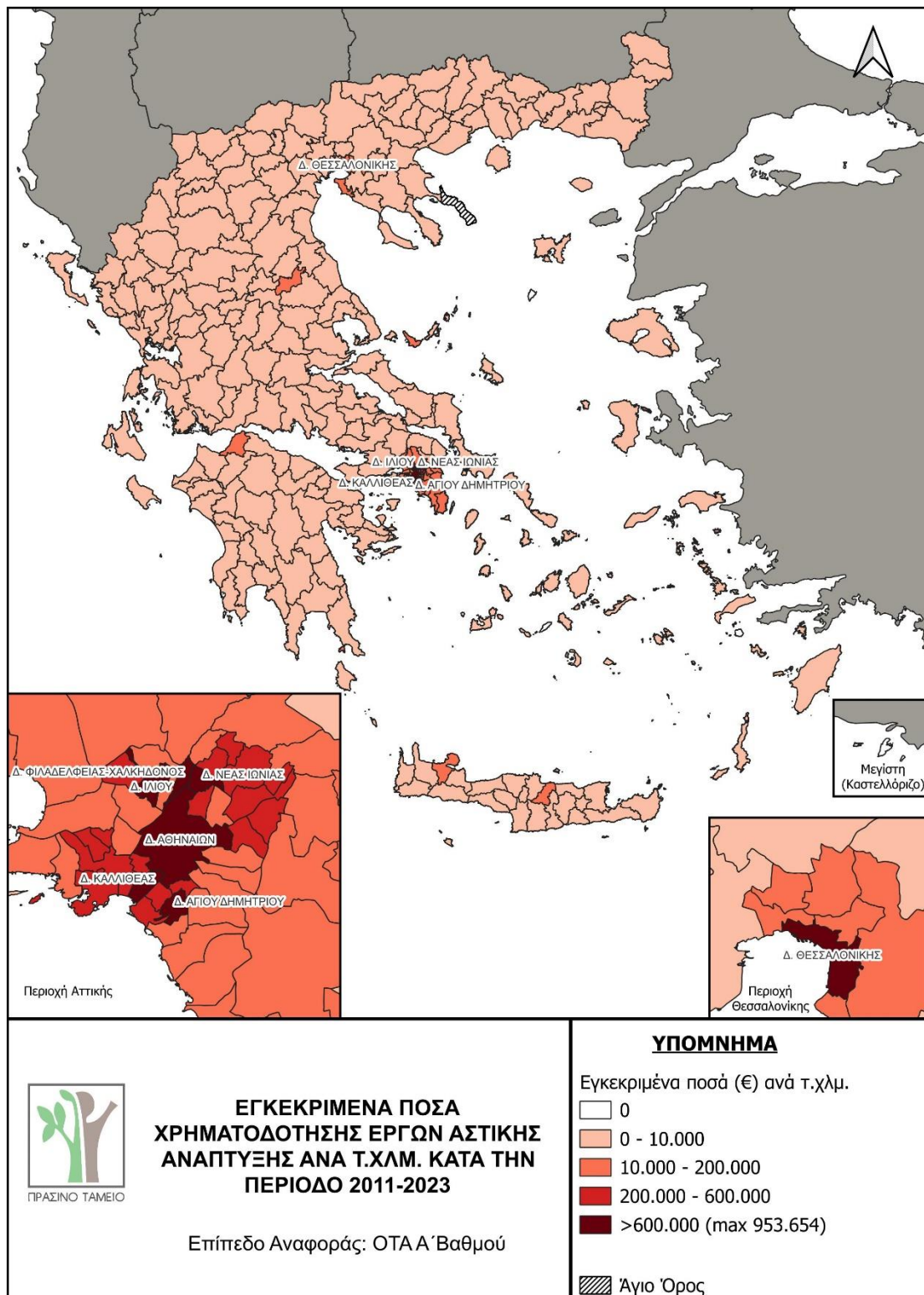

Σχήμα 4.30 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά 1.000 κατοίκους κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

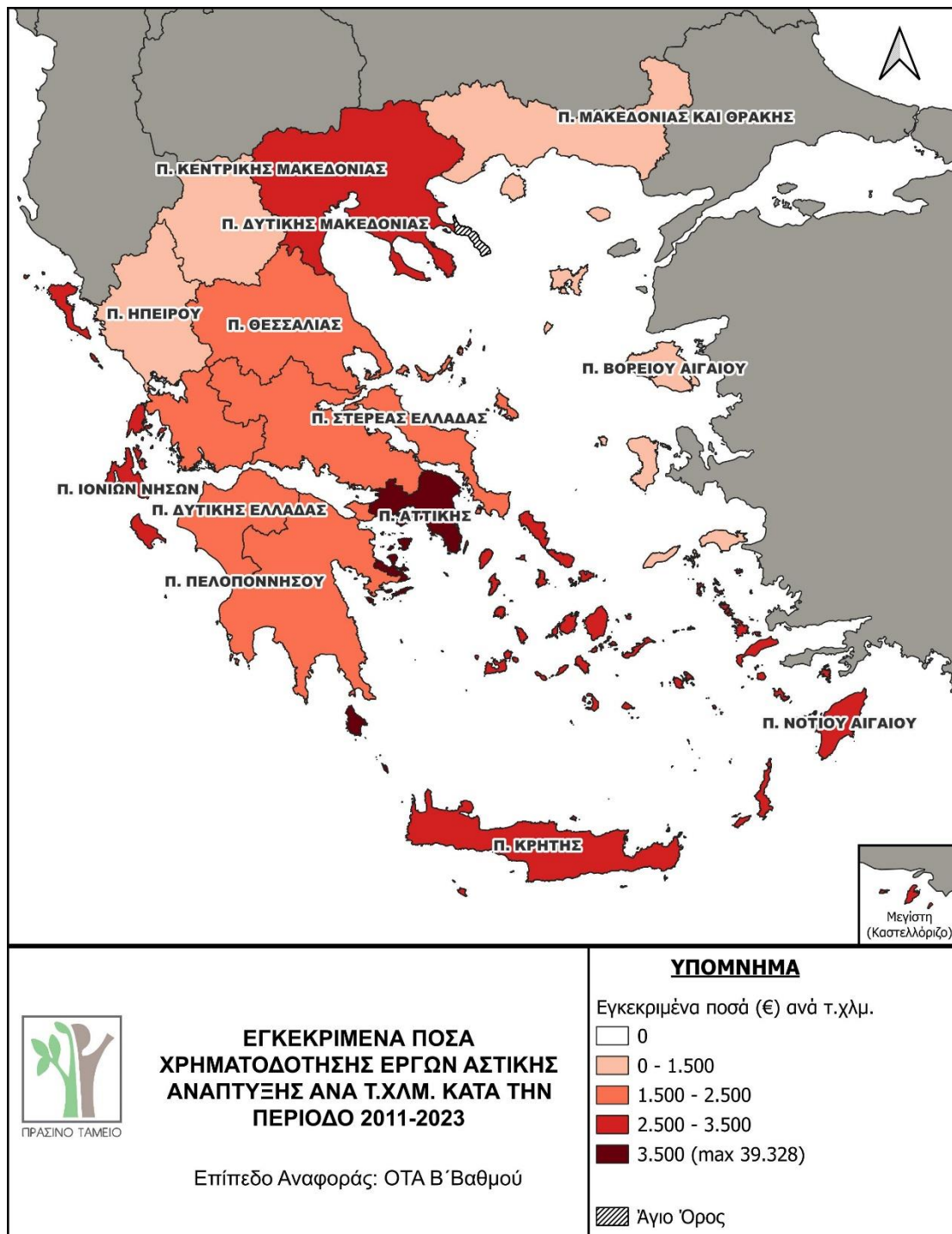
(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.31 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά τ.χλμ. κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Α' Βαθμού)

(Ιδία Επεξεργασία)

Σχήμα 4.32 Εγκεκριμένα ποσά χρηματοδότησης έργων Αστικής Ανάπτυξης ανά τ.χλμ. κατά την περίοδο 2011-2023 (ΟΤΑ Β' Βαθμού)

(Ιδία Επεξεργασία)

Συμπεράσματα

Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν η παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου, της συνολικής λειτουργίας και των χρηματοδοτικών προγραμμάτων του Πράσινου Ταμείου. Μετά την καταγραφή και την ανάλυση όλων των διαθέσιμων στοιχείων και των αποτελεσμάτων τους, προκύπτουν τα παρακάτω βασικά συμπεράσματα:

Α) Σε επίπεδο άσκησης πολιτικής, φαίνεται ότι το Πράσινο Ταμείο δεν μένει ανεπηρέαστο από τις πολιτικές επιλογές των κεντρικών κυβερνήσεων. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι ο σχεδιασμός του σε επίπεδο χρηματοδοτικών προγραμμάτων και σύνταξης προϋπολογισμών ακολουθεί τις γενικότερες ιδεολογικοπολιτικές αντιλήψεις των κεντρικών διοικήσεων. Όμως, αναλύοντας το συγκεκριμένο συμπέρασμα από τη σκοπιά των ΟΤΑ, προκύπτει ένας μεγάλος προβληματισμός: το γεγονός ότι τα προβλήματα των ΟΤΑ είναι συγκεκριμένα και ανεξάρτητα από την πολιτική ατζέντα της κάθε κεντρικής διοίκησης. Είναι θεμιτό το Πράσινο Ταμείο να προσαρμόζεται στις ανάγκες που υπάρχουν, δίνοντας όμως λύσεις στα πραγματικά προβλήματα και όχι στις πολιτικές επιδιώξεις. Κρίνεται έτσι απαραίτητη, σε επίπεδο σχεδιασμού προγραμμάτων σχετικών με ζητήματα τοπικής αυτοδιοίκησης και στην αντίστοιχη σύνταξη των προϋπολογισμών τους, η συμμετοχή των κεντρικών οργάνων και θεσμών εκπροσώπησης των ΟΤΑ, με στόχο την ολιστική καταγραφή των προβλημάτων και την ανάδειξη στοχευμένων δράσεων για την υλοποίηση τους.

Β) Σε επίπεδο ανταπόκρισης των δικαιούχων ΟΤΑ στα προγράμματα περιβαλλοντικού ισοζυγίου ή αστικής ανάπτυξης όπως αυτά περιγράφονται, καταγράφονται μεγάλα ποσοστά απορροφητικότητας, τόσο σε επίπεδο πληρωμών όσο και σε επίπεδο δεσμεύσεων. Συγκεκριμένα, οι πληρωμές με βάση τον προϋπολογισμό ξεπερνούν το 80% για προγράμματα αστικής ανάπτυξης, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 350 εκατ. €, ενώ οι δεσμεύσεις με βάση τα προϋπολογισμένα χρήματα ξεπερνάνε το 94%, δηλαδή τα 415 εκατ. €. Διαφαίνεται, επομένως, τόσο η επιτυχία στο σχεδιασμό των προγραμμάτων αυτών από τη διοίκηση του Πράσινου Ταμείου, αλλά και η ανάγκη, η ζήτηση και η ετοιμότητα των ΟΤΑ για κατάθεση ώριμων σχεδίων και μελετών προς υλοποίηση του προγράμματος τους. Με βάση αυτό τον συλλογισμό, προτείνεται η αύξηση των προϋπολογισμών των χρηματοδοτικών εργαλείων αστικής ανάπτυξης και η έναρξη της συζήτησης για επαναδιαπραγμάτευση του ποσοστού 2,5% επί του αποθεματικού για τον υπολογισμό του προϋπολογισμού. Επίσης, προτείνεται ο σχεδιασμός και πιο μακροχρόνιων προγραμμάτων, με στόχο την ένταξη πιο μεγάλων παρεμβάσεων με μεγαλύτερο αστικό αποτύπωμα.

Γ) Ένα βασικό ζήτημα το οποίο προκύπτει από τον τρόπο χρηματοδότησης του Πράσινου Ταμείου, είναι ότι δεν υπάρχει κάποιος αξιόπιστος μηχανισμός μέτρησης της αποτελεσματικότητας των υλοποιημένων έργων. Οι διοικήσεις των ΟΤΑ, φέρνουν προς υλοποίηση έργα και μελέτες για τις περιοχές των αρμοδιοτήτων τους. Το Πράσινο Ταμείο τα εγκρίνει, ανάλογα με την ωριμότητα και το σκοπό τους, χωρίς όμως να μπορεί να ελέγξει, αν το κάθε έργο είναι καθαρά σημειακό και εξυπηρετεί τοπικές σκοπιμότητες ή είναι ενταγμένο σε ένα γενικότερο αναπτυξιακό πλαίσιο που θα επιφέρει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Για το λόγο αυτό προτείνονται 2 βασικές στρατηγικές:

- i. Η υποχρεωτική σύνδεση των υπό ένταξη έργων σε τοπικές στρατηγικές, οι οποίες θα αναλύονται κατά την κατάθεση του έργου και η σύνδεση τους με τα επιχειρησιακά τους προγράμματα.
- ii. Η δέσμευση συντήρησης του έργου από τους δικαιούχους, η οποία θα τους αναγκάσει να επιζητούν χρηματοδότηση μόνο για τα έργα με χρονικό βάθος και

μακροχρόνια οφέλη. Το κόστος συντήρησης, ή μέρος αυτής, δύναται να χρηματοδοτείται από το ίδιο το Πράσινο Ταμείο.

Δ) Είναι γεγονός ότι εμφανίζεται μία αναλογικότητα στην κατανομή των πόρων ως προς τον πληθυσμό και την έκταση του κάθε δήμου. Εξαιρέσεις αποτελούν οι πολύ μικροί δήμοι, οι οποίοι πήραν μεγάλα ποσά χρηματοδότησης σχετικά με τον πληθυσμό τους και οι μεγάλοι αστικοί δήμοι της χώρας, οι οποίοι πήραν πολύ μεγάλα ποσά χρηματοδότησης ανάλογα με την έκταση τους. Κρίνεται απαραίτητο να επικαιροποιηθεί ο τρόπος κατανομής των χρημάτων, ώστε να προκύψει μεγαλύτερη αναλογικότητα, με βάση μια εμπεριστατωμένη οικονομετρική μελέτη, λαμβάνοντας υπόψιν τα στοιχεία της νέας απογραφής αλλά και τυχόν περισσότερες μεταβλητές (π.χ. ΑΕΠ/κάτοικο, νησιωτικότητα, ορεινότητα, κπλ.).

Ε) Η σύνταξη των προς έγκριση προτάσεων από τους ΟΤΑ, αποτελεί μία εργασία εμπεριστατωμένη, η οποία απαιτεί τεχνογνωσία, χρόνο και εξειδικευμένο προσωπικό. Συνήθως, προετοιμάζεται από την Τεχνική Υπηρεσία του κάθε δήμου. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις δήμων, κυρίως μικρών δήμων, οι οποίοι στερούνται αυτόνομης Τεχνικής Υπηρεσίας, με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν δυσκολία στην κατάθεση αυτών των σχεδίων. Προτείνεται πρόγραμμα συνεργασίας και επικουρικότητας τέτοιων περιπτώσεων δήμων με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.) και τη Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Μ.Ο.Δ. Α.Ε.). Επίσης, προτείνεται η δημιουργία ομάδας εργασίας και εντός του Πράσινου Ταμείου, με στόχο όχι μόνο την υποστήριξη των δικαιούχων, αλλά και την πιο άμεση διευθέτηση καθημερινών γραφειοκρατικών κωλυμάτων σχετικά με τα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Ζ) Η επιτυχία του κάθε προγράμματος, εξαρτάται εκτός των άλλων, και από την έγκαιρη και διαρκή ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων. Η επικοινωνία και η συνεχής επαφή της διοίκησης του Πράσινου Ταμείου με τους δυνητικούς δικαιούχους, μέσω ημερίδων, θεματικών παρουσιάσεων και προωθητικών ενεργειών, μπορεί να αποτελέσει μια δυναμική διαδικασία που θα έχει σαν αποτέλεσμα τον καλύτερο προγραμματισμό των ΟΤΑ και τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων των έργων.

Συμπερασματικά, θα μπορούσε να διαπιστωθεί ότι το Πράσινο Ταμείο είναι ένα χρηματοδοτικό εργαλείο το οποίο σχεδιάζει, προγραμματίζει και στην ουσία ασκεί ενεργή πολιτική, καθώς υλοποιεί μέσω των χρηματοδοτήσεων του έργα και δράσεις που βελτιώνουν την καθημερινότητα των πόλεων. Έχει αποτελέσει μέχρι σήμερα ένα σημαντικό εργαλείο στην προσπάθεια των ΟΤΑ για οικονομική αυτοτέλεια και ανάπτυξη και συνυπολογίζοντας τις δυνατότητες που έχει ένα αποθεματικό που ξεπερνάει τα 4,3 δις €, το καθιστά ένα πολύ σημαντικό αναπτυξιακό όχημα για το παρόν και το μέλλον.

Πηγές - Βιβλιογραφία

Πηγές

Α' Νόμοι – Προεδρικά Διατάγματα – Αποφάσεις

Νόμος υπ' αριθμ. 3889 (ΦΕΚ 182 Α' / 14-10-2010). Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων, Πράσινο Ταμείο, Κύρωση Δασικών Χαρτών και άλλες διατάξεις.

Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 26 (ΦΕΚ 42 Α' / 7-3-2019)

Απόφαση 4503/2012 (ΦΕΚ 3184 Β' / 30-11-2012). Καταγραφή, συστηματοποίηση και ταξινόμηση των Πράσινων Πόρων, προγραμματικός και λογιστικός διαχωρισμός τους, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 εδάφ. β' του Ν. 3889/2010 «Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων, Πράσινο Ταμείο, Κύρωση Δασικών Χαρτών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 182/Α').

Β' Ιστοσελίδες

<https://bestcity.gr/%CE%B3%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%B3%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B7%CF%82CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%83%CF%8C%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B1-CF%87%CF%81%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84/>

<http://catalog.data.gov.gr/organization/prasino-tameio?page=6>

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal_en

https://economytoday.sigmalive.com/synenteyxeis/55862_sta-hnaria-toy-ellinikoy-prasinoy-tameioy

<https://ecopress.gr/ta-erga-tou-tameiou-anakampsis-gia-tous-dimous/>

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BD%CE%BF_%CE%A4%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%BF_%CE%B3%CE%B9%CE%B1_%CF%84%CE%BF_%CE%9A%CE%BB%CE%AF%CE%BC%CE%B1

<http://epde.gr/liferay-portal/10>

<https://eyde.yves.gr/tritsis>

<https://greece20.gov.gr/>

<https://kede.gr/dimoi-kai-anaptyxiaka-programmata-i-megali-efkairia-gia-dimiourgiki-anatropi-arkei-na/>

<https://kede.gr/eidiko-anaptyxiako-programma-topikis-aftodioikisis-me-chrimatodotisi-ypsous-7-dis-evro-apo-ola-ta-trechonta-chrimatodotika-programmata-zita-i-kede-2/>

<https://kede.gr/i-gnomi-ton-ekprosopon-tis-evropaikis-ta-schetika-me-ti-diacheirisi-tis-pandimias/>

<https://kede.gr/nea-chrimatodotika-ergaleia-gia-tin-aftodioikisi-apo-to-tameio-parakatathikon-kai-daneion/>

<https://prasinotameio.gr/map/>

<https://prasinotameio.gr/programmata/>

<https://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/patoulis-yparchoun-anaptyxiakes-efkeries-arki-na-ebisteftoume-tin-topiki-aftodiikisi/>

https://www.eetaa.gr/fundings/index.php?tag=view_foreis_programmata&foreas_id=3&pg=1

https://www.eetaa.gr/fundings/index.php?tag=view_progr_categories&pg=1

https://www.eetaa.gr/fundings/index.php?tag=view_proskliseis_dikaioxoi&dikaioxoi_id=1&pg=3

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/71/%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CE%B3%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CF%82%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B5%CF%82%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%B%CE%B1%CE%B9%CF%83%CE%B9%CE%BF>

<http://www.indeepanalysis.gr/perivallon/prasino-tameio-gia-to-klima-green-climate-fund>

<https://www.kathimerini.gr/economy/local/373479/prasini-oikonomia-choris-prasinoys-foroys-den-einai-efikti/>

<https://www.kathimerini.gr/society/384939/prasino-tameio-tha-antikatastisei-to-eterps/>

<https://www.kone.gr/el/stories-and-references/stories/sustainable-urbanization-myth-or-reality.aspx>

<https://www.mindev.gov.gr/%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%AD%CE%BF%CF%80%CE%BB%CE%B1%CE%AF%CF%83%CE%B9%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%82%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%AF/>

<https://www.myota.gr/2023/02/02/%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%82%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%BD%CE%AD%CE%B3%CE%BA%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%87%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF/>

<https://www.myota.gr/2022/06/04/%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%AF%CE%B6%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1255%CE%B5%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B3%CE%B9%CE%B1/>

<https://www.myota.gr/2017/08/28/%CF%80%CE%BF%CF%85%CF%80%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CF%86%CF%84%CE%AC%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%80%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%85%CF%84%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%BF%CF%85/><https://ecopress.gr/axiopiisi-ton-prasinon-poron-apo-to-p/>

<https://www.naftemporiki.gr/finance/1417537/proypologismos-poroi-12-dis-eyro-apo-to-apo-to-programma-dimosion-ependyseon-gia-to-2023/>

<https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/energeia/prasino-tamio-pilonas-tou-proipologismou-ta-esoda-apo-tous-ripous/>

<https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/energeia/prasino-tamio-555-ekat-evro-stous-dimous-gia-perivallontika-erga-pics/>

<https://www.ot.gr/2022/06/06/tameio-anakampsis/dianeosis-ti-einai-to-tameio-anakampsis-kai-poso-tha-prosferei-stin-ellada/>

<https://www.ot.gr/2021/10/16/oikonomia/kede-xrimatodotika-ergaleia-7-dis-eyro-gia-tous-dimous/>

<https://www.pwc.com/gx/en/tax/newsletters/tax-policy-bulletin/assets/pwc-european-commission-releases-a-number-of-green-taxation-measures.pdf>

<https://www.tpd.gr/>

<https://www.voria.gr/article/neo-montelo-dioikisis-ton-dimon-me-epikentro-tis-meletes-kai-ta-hrimatodotika-ergaleia>

<https://www.voria.gr/article/neo-montelo-dioikisis-ton-dimon-me-epikentro-tis-meletes-kai-ta-hrimatodotika-ergaleia>

<https://ypodomes.com/o-p-o-22-v-o-o-po-x-po-m-w-ou-p-vou-am-ou/>

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Γληγόρης, Δ., Ρίζος, Ν., Φακίρης Κ. (2019). *Δυνατότητες και μέσα χρηματοδότησης Περιφερειών και Δήμων από Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους. Εξέταση μελετών περίπτωσης (case studies)* (Διπλωματική Εργασία). Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε από: <http://ikee.lib.auth.gr/record/308804?ln=el>

Δελθόου, Β., Ζάγκα, Σ., Τάσου, Μ. (2015). *Αστική ανάπτυξη και πολιτικές: Η περίπτωση των αναπλάσεων σε αστικές περιοχές*. Εισήγηση στο συνέδριο “Δημιουργική και Πολιτιστική Οικονομία: Χωρικές Αναπτυξιακές Πολιτικές”. Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος, 11-12.

Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ Α.Ε.) (2022). *ΕΣΠΑ 2021-2027 και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Δυνατότητες Χρηματοδότησης Έργων & Δράσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα Προγράμματα*. Ανακτήθηκε

από: <https://www.karagilanis.gr/epikairotita/espa-2021-2027-kai-topiki-aftodioikisi-e-e-t-a-a.html>

Ευαγγέλου, Ε. *Δημοσιονομική Αποκέντρωση & Τοπική Αυτοδιοίκηση* (Εργασία). Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης. Ανακτήθηκε από: https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/12/3/300.pdf

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2016). *Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση 2016-2018*. Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ανακτήθηκε από: <https://www.ita.org.gr/el/index.php/proskliseis-ergon/138-i-meleti-tou-ita-sto-synedrio-tis-kede-trietis-stratigiki-metarrythmiseon-sti-dimosia-dioikisi-kai-tin-topiki-aftodioikisi>

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2017). *Φορολογική Αποκέντρωση & Ενίσχυση της Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ Α' Βαθμού στην Ελλάδα*. Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ανακτήθηκε από: https://www.ita.org.gr/el/images/meletes_ita/ITA_FOROLOGHKH.pdf

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2021). *Τοπική Αυτοδιοίκηση και Πολιτική Συνοχής. Η συμμετοχή & ο ρόλος των Δήμων στο νέο ΕΣΠΑ 2021-2027*. Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ανακτήθηκε από: https://www.ita.org.gr/el/images/meletes_ita/symmetoxi-kai-rols-dimon-neo-espa-ITA-meleti.pdf

Καφαντάρης, Δ. (2020). *Ο Αναπτυξιακός Ρόλος των Δήμων σε μια Σύγχρονη Ελλάδα*. Εισήγηση στα Περιφερειακά Συνέδρια 2020 της ΚΕΔΕ.

Μαργιολάκη Ν. (2014). *Νέα χρηματοδοτικά εργαλεία και (τοπική/περιφερειακή) ανάπτυξη* (Εργασία). Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης. Ανακτήθηκε από: https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/22/034/1743.pdf

Μπέσιου, Σ. Ε. (2019). *Οι δημόσιες επενδύσεις και τα αναπτυξιακά προγράμματα των ΟΤΑ Α' βαθμού: θεωρία, διεθνής εμπειρία και Ελλάδα* (Διπλωματική Εργασία). Αθήνα: Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Ανακτήθηκε από: <http://pandemos.panteion.gr/index.php?op=record&lang=el&pid=iid:19040>

Πετράκος, Γ., Ψυχάρης, Γ. (2004). *Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα*. Εκδόσεις Κριτική.

Πέτσας, Στ. Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών (2022). *Ενδυναμώνουμε την Αυτοδιοίκηση για μια Αυτοδύναμη Ελλάδα*. Παρουσίαση στην Εκδήλωση της Νέας Δημοκρατίας με θέμα: «Τοπική Αυτοδιοίκηση - Μοχλός Ανάπτυξης για τη χώρα και τους πολίτες». Ανακτήθηκε από: https://www.ypes.gr/wpcontent/uploads/2023/04/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%9F%CE%A4%CE%91-%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%A3%CE%A0_-20-04-2023-1.pptx

- Πράσινο Ταμείο (2013). *Απολογισμός Δράσεων (11.4.2011 έως 31.12.2012)*. Πράσινο Ταμείο. Ανακτήθηκε από: <https://prasinotameio.gr/apologismoixrimatodotikon-programmaton/>
- Πράσινο Ταμείο (2019). *Απολογισμός Δράσεων Δεκέμβριος 2015 – Ιούλιος 2019*. Πράσινο Ταμείο. Ανακτήθηκε από: <https://prasinotameio.gr/apologismoixrimatodotikon-programmaton/>
- Τρυποσκούφης, Κ. (2021). Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο – Σημειώσεις “Οικονομικά της Τοπικής και της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης (Δημοσιονομικό Σκέλος)”. Αθήνα: Υπουργείο Εσωτερικών. Ανακτήθηκε από: https://eclass.ekdd.gr/esdda/modules/document/file.php/KZ_AEID_APP102/OIKONOMIKA%20OTA%20-%202021.pdf
- Χλέπας, Ν. Κ. (1994). *Η Πολυβάθμια Αυτοδιοίκηση, Θεωρητικές Αναζητήσεις και Θεσμικές Μεταμορφώσεις*. Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Ο’ Sullivan, Α., Ψυχάρης, Γ. (επιμ.), Ροβολής, Α. (επιμ.) (2011). *Αστική Οικονομική*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Ξενόγλωσση

- Blöchliger, H., OECD (2013). *Decentralization and Economic Growth: How Fiscal Federalism Affects Long Term Development*. OECD. Ανακτήθηκε από: <https://www.oecdlibrary.org/docserver/5k4559gx1q8ren.pdf?expires=1695896444&id=id&accname=guest&checksum=A3EE32EAEF4A4654EADC4A15533EC66E>
- Tselios, V. (2023). *Does political decentralization affect income inequality? The role of governance quality*. *Regional Studies*, 57:5, 829-843. Ανακτήθηκε από: <https://doi.org/10.1080/00343404.2022.2101634>